B. Litter. Sez. Upsalen. Soc.

Biblioth. Hungar. Jankowichiana.
L. ord. 5.

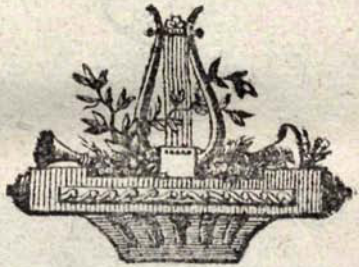
PÉTERI

TAKÁTS JÓZSEF

KÖLTEMÉNYES

MUNKÁJI.

Aut prodesse volunt, aut delectare Poetae,
Aut simul et iucunda et idonea dicere vitae.
HORATIVS.

BÉTSBEN,
BILLE KAROLY' BETŰIVEL.
1796.

Pohang
1446.

M. N. MÚZEUM
KÖNYVTÁRÁBÓL

R
1965

R
2

193702

48.

MÉLTÓSÁGOS

TOLNAI GRÓF

FESTETITS GYÖRGY

ÚR'

Ő NAGYSÁGÁNAK.

MÉLTÓSÁGOS GRÓF!

Légyen e' zsenge munka is eggyik bizonysága azon ország-szerte ismeretes buzgóságnak, mellytöl lelkesittetvén Nagyságod, példa nélkül óhajtja, keresi, támagatja mind azt, valami a' Haza' haſznára 's díszére ſzolgálhat.

Nem ſzándékom, hoſzſzas is volna, Nagyságodnak jeles tetteit magaſztalni, és azokat, mellyek a' tudományok' 's köz-haſznú igyekezetek' elö-mozdításokra még tsak kezdetben vagy kéſzületben vannak, elö-ſzámlálni: mind azért, mivel könnyen meg sérthetném ritka ſzemér-

metességét, melly szerint inkább dicséretre méltókat tselekedni, hogysem dicsértetni kíván; mind pedig, mivel magam is el akarom az alatson hízelkedés' gyanúját kerülni, — azok előtt, kik, a' dolog' valóságát nem tudván, balúl vélekedhetnének.

Sok értelmes Hazafi-társai azt szokták mondani Nagyságodról: hogy fényesebb állapotban tündöklenék a' Magyar Név nem sokára, ha Országunknak tekéntetesebb Fijai közül számosabban volnának, kik a' kedvező szerentsének bö

adományit elmés ſzorgalommal 's józan kiméllléssel nevelvén, azokból — mint Gróf FESTETITS GYÖRGY — hatsak egy réſzetskét is Hazájoknak áldoznának.

Melly édes öröm tehát énnékem, egy illy nagy-tiſzteletü Hazafinak ſzép érdemeit még közelebbröl ismérnem, és örök emlékezetre méltó tselekedetinek, úgy ſzóllván, mindennapi ſzemmel-látó tanújok lennem! Melly boldogító gyönyörüség énnékem, egy illyen Atyának nagyra-ſzülött eggyetlen egy Fiját a' tudomanyok-

nak és a' jó erkölcsnek ösvényein vezethetnem! 's a' régi nevezetes Férjfiaknak követésre serkentö történeteiket c' kedves Gyermekkel eggyütt-olvasgatván, belsö meg-győződéssel nékie mondhatnom, hogy elöttünk áll szakaszstott mássok. Mély tiszteletel vagyok

NAGYSÁGODNAK

aldzatos szolgája

TAKÁTS JÓZSEF.

AZ OLVASÓHOZ.

Ha mindenütt olly kedvezö ſzemet vetnének verseimre, a' millyen kegyes volt iránttok több jó Barátimnak itéletjek: már úgy ſoha nem bánnám meg, hogy a' gyakor öſztönözésre másokkal is meg ismértettem azokat. De - ſzíves barátok' kívánságának engedni, édes kötelesség; minden ember' helybe - hagyására ſzámot tartani, el bizott vakmeröség.

Arról tsak ugyan meg vagyok magam is győződve, hogy, ha sokat nem haſznál is, leg alább nem fog ártani könyvem' olvasása; mert a' ſzelíd erkölts, a' ſzép terméſzettel való ártatlan el múlatás, a' józan gondolkodás, a' haſzonnal nyájaskodó gyönyörüség, volt ki ſzegzett tárgya írasomnak.

Ha a' beſzéd nem jár olly fenn, ha nem olly tzifra, mint talántán a' kényesebb íz ſzeretné: vagyon kis mentségem. Leg inkább a' fiatal éſzhez és ſzívhez iparkodtam férni; 's a' mit irtam, pihenö üres órákban írogattam: mert jobbára másútt, tiſztem' réſzein járt gondom. Nem hinném tehát, hogy valaki meg ítéljen, vagy szinte meg vessen.

A' gánts-keresöknek elég légyen azt emlí-

teni, a' mit Faludi Ferentz Udvari Emberében írt felölek: „A' gonosz elmék, ha száz szépet találnak a' könyvekben és tsak egy megvetöt, erre rohannak, ezt martzangolják, ezt verik dobra; és annak, a' ki írta, gyalázatjára híresítik. — Nem veszik észre, hogy evvel az embertelenséggel magok büntetik magokat; mert az okosabb világ nem tulajdonítja ezt a' betsület-keverést sorény elméjeknek, hanem rosszalkodó akaratjoknak."

Tudni való még, hogy találtatnak e' munkában hellyel közzel ollyan darabok is, kivált a' rövidebbek között, mellyeknek foglalatját más könyvekben is olvashatni. Én ezeket tsak magyarságokra nézve vallom sajátimnak. Reménylem mindazonáltal, hogy azért szívesen el múlatnak velek azok, a' kik Magyarok;

annyival inkább, mert a' nem igen sok közötti is alkalmas nagy lévén a' külömbség: a' már magok szárnyokon járóknak sem szülhet únalmat; noha tsak ugyan leg több jut a' serdülö kornak.

Bétsben, Szent Jakab hava' fogytán. 1796.

LAISTROM.

ELEGYES VERSEK.

	Levél.
A' hazai ſzeretet	3
A' Barátság	10
Barátom' felelete	14
A' Költőkhez	18
A' tavaſz' kezdete	23
A' fösvény	26
A' fák	27
Barátom' levele	32
Válaſz	34
Tavaſzi reggel	36
A' páſztori élet	39
A' ſzánakodás	40
Az olvasásról	41
A' reggel	44
Nem lehet mindent tagadni	46
Damet *és* Doris	48
A' holdhoz	51
A' galambok	52
A' tsavargó patak	54
Vallás-tétel	55

Levél.

A' Kisdedek Attyok' neve' napján . . . 56
A' Rózsa 57
Irin, Kleist utánn 58
Öröm kert 63
Ösri sétálás 66
Egy levél' töredékje 69
A' habozó Páſztor 72
A' Publikán madár' halálára 73
A' fergeteg 76
Név napra 78
Az átokról 79
A' hálaadatlan nyúl 81
Örömre ébreſztés 82
Az Ember' méltósága 84
A' hársfa 86
A' bokor-irtó 88
Az estve 90
A' tél 92
Ne gyanakodj 95
A' méh és a' galamb 97
Mi leg könnyebb, mi leg nehezebb . . 98
Didó Eneáshoz 100

ÉNEKEK.

A' költéshez 111
A' páſztori ſzázad 113
A' középſzerűség 119

	Levél.
A' nagy ſzívű Jámbor	121
Egy kereſztes Dáma tiſzteletére	122
A' nagy ſzívű gyermek	124
A' hazúg gyermek	125
A' hervadt rózsa	126
El-változás	127
A' fetske	128
Egy jó gyermeknek reggeli éneke	130
Egy jeles Iſjú' köſzöntésére	132
Köſzönő válaſz	134
A' kisdedek Annyok' neve' napjára	136
Örömre vált ſzomorúság	138
Egy lepkéket gyűjtő úrfihoz	140
A' pille 's a' méhe	141
Gyöngyösi	142
A' feſtett rózsa	143
A' viola 's a' tulipán	145
A' tavaſz	147
A' mohó hal	148
Az árnyékának örülő gyermek	149
A' paraſzt	150
Amornak fegyverei	153
A' fegyvertelen Amor	155
Az ártatlan iſjúság	157
A' nyár	159
A' könyörülő gyermek	163
A' Fejér 's a' Szeretsen	165

Levél.

Egy Urfi édes annya' neve' napján' . . . 167
Égi háború utánn 168
Zsuzsi 170
Az ujjonnan ültetett fához 171
Kerüld a' pört 173
A' változó szerentse 174
Öszve hasonlítás 175
A rózsa 's a' téli-zöld 176
A' holdhoz 178
Kívánság 181
Sohajtás a' békesség utánn 183
Egy haldokló' szavai 185
Uj esztendőre 186

ÁGNES' TÖRTÉNETE 189

ERKÖLTSI 'S MÁS VELŐS MONDÁSOK 235

MESÉK 263

ELEGYES VERSEK.

A' HAZAI SZERETET.

TEHÁT valahára egyedül lehetek!
A' Nyugalom' gyenge karjára dülhetek.
Múzsám! hív biztosa minden titkaimnak,
Légy te enyhítője bokros unalmimnak.
Valaki él, vidám játékra vágyódik;
Botsásd meg, ha ſzívem lantodhoz vonódik,
Hogy el verje rajta belsö érzéseit,
'S felejtse, ha lehet, keserüségeit.
Látom: hogy a' Tavaſz siet virágival,
Már is mosolyognak a' Nap' súgárival;
Látom a' Szépekkel a' Világ' Fiait
Vigadozva járni az öröm' tántzait:

Nem kér az én kedvem illyen mulatságot,
Úgy nézi ezt, mint egy veſzendõ hivságot,
Mint egy futó patak' tajtékzó habjait,
Mellyek meg ſzaggatják az árok' gátjait.
Inkább gyönyörködik a' Fülemülében,
Ha zokog ſzobámnak mély tsendességében;
Fel ébred bús lelkem ennek hallására,
'S reá emlékezik édes Hazájára.

Távúl azon Tájtól, mellyet úgy óhajtok,
Melly utánn érzékeny ſzívemből sohajtok,
Harmadſzor ſzemlélem, mint üzi a' Telet
Ki pihent földünkről a' nyájos Ki-kelet.
E' gyönyörü idõ' mindenik réſzével,
Majd meg méremt ismét ſzomorú elmével,
A' kedves Vidéknek tõlem meſzſzeségét,
Hajdani örömim' tiſzta édeſségét.
Egy tsoportba gyüjtöm ſzíves Barátimat,
'S viſzſza hivom velek töltött óraimat,
Igy a' ſzárnyára kelt sebes emlékezet
Feles sohajtásim' tárgyához el vezet:
S' örvendezni fogok, a' midõn tsalatom,
A' keserü ürmöt mézzé változtatom.

Légyen az már öſztön, avagy hál-adóság,
De lakik ſzívünkben ollyan hajlandóság,

Melly által Hazánkat fö képpen ſzeretjük,
'S távúl estünkben is azt el nem felejtjük.
Az éjſzaki Tájok' füstös barlangjai,
A' napot boſzſzúlló örökös havai,
Nyugott lakosinak annyira tetſzenek,
Hogy értek, ha ſzükség, még vért is öntenek.
Sôt ha e' vad népet erövel el hoznád,
Bátor gazdag földel meg ajándékoznád:
Felelek, a' bánat kebelét ſzaggatná,
'S Hazája' ſzerelmét el nem titkolhatná.
Ezen vonzó erö teſzi hatalmával,
Hogy meg elégedik a' Pór kunyhójával.
Ugyan is: mi jeles ſzerentsét remélhet,
Hogy Ösinek sovány tüz-helyénél élhet?
Tsupán a' ſzületés, 's ſzokás mivelheti,
Hogy keskeny udvarát olly híven ſzereti,
Hogy akár melly roppant úri palotában
Úgy kedve nem telik, mint kis hajlékában.
Ezt a' Szem-fülesség, azt a' Hivatalja,
A' vagy a' Fösvénység honnyából ki tsalja;
De akár melly kies ég alatt lakozzék,
Sorsa akár millyen boldoggá változzék:
Még is tsak más Föld az, hol a' Nap ſzebben kél,
Hol az ember, noha kevésböl, jobban él.

Hol sokkal szelídebb a' Holdnak világa,
Szembe tünöbb a' fris Viznek tiſztasága.
El hagyott Hazáját ki ki igy ditsérî,
Annak ſzeretete sírján túl késéri.
Úgy van; mert ha talán bújdosó útjában,
Az utólsó álom el érné ágyában
Elöbb, hogy sem oda viſzſza kerülhetett,
A' hol anya földjén nap fényre ſzületett:
Azt fogná lehellni végsö pihegése,
Ottan eshetne meg vajha temetése!
Ottan fekhetnének tsendesen tsontjai!
A' hol Eldödinek nyugoſznak hamvai.
Ovid! az emberi Szív' bölts ismérője,
Víg 's bús járásinak édes Éneklöje!
Nem de hogy Auguſztus' irígy félelméből,
Kül-földre kergetett Hazád' kebeléből:
Az volt leg föbb kínja érzékeny ſzívednek,
Hogy vad Népek ásnak sír-gödröt testednek?
Azért Barátidat esdekelve kérted,
Ha ſzenvedésidnek vég határát érted:
Legyen gondjok ſzabad embernek porára,
'S vigyék viſzſza ſzabad Tiberis' partjára.
Boldog, ki el hagyván a' Tenger' habjait,
Honnyában fel leli hív Attyaſiait.

Örökös bútsút mond a' tsalárd vizeknek,
'S tömjént gyújt a' kegyes Házi-Isteneknek.
De boldogabb, a' ki saját örökében
Meg marad, és el jár jó Polgár' tiſztében;
Vígan él, 's bátran néz a' Halál' ſzemébe,
A' ki el vezeti Ősei' ölébe.
Lehet, hogy valaki tsendes hajlékában
E' jót nem isméri maga el untában:
De mennyen, 's kül-földön töltse eſztendejét,
Fogadom, meg érzi a' Haza' erejét.
Lám Ulissest Neptun akár mint zaklatta,
Calypsó bár mennyi kintsekkel biztatta:
Még is a' ſzelekre bizta vitorláját,
Remélvén, hogy végre fel leli Hazáját;
Hol inkább porrá leſz Laërtes' sírjában,
Mint sem halhatatlan Másnak birtokában.
Benyovſzki! Hazánknak nagy hírü Magzatja,
Engedj meg, ha tollam jóvá nem hagyhatja:
Hogy azon ſzép Névvel, mellyet érdemlettél,
'S a' mellyel örvendő Hazádba siettél,
Ott meg nem nyughatván, ismét el bútsúztál,
'S a' hitetlen Mélység' ſzinén addig úſztál:
Míg Ellenségednek gögös örömére,
Életed általa gyáſzos véget ére. —

Bámúlásra méltó erõ valójában,
Mellyet a' Haza ſzül hív lelkû fiában.
Nemes méréſzséggel fel fegyverkezteti,
Ha a' bal ſzerentse kárral fenyegeti.
Dedalusnak elmés kezét ki vezette,
Midõn a' fog-helyből magát ki mentette?
Hazája' ſzerelme alkotta ſzárnyait,
Hogy meg gyözze Minos' ellenzõ gátjait.
Õ igaz kút-feje a' Mesterségeknek,
Lelke a' felséges tselekedeteknek.
Õ volt, ki Homerus' tüzét éleſztette,
Midõn Bajnokinak tettét le festette.
Õ vitte Achillest Trója' vívására,
A' szemtelen lágyság' meg boſzſzúllására,
Õ volt tárgya Kodrus' ditsõ halálának,
Detzius', Kurtzius' nagy áldozatjának. —
Tí! kik Hazátokat oda hagyhatjátok,
S idegen Nemzetek' városit lakjátok;
A' hol pénzeteket el veſztegetitek,
Vagy az ép Koldusok' ſzámát nevelitek:
Nem lehet olly ſzínes mentõ fegyveretek,
Melly alatt ne láſsék fajúló ſzívetek.
Tsak a' bün, félelem, hívság okozhatja,
Ha ki kéſz akartva Honnyát el hagyhatja.

Lám Cicero kéſzſzebb kard alá hajolni,
Mint sem idegen Föld' hátán kóborolni.
Hires Balatonnak kies ſzomſzédsága!
Hol elöſzör sütött r'ám a' Nap' világa;
Hol kényemre folytak gyenge eſztendeim,
Mikor hullanak le ſzoros köteleim:
Hogy kedves öledbe viſzſza kerülhessek,
'S kevés mindenemböl békével élhessek?
Nem ſzandékom Névre, Gazdagságra törni,
Mellyek rab Urokat ſzokták tsak gyötörni.
Hazámot ſzolgálni leſz kötelességem,
Érte 's vele élni, halni ditsösségem.

A' BARÁTSÁG.

NINTSEN olly drága Kints a' Föld' kerekségén,
Melly ki tenne a' hív Barátság' szentségén.
Ha ö nem lakoznék az ember' szívében,
Ki érezne igaz örömet éltében?
Szép a' Terméfzet, fzép! minden munkájában,
Mert tsinnyán kérkedik Szerzöje' nyomában;
De értse bár annak mindenik tsudáját,
Visgálja a' Nap' 's Hold' felséges Hazáját:
Tudománnya' betsét félig érezhetné,
Ha fzívét hív fzívbe ö ki nem önthetné.
A' magános élet unalomra fakafzt;
Nem emberi öfztön, melly embertöl fzakafzt;
Azért már az elsö Embert fzövetséggel
Emberhez kaptsolta az Ég böltseséggel.
Barátság! tsudát is üzöl te közöttünk,
Kik ártatlan frigyet egymással kötöttünk.
Te vagy Kalaúzunk, ha útnak eredünk,
Ösvényre-térítönk, ha el tévelyedünk.
Meg dorgálfz, ha fzükség; ditsérfz, ha tsak lehet:
De fzavad bofzfzontó hangot fel nem vehet.

Tanáttsal, példával nemzed erköltsünket,
Nemes bátorsággal őrzöd jó nevünket.
Ha ki ſzándékunkat bal réſzre tsigázná:
A' te ſzívességed azt jól magyarázná.
El nézel tsendesen holmi gyarlóságot,
Tsak ne lásson ſzemed undok tsalfaságot,
Ravaſz képmutatást, hazúg hizelkedést,
Ok nélkül a' gyakor el idegenedést.
Ha néha bánattól bús ſzívem háborog,
Vídúlok, mihelyest Barátom mosolyog.
Söt ha nints is jelen, tágúlnak fájdalmim,
Ha elmémben vele közlöm aggodalmim'.
Ha a' hév veríték ſzakad homlokomról,
Le veſzi a' terhet két kézzel vállomról;
Bádjadtan egy híves zöld fa alá ülünk,
Bajunkat felejtvén édesen enyhülünk:
Zúghat a' dühös ſzél mérges ordítással,
Hulhat a' rémítő menykő tsattanással,
Moshatnak a' felhő ſzakadó árjai;
Mert egy takarónak fednek bé ſzárnyai.
Az Élet nem más, mint hív Barát' karjain
Együtt örvendezni kedvező napjain:
A' Barátság nem más, mint ſzív' öſztönéből,
Hív Társal oſztozni ſzívünk' örömében;

De a' bajaknak is egy részét viselni,
A' közös jó mellett vitézül ki kelni;
'S mint Patrocles hajdan Achilles' fegyverét,
Magára válalni a' fáradság' terhét;
Sőt ha szükség hozná, Theseus' módjára,
Le szállani érte a' Halál' honnyára.
Nem! soha nem méltók a' Barát' nevére,
Kik tsak a' szép Háznak lépnek küszöbére.
Kik a' hangyák szerint tsak oda sietnek,
Hol a' gazdag tsürből bőven meg telhetnek.
A' kik, mint az árnyék, tsak akkor forognak,
Midőn a' fényes Nap' sugári ragyognak;
De mihelyest ezek felhőkbe borúlnak,
Meg szünik az árnyék, úgy ők is el múlnak. —
Ha egymáshoz hajló Virágokat látok:
Előttem teremnek az igaz Barátok:
A' mint azok önként illattal szolgálnak:
Ugy a' szivességre ezek készen állnak.
De jaj bús gondolat! a' gyenge virág szál
Majd örömet hintő életétől meg vál:
Igy a' Barátok is tsak búval élhetnek;
Mert az el vallástól mindenkor félhetnek.
Félhetnek; de azzal még nyől szíveségök;
Mert a' halál által sem hal el hívségök.

Együtt ballagnak ök az élet' völgyébe,
Együtt néznek a' bús halál' sír-gödrébe;
'S mint a' köd el oſzlik attól irtózások;
Mert tudják, hogy boldog léſzen ki mulások.
'S oda fenn is azon boldogabb orſzágban,
Jutalmok állni fog a' ſzent Barátságban.

Barátság! te elsö Ember' hagyománnya!
Az Égnek lelkünkbe öntött adománnya,
Édes vagy, mint midön a' Beteg ágyában
Már ép egéſzségét meg nyerte álmában.
Mi gyakran itatna a' vak sors ürmével,
Ha fel nem éleſztne jó Barát kedvével?
O ſzolgálj tovább is isteni fényeddel,
Vezérelj utamban anyai kezeddel.
Kis koromban gondot reám te viseltél,
Fel serdülvén, haſznos jókban te neveltél.
Te adtad tudtomra gyáva lépésemet,
Te nyugoſztaltad le habozó ſzívemet.
Azért áldlak: akár hordozzon kedvében
A' ſzerentse, akár üldözzön mérgében;
Vigaſztalást lelek Barátom' ölében,
Ki ügyemben réſzt veſz mindenkor ſzivében.

BARÁTOM' FELELETE.

Érzem ó Terméſzet! azon vigaſságot,
Mellyel fel ruháztad a' ſzent Barátſágot.
Ki evvel bir, meg győz minden bús agsságot,
Tsendes ſzemmel nézi a' furtsa világot.

Tekínts ama' fára elmédnek futtában,
Melly ott kevélykedik súgár ſzép ágában:
Hogy' oſzt víd enyhülést híves árnyékában,
Áldja az utazó ott lévő nyugtában.

Barátság! igy enyhítſz te is mí bennünket,
Igy vídítod búval küſzködő ſzívünket,
Könnyebbíted gondal terhesült ügyünket,
Általad felejtjük bokros inségünket.

Hív Barát nem érez soha egy magának.
Szerentse fel kapta Társát játékának?
'S érezteti véle sulyát igájának?
Hány illy köde vagyon az ember' napjának!

Hogy' siet, hogy' ſzökik Társa' segédjére!
Hogy engeſztelö írt tehessen sebére:
Kívánnám, nézhetnél érzékeny ſzívére;
Igy ſzökik a' patak sikámló völgyére.

Szerentse, melly rendet nem tud törvényében,
Fel zúdúl ellene ſzabados kénnyében?
Hív Társa is érzi tsapásit ſzívében:
Sír? sír ö is; zokog? olvad keservében.

Nézd a' Tsillagokat egy búsúlt estvével;
Hogy' éleſzti egyik másikát tüzével,
'S mind kettö tündöklik ragyogóbb fényével:
Egy mást igy segítik ſzükség' idejével.

Az ö jámbor ſzívök vagyon egy mértékben,
Mint Levegö ezen párázó környékben;
Hogy ha ki párolgott egy réſz a' hévségben,
Oda omlik más réſz azontúl egy végben.

Egyetlen egy lélek éleſzt két testeket,
Azért nem éreznek külömb ſzükségeket,
Meg oſztják egymással minden örömeket:
Boldog, a' ki hordoz illy ſzép bilintseket.

Pylades! Oreſztes! Barátság' tsudái,
Ti vagytok ezeknek tündöklö próbái;
Mennyit könnyebülnek a' Végzés' igái,
Kiken fognak bóldog éltetek' példái!

Ki a' tenger' partján áll könyves ſzemekkel,
Nézi, hogy tsatáznak mások a' ſzelekkel:
Ök is úgy ſzemlélik, bátor bús lélekkel,
Hogy víjnak egyebek habozó ügyekkel.

Ama' kemény Végzés, mellynek törvényének
Enged minden Élö kegyetlen rendjének,
Viſzſza kéri éltét Társok' egyikének?
Véget vetett egybe másik' életének.

Porhanyó fedelek' örömmel le vetik,
Nisus Eurialus' példáját követik,
Magokat mind ketten egy sírba temetik,
Tudván, egy más nélkül éltök' nem élhetik.

Ha el kellne válni másiknak társától,
Irígyül tiltatván óhajtott sírjától:
Kéntelen éltének nem fél pályájától,
Egyre áldást kérne Híve Barátjától.

Meg holt? El is tünt már boldogság' keblében,
Örökös tavaſzſzal vírító kertében:
Nem! - Él hív Társának még most is ſzívében,
Öleli árnyékát Barátja' képében.

Vagyon, a' ki ötet igazán siratja,
Szomorú holdig hat panaſzos ſzózatja,
Gyáſzos fátyolokkal sírját bé aggatja,
Majd a' kies ſzellő gyengén lobogtatja.

E' gyáſzra a' többit el kell felejtenem;
Ugy is lehetetlen ſzóval ki ejtenem.
Legyen tehát elég azt belől érzenem,
Hogy Barátom! te vagy leg drágább mindenem.

A' KÖLTŐKHEZ.

Mint a' végső Napon, majd az Ég' ſzavára,
Ha az Ember testét fel veſzi magára:
Az Élet a' mohos sírba ereſzkedik,
'S tőle a' nyugovó por meg lelkesedik,
Viſzſza tér az ép éſz a' rongált fejekbe,
Viſzſza a' bátorság a' rothadt ſzívekbe,
Uj érzés ébreſzti az egéſz tetemet,
Tellyes fényben látván a' nemes érdemet:
Úgy tetſzik, igy ébred most ki ki álmából,
Igy éleſzt ſzent tüzet el aludt hamvából;
Hogy diſzét keresse édes Hazájának,
'S fel áldozza egéſz erejét haſznának.
Széljel az orſzágban Társaságok kelnek,
Mellyek néki munkás Fiakat nevelnek.
Még az Ifjak is már öſzve ſzövetkeznek,
'S azon ditső tzélra versent igyekeznek.
Az illyen látáson ki ne örvendeznék,
Mennyei áldásért ki ne esedeznék?
Olvastam egy kisded Társaság' munkáját,
Láttam, mint óhajtja ſzolgálni Hazáját:

Tsak hogy gyengeségét maga is isméri,
'S gyümöltsét még késöbb idökre igéri.
Jobb is volna talám még most tanulgatni,
'S majd bövebb kéfzület utánn irogatni;
Mivel, a' mint ö is igen böltsen tartja,
Az idétlen Iró tsak magát untatja,
Le fzállítja betsét fzeretett nyelvének,
Gátot vet a' magyar könyvek' kelésének;
Meg veſzti a' jó ízt az olvasó félben,
'S így kárt fzül nem hafznot fel forrott hevében.
Én ugyan meg vallom: az idöt meg bántam,
Mellyet a' Kritika darabjokra fzántam;
Mert olly sürü homály uralkodik benne,
Hogy azon kereſztül látni tsuda lenne.
Hasonló beſzédjek illy tanátsló fzóhoz,
Melly setét étjfzaka hat az útazóhoz:
Hallod e' Atyafi! nem jó itt járkálni;
Mert mély gödrökre fogfz több helyen találni:
Az ott az igaz út! ahoz tartsd magadat,
Hogy ha el akarod jól érni tárgyadat. —
De bezzeg az Útas tsak vétve gyanítja,
Hogy a' fzózat mellyik útra igazítja.
A' ki mást hafznosan akar tanítani,
Annak értelmesen kelletik fzóllani.

Azonban egy réſzint nékik köſzönhetem,
Hogy itt, a' mit jónak tartok, ki fejthetem.
„Ki a' Régieket kívánja érteni,
'S a' bölts itélésben nem akar véteni:
Javalják, vigyázzon az Iró' tárgyára,
Annak Hazájára, be vett vallására.„
Bár tsak Iróink is erre vigyáznának,
Talántán kevesebb hibák ſzármaznának.
Vagyon Hazánknak is törvénye, vallása,
Vagyon Östől maradt sok jeles ſzokása.
Mi ſzükség 'hát Görök orſzágba költözni,
Balgatag képeket tőlek költsönözni?
Mért hijjuk Apollót, Mársot segítségnek?
Hiſzen mí nem tartjuk őket Istenségnek.
Hogy' lehet Helikon' vidékét ditsérni?
A' hová ſzemünkel el nem tudunk érni.
Mért őrzik az erdőt a' ſzűz Driadesek?
A' tsergő patakot a' víg Najadesek?
Ezt a' bolondságot tsak azok hihették,
Kik sok dolog' okát fel nem fedezhették.
Jól tudom: hogy ezek tsak nyájos költések:
Am de illetlenek bennek a' képzések,
Nem de eſze fordúlt kép-mázoló volna,
A' ki Atilának parókát rajzolna?

A' ki a' tékozló Fiút jó kedvében
Kávéval itatná le festett képében?
Miért? mert ö ollyan valamit költene,
A' mi azon idö korhoz nem illene.
A' Bajnok tulajdon tsatáját hirdeti,
A' víg Pásztor saját nyáját legelteti:
Mért menne a' Magyar más Nemzet' földére,
Hogy virágot szedjen, 's tüzzön énekére?
Igaz oka ezen rút rendetlenségnek:
Hogy rabjai vagyunk a' vak Régiségnek.
Már azt nem is teszszük a' Költök' számokba,
Ki a' Régieknek nem hág a' nyomokba.
Ollyanok elöttünk a' tudós Pogányok,
Valamint ö nálok vóltak a' Bálványok.
Mintha az ö furtsa eszök' találmányi
Volnának egyedül a' Vers' ragyogványi.
Szép, mondom, azokat tudni és érteni,
'S mint más történt dolgot helyel említeni;
Hogy a' múlt idöknek lássuk rendtartásit,
'S meg értsük a' régi Poéták' irásit;
Kiktöl, a' mi nálok hitelben tartatott,
Gyönyörü folyású versbe foglaltatott.
Nem pedig: hogy most is tárgyunk' irásában,
Mint szolgák utánnok indúljunk vaktában:

'S meg tõltsük könyvünket hamis Istenekkel,
Teremtvén, segítvén, vervén erejekkel.
Ha ök olly ſzükséges példák a' költésre,
Kiket vettek ök fel elsõ követésre?
Nem de az ártatlan puſzta Terméſzetet?
Ez, ez! ſzerzett soknak olly nagy nevezetet.
Ebbe mártották ök érzõ etsetjeket,
'S tsak így rajzolhattak olly ékes képeket.
Költõink is erre veessék ſzemeiket,
'S tiſztább ízzel fogják írni verseiket.

A' TAVASZ' KEZDETE.

Örülj kedves Ifjú! a' mit ohajtottunk,
A' Tavaſznak elsõ napjára jutottunk.
Örülj! Nézd, mint ſzáll le a' tiſzta egekbõl,
Mint nevet rá a' Nap a' vékony fellegbõl.
A' lágy ſzellõ gyengén legyezi ſzárnyával,
Enyelegve játſzik könnyü ruhájával.
A' nyugott Föld magát elõtte ki tárja,
Kebelébe gazdag áldását úgy várja.
Az egéſz Terméſzet ülli érkezését,
Sok jelek hirdetik azon víg érzését.
Kéſzüljünk fel mí is, mennyünk látására!
Nyílt ſzemet, és ſzívet vigyünk tsudájára.
Nézd itt a' zõld gyöpön a' zsibák' annyokat,
Az apróknak miként viseli gondjokat;
Mint keres eledelt mindegyik' ſzámára,
A' sárga kisdedek mint futnak ſzavára!
Hogy ne halgatnánk mí édes ſzüleinket,
A' kik még több gondal nevelnek bennünket.
Hallod! a' madárkák, kik ott fenn lebegnek,
Egy más közt melly hangos örömmel tsevegnek

Mí is az ég felé ha fel emelkedünk,
Sok földi agságtól így meg menekedünk.
Amott kettő le szált a' fa' tetejére,
Egyik a' másiknak felel énekére:
Hív párok lehetnek, ki öntik szívöket,
Hogy igazán tudják belsö érzésöket.
Egyik fő törvényök az a' Barátoknak,
Hogy helye ne legyen köztök a' titoknak;
Mert közös a' sorsnak mind víg mosolygása,
Mind a' szerentsének kegyetlen tsapása.
Lám a' bimbók is már levéllé változnak,
A' kies rétek is szépen virágoznak,
Ki nyitják, mint annyi oltáron, magokat,
Hogy az Égbe küldjék elsö illatjokat.
A' méhek is rólok jókor be gyüjtenek,
Hogy lassanként viaszt 's mézet készítsenek.
Egyébbiránt, bátor itt a' szép Ki-kelet,
Ök ki nem állhatnák a' huzamos Telet.
Ím a' Légy, mert tunyán töltötte idejét,
El veszti akkorra kelletlen életét:
Midön be mégy Öszszel a' hangya házába,
Melly néki a' Nyárban került nagy munkába.
A' ki henyélve él nyers Ifjúságában,
Szükséget fog látni meg aggott korában.

Téged is fris Patak már ſzaladni látunk,
Kinek síma jegén nem régen tsuſzkáltunk.
Tehát ha ſzívünket a' bú ſzorongatja,
Bízzunk, mert az idő kedvét meg hozhatja.
De úgy tetſzik: amott a' völgy' közepében
Nem olvadhatott el a' hó még egéſzen.
A' Télben ki állott bajra emlékeztet,
'S most annál édesebb örömet éreztet.
A' ki azt nem tudja: mi a' keserűség,
Nem tudhatja tiſztán, mi a' gyönyörűség.
Sok Gazdag nem vetné meg a' ſzegénységet,
Hogy ha tapaſztalta volna a' ſzükséget.
Jobban igyekeznék rajta könyörülni,
Ha tudná, melly kínos bal sorsra kerülni.
Pedig könnyű ezen bujdosó Tsillagban
Holnap kóldust látni a' mái gazdagban.
Úgy e! mert a' fákon látod a' virágot,
Képzed, mint huzza majd a' gyümölts az ágot?
Hát ha még az éjjel a' dér le forrázza:
Jaj a' gyümöltset is bezzeg így le rázza.
Az Ég sok változás alá vet bennünket,
Hogy mindenre kéſzen el ſzánjuk ſzívünket.
A' jó ſzerentsének éljünk kegyelmével,
Balra fordúlását viseljük békével.

Míg reánk nem köſzönt az a' bóldog élet,
Mellyhez semmi tündér változás nem férhet.
De vegyük addig is haſznát az időnek,
Áldván böltsességét a' nagy Teremtőnek:
Mellynek nyoma fenn van úgy a' kis férgekben,
Mint a' magas égen tündöklő testekben.

A' FÖSVÉNY.

Egy Fösvény véletlen egy mély vizbe esett
Rajta egy Halászнak jó ſzive meg-esett;
Oda ugrik, 's mondja: add ide kezedet!
De most is ſzokásként az volt a' felelet:
Nem adhatok semmit. Azonban el merült,
'S nap-fényre a' Fösvény többet nem is került.

A' FÁK.

Egy tavaſzi reggel a' Nap' támadtával
Ki ment egy bölts Atya a' kertbe fiával.
Meg nézték a' fákat 's a' virág' nemeit,
Mellyekre hintette a' harmat tseppeit.
Az eleven Ifjú ugrált örömében,
Sokféle kérdések ſzármaztak eſzében.

F i ú.

Mitöl van? jó Atyám! hogy némelly fák görbék,
Némellyek súgárok, mások ſzinte törpék.

A t y a.

Mert ezeket, Fiam, folyvást ápolgatták,
Erös tzövekekkel jól meg támagatták:
Azokra ſzemeit senki sem vetette,
'S így öket a' durva ſzél meg görbítette.
Azon kisdedeknek el nyírték hegyöket,
Hogy ſzebbekké tegyék édes gyümöltsöket.

F i ú.

'Hát ezen fán miért olly ſzép mindenik ág,
Hogy alig lel helyet rajtok a' sok virág?

Midön amazok ott még alig fakadnak,
Ekességök bé zárt bimbókban maradnak.

ATYA.

Mert azoknak jobban viselték gondjokat,
Jókor meg gyomlálták, 's porhálták alljokat;
Hogy meg járja a' fris esö gyökereket,
'S le is ſzedték rólok a' káros férgeket.
A' többiek tsupán magokra hagyattak:
Azért ollyan korán még ki nem hajthattak.

FIÚ.

Ni! ott van a' Kertéſz a' nevendék fáknál:
Mennyünk édes Atyám! nézzük meg, mit tsinál.

ATYA.

Tudom, olt. Le metſzi a' ſzelíd ágokat,
'S azokkal javítja a' vad soványokat.
De jobb leſz munkáját közelröl nézgélni,
Hogy utóbb magad is tudj róla beſzélni.

Fiam! korts leſz a' fa, ha nem tiſztogatják:
Úgy a' gyermekek is, ha nem tanítgatják.
Mint amaz erdei fák el vádulnának,
'S izetlen savanyú gyümöltset hoznának.
Ki tetſzik ez azon tudatlan népekböl,
A' kiknek vadságok látſzik életekböl.

Hogy mi többet tudunk, az Elöljáróknak
Köſzönjük, 's az okos gondos Tanítoknak,
A' kik, a' mit hoſzſzas figyelmetességgel
Meg tanultak, velünk közlik ſzivességgel.
Bátran el hihetjük, hogy boldogok leſzünk,
Ha jó tanátsokra mí is figyelmezünk.

Fiú.

De nézd, kedves Atyám! a' történt károkat;
Ime ott le törték a' leg ſzebb ágokat.

Atya.

Nem kár; mert ha a' sok bogok le nyesetnek,
A' fák tsinyosabbak, jobban is nyölhetnek.
Több leſz a' meg hagyott ágok' nedvessége,
'S igy a' gyümölts is ſzebb, 's nagyobb édessége.

Fiú.

Úgy tetſzik, az alma Fáink a' ſzölöben
Nem nyirettetnek meg minden eſztendöben:
Még is egyenesek, 's nagyra nevelkednek,
Jó ízü gyümöltsel böven kedveskednek.

Atya.

Fiam! azt ſzeretem, hogy így okoskodol,
Eſzre-vételedböl, látom, gondolkodol.
Igaz, hogy a' melly fa kertben találtatik,
Arra rend ſzerint több munka fordítatik.

De azért a' külsõ fák is meg kívánják,
Hogy a' gazdák tõlek az idõt ne ſzánják.
Ezeket is ollykor meg kell tiſztogatni,
A' buján sarjazó ágot le ſzaggatni.
Le kell a' tékozló mohát dörgölgetni,
A' hernyó féſzkeket rólok ſzedegetni.
Mivel igy édesebb gyümöltset teremnek,
Tovább élnek, 's inkább tetſzenek a' ſzemnek.
Úgy kell nézni ama' kerti lakosokat,
Kik gyümöltsek által ki jegyzik magokat:
Mint a' fõ fõ nemü 's eſzü ſzemélyeket,
Kik köztünk viselik az elsõ tiſzteket.
Nem tehet ki ki ſzert a' mély böltseségre,
'S nemes tettek által a' fõ ditsõségre.
Sõt nem is volna jó az emberi Nemnek,
Ha külsõ fényére vágynánk az érdemnek.
Nem lehet mindenik Király, Törvényhozó,
Vezér, Bíró, Tudós, Kintsbõl - adakozó.
Azon ſzõlõ hegyi bõ termékeny fához,
Melly jó, de nem olly ſzép, 's édes gyümöltset hoz,
Hasonlít a' munkás 's köz sorsú Polgárság,
Mellyből nagy haſznot veſz az égeſz Társaság.
Az erdei fa is melly haſzna vehetõ!
Ambátor gyümöltse nem igen ehetõ.

Nála nélkül étket bajosan főzhetnénk
Kálháinkat télben nehezen füthetnénk;
Ő táplálja a' sok szükséges barmokat,
Belőle építjük 's fedjük a' házokat.
Igy kell a' földmíves Jámborról itélnünk,
Ő nélküle tellyes lehetetlen élnünk.
Tudjad tehát Fiam! Hazánk az a' nagy Kert,
Mellyben sok féle vad, 's szelíd fa helyet nyert.
Én a' jó Kertészként viselem gondodat,
Nyesem, igazítom fogyatkozásodat.
Módot 's ösztönt nyujtok a' szükséges jóra,
Hogy te figyelmezvén az oktató szóra:
Mint az egyenes fa szépen nevelkedjél,
'S a' Hazának édes gyümöltset teremjél.

BARÁTOM' LEVELE.

Szomorú enyéfzet! búsúlt homályoldal
Úgy játfzafz e' velem, mint nyügös raboddal?
Örömmel virradok a' derülö éggel;
Mert tele van fzívem édes reménységgel:
Hogy e' nap meg ölel Barátom engemet,
Vévén töle régen kivánt levelemet.
De te el ragadod vigafztalásomat,
Félbe fzakafztod hív várakozásomat.
Nem tsudálom egyes Gerlitzek' búgását;
Mint nyögi fzív fzívnek, érzem, el válását.
A' pihegö fzellöt kérdezem rendére:
Meddig varákozzam Társam' levelére?
Agságok! igy fzóllok, irígyim lettetek;
Tí vagytok, kik néki gátot vetettetek.
Kéméljétek ötet avagy egy órára,
Hadd legyen hivének vigafztalására.
Látjátok, nints nyugta habozó fzívemnek,
Míglen válafzát nem vefzem kedvesemnek.
Te is Nap! öröme sok fzámtalanoknak,
Légy hív pártfogója két hív barátoknak.

Gondosan hoſzſzabítsd rendes utazásod';
Talám akadályt vet sietõ forgásod.
Mulatságok utánn õ úgy nem repdezhet,
Hogy el felejthessen; söt vaj hol ſzerezhet
Kényessebb kedv-töltést, mint hiv barátjával?
Ennek nem lehetni soha unalmával.
Ha tudnám: hogy Fillis kaptsolná melyéhez,
'S azért nem lehetne hiv az ö hivéhez:
Egy ſzívnek öröme másik' keservére
Nem lehet, ezt kötném érzékeny ſzivére.
Hogy tsak azt irná meg: hogy' tölti idejét;
Mi jeles dologban forgatja erejét.

VÁLASZ.

A' napokban vettem kedves leveledet,
Elevenen láttam benne hív ſzivedet:
Láttam, melly buzgón ég hozzám ſzerelmével,
Mint küſzködik értem belsö keservével;
Mint menteget, bátor érzi fájdalmára,
Hogy késötskén megyek látogatására.
Szánlak, hidd el, 's bánom történt késésemet;
De nem titkolhatom még is örömemet,
Mellyet érez egy hív' ha hallja hivétöl,
Hogy kínos meſzſzire esni ſzemélyétöl.
A' hátra maradást nem a' bús agságok
Okozták, sem a' sok nyájos mulatságok.
Azokra nem vetem még önként fejemet,
Utóbb váratlan is meg lepik ſzivemet.
Ezeknek, meg vallom, nem élek ſzükökben,
De méreg rejteznék vélt édességökben;
Ha Barátom értek vethetné ſzememre,
Hogy ſzámot nem tartok kötelességemre,
Az volt igaz oka mély halgatásomnak,
Hogy mássát nem vettem azon irásomnak,

Mellyben némelly dolgok felöl értekeztem,
Mellyekröl Néked hirt adni igyekeztem.
Hát én miben töltöm idömet? kérdezed.
Meg tudod, hogy ha azt magadban képezed:
Mit mivel a' kis méh az ifjú tavaſzban,
Ha el unta magát a' téli ſzük kasban.
Ki repül a' mezö' tarka virágihoz,
Hogy haſznos ſzereket gyüjtsön munkáihoz.
Bár közel virágos kertekre akadna,
Hogy meſzſze jártában ſzárnya ne lankadna!
Igy én is el járom az ó 's új világot,
Találok mindenütt elég mulatságot.
Kivált hol a' ſzelíd békesség' ölében
Az erkölts, tudomány, munka nyöl betsében.
Hol a' Nép a' Királyt mint Attyát ſzereti,
Mert boldog életét néki köſzönheti.
Hol se Tarquinius, se Brutus nem mulat,
Es béklót nem tserél a' viſzſzás indulat.
A' hol vért öntenek, onnan el ſzaladok,
Az emberek' sorsán könyvekre fakadok;
Látván: hogy mindenkor egy volt terméſzetek,
Tsak a' ſzemélyeknek volt más nevezetek,
Kik ál-artzát vivén a' játék ſzinekre,
Több kárt hoztak, hogy sem haſznot a' Népekre.

TAVASZI REGGEL.

Ember! ki a' nem jó szokás' unſzoltából
Éjjelt napból tsinálſz, nappalt étſzakából,
Hány ezer örömtöl kelletik meg válnod?
Mellyet könnyü volna folyvást fel találnod.
Tudod e! míg hortyogſz izzadó ágyadban,
Miglen fel fel ijedſz rémitö álmadban,
Melly édes lehetne addig kedv-töltésed,
Ha fogva nem tartna uriás restséged?
Nézd a' Terméſzetet, nézd és pironkodjál!
Az oktalan állat által okosodjál.
Lám a' piros hajnal alig kezd hasadni,
A' komor setétség az égröl ſzaladni:
Ébred minden állat, 's a' Nap' támadtával
Kényére mulatoz vídám munkájával.
Te volnál egyedül, ki a' rendet bontod?
Mellyet fel zavarván tsak magadat rontod.
Térj meg e' gyönyörü Tavaſz' kezdetével;
Kelj fel az ébreſztö Napnak fel keltével!

Hagyd ott egy kis korig büzölgö ſzobádat,
Nézzed az ujjonnan ſzületett világot:
Tsuda tünik minden lépésre ſzemedben,
Szent bámulás támad örvendö ſzívedben.

Tegnapi Nap! rólad ha meg emlékezem,
A' földi boldogság' nagyságát érezem.
Egy kies ligetnek lévén környékében,
Szivem ſzinte uſzott édes örömében.
A' Nap tellyes fényben mutatta ſzépségét,
Egy felleg sem lepvén az ég' kerekségét;
A' zöld vetés felett ragyogó gyöngyökben
Nézegette magát, mint annyi tükrökben.
A' hangos Patsirta fel fel emelkedett,
Énekét el mondván meg le ereſzkedett.
A' vig Fülemüle tzikornyás ſzavával
Kevélyen versengett éneklö társával.
Darúk a' bozótban tsendesen füleltek,
Bámultokban néha kurjantva feleltek.
A' páros Gerlitze ſzil fa' tetejéröl
Enyelegve beſzélt tiſzta hüségéröl.
A' sok tsergö Szarkák apró kórót ſzedtek,
'S belöle féſzkeket vígan épitettek.
A' Pillék ſzárnyokat hetykén fitogatták,
A' ſzép Virágokat rendre fitymálgatták:

Ezek ki öntötték nemes boſzſzújokat,
Gazdagon lehelvén drága illatjokat;
A' ſzüz méheknek is ki tárták kebleket,
Hogy böven gyüjtsenek édes lép mézeket.
A' fris bogár-sereg a' füvet meg ſzállta,
'S örömében magát nyájosan hintálta.
A' munkás emberek, ámbátor izzadtak,
Még is vídám kedvel egy más közt mulattak.
A' hév verétéket melly kézzel törlötték,
Azzal nevetkezve bajſzokat pödrötték.
'S noha más földébe ſzurták ásójokat,
Még is sürün kértek reá áldásokat.
Jó ſzívü Jámborok! várhattok jutalmat,
A' fáradság utánn tsendes nyugodalmat.
Az érzi tsak betsét a' gyönyörüségnek,
Ki ürmét kóstolta a' keserüségnek.
Addig is, míg el jön a' boldog enyéſzet,
Légyen boldogságtok az áldott Terméſzet.

A' PÁSZTORI ÉLET.

Ártatlanság! a' ſzép Terméſzet' Leánya,
Te a' jó ſzíveknek drága ragyogványa:
Oh! el ne hagyd ſoha kisded mezeinket,
Meg ne útáld a' mi gyáva ſziveinket.
Tőled van örömünk, kunyhónk' tsendessége,
Te tőled lelkünknek édes békessége.
Ha a' hajnal hasad fényes tsillagával,
Te minket meg kínálſz kedvező munkával;
'S hogy meg felelhessünk kötelességünknek,
Nap estig hív gondját viseled ſzivünknek.
Ha az alkonyodás rá köſzönt nyájunkra,
Reá düllefzkedvén páſztori botunkra:
Nézzük, mint hullatja a' harmat gyöngyeit,
Mint frissíti nyájunk' legelő rétjeit.
Otthonn a' Barátság üli ajtainkat,
'S gyakran felénk inti kedves ſzomſzédinkat.
Jobb izűnek tetſzik, a' leg kissebb falat,
Ha azt fel oſzthatjuk hives Hársfánk alatt.
Igy többſzör közölvén tsekély mindenűnket
A' völgynek ereſztjük hangos énekünket.

Hasonló életünk azon fris patakhoz,
Melly tsörögve ſzalad árnyékos házunkhoz,
'S vigan tovább siet rétünk' közepében:
Igy élünk az öröm' anyai ölében.

A' SZÁNÁKODÁS.

Midön tegnap Agnes látott siránkozni,
Nem ſzünt-meg bánatom' okát tudakozni.
Meg értvén: mi ſzülte keserüségemet,
Mint egy kegyes Angyal ébreſzté ſzívemet:
Buzgón vigaſztalván édes beſzédével,
Könyvemet ſzárítván tiſzta kendöjével;
Mellybe az ö siró ſzeme is hullatott,
Míg tettében igaz enyhüléſt hozhatott.
'S azonnal ajaki gyengén mosolyogtak,
Örömekben piros artzái ragyogtak.
Szelid ábrázatját gyakorta tsudáltam:
De ílly kedveſségben még ſoha nem láttam.
Látni való: melly nagy örömet okozhat,
Ha a' Jó ſzív másnak ſegítséget hozhat.

AZ OLVASÁSRÓL.

Hogy az érzékeny ſzív nem tsak ott örvendez,
A' hol a' muzsika nyájosan zengedez;
Hol a' vidám ſzemek egymást lopogatják,
A' kezek a' belsö érzést mondogatják;
A' hol a' rabságok leg inkább kéſzülnek,
Midön a' fris tántzban az Ifjak hevülnek,
'S alig veſzik éſzre fel vert béklójokat,
Már féltö bánattal epeſztik magokat;
Hogy az érzékeny ſzív nem tsak illy vigságban,
Söt még jobban örvend néma társaságban:
Tapaſztaltam tegnap magam' példájával,
Midön azon betses könyv' olvasásával,
Mellyet ſzép ſzavadra buzgóbban forgattam,
Örömmel el telvén, kényemre mulattam.
A' nagy lelküséget 's tiſzta ſzeretetet,
Melly benne eleven ſzinnel le festetett,
Valamint Te, én is, kedvesnek találtam,
'S finom izlésedet ebben is tsudáltam.

Tudom: minek kell azt tulajdonítani,
Hogy a' ſzép 's jó között úgy tudſz válaſztani.
Ha sok Magyar Szépek többet olvasnának,
Nemzetünknek nagyobb diſzére válnának.
Szivök az erköltsre édesen lágyúlna,
A' mi még darabos, ſzépen meg símúlna;
Nem mutatnák sokſzor álmélkodásokat,
A' beſzéd közt hallván idegen dolgokat,
Utálattal néznék áz ollyan tréfákot,
Mellyek meg pirítják a' tiſztes artzákot.
Nem volna idejek a' rút nyelvességre,
'S igy okok az egymást sértő gyülölségre.
Férjeiket tiſztább hüséggel kedvelnék,
Magzatjoknak nagyobb gondjokat viselnék.
Az Ügyefogyotthoz ki nyújtnak karjokat,
A' ſzolgát nem üznék mint igás barmokat.
Ezek 's több illyenek raknak ott féſzkeket,
A' hol meg vetéssel nézik a' könyveket.
Te nem úgy! A' józan munkákat betsülöd,
A' restséget kigyó gyanánt el kerülöd.
Pedig nem ſzándékod Tudósnak mondatni,
Énnékem sem tzélom illy tárgyra bíztatni.
Nints Hazánknak tudós Aſzſzonyra ſzüksége,
De hiſzem, hogy abban van gyönyörüsége,

Ha eſzesek, 's jámbor ſzívűek Leányi,
Nemeknek, 's Férjeknek példás ragyogványi.
Hiſzen! ha olvasnak, jobban gondolkodnak,
A' háznál hívebben foglalatoskodnak;
Munkáiknak nagyobb kellemetessége,
Szelid erköltsöknek vonzóbb édessége.
Azért, mint a' rózsát feselő korában
Lepik a' ſzüz méhek hajnal' hasattában:
Úgy legel a' sok ſzem termeted' ſzépségén,
'S bámúl ſzép eſzednek ritka tehetségén.
Hát ha még angyali ſzivedbe nézhetne?
Már akkor a' magas égig emelhetne.
Ki tetſzik: valamint nemes ſzületésed:
Szinte olly nagyságos volt neveltetésed.
Élj! élj Vérségednek édes örömére,
A' Magyar ſzép Nemnek tündöklő diſzére,
'S ha majd a' méltóság' karján fogſz fényleni,
Ne általj felém is alá tekínteni,
Ki mély tiſztelője vagyok Személyednek
S' hangos éneklője leſzek érdemednek.

A' REGGEL.

Szökül a' Hajnalnak rózsa pirossága,
Támad a' Reggelnek eleven világa.
Már a' hegynek arany bértzén fényeskedik,
Majd halkal a' tsendes völgybe erefzkedik.
Itten meg pillantja a' fzûz virágokat,
Mellyek fzéljel hintik kedves illatjokat,
Fel nyitván kebleknek leg belsöbb réfzeit,
A' hol zárva tartják a' harmat' gyöngyeit.
A' gazdag mezön is majd nevet súgára,
Mert a' mag kaláfzba megy már nem sokára.
Az erdönek is fogy mély homályossága,
Világos zöld fzínre nyilik vidámsága.
Azért a' Madarak álmokból ébrednek,
Versent énekelve örömnek erednek;
A' fel kelö napot hangosan köfzöntik,
Hál-adó fzivöket példánkra ki öntik.
Hagyd-el tehát édes álom már fzememet;
Már ki nyugofztaltad el fáradt testemet.
Lám a' Nap is azért tünt el tsak elölünk,
Hogy meg áldja, a' kik távúl laknak tölünk:

Mihelyest meg tette amott kegyességét,
Meg tér, 's velünk közli ujra fényességét;
'S fedje bár a' felhö néha tekintetét,
De meg nem gátolja soha szeretetét:
Mint a' jámbor Ember, ha nints is nézöje,
Néma titokban is sok jóknak ſzerzöje.
El jár a' Nap hiven a' maga utjában,
A' mint az Alkotó ſzabta jó voltában:
Hogy mí is bé töltsük ſzentül tiſztségünket,
'S a' kis galyibákért ne ejtsük kedvünket.
'S noha annyi jót, mint a' Nap nem tehetünk,
De tzélunknak még is úgy meg felelhetünk:
Hogy a' ſzép estvének bé köſzöntésével
Iparkodó ſziviink nyughatik békével.

NEM LEHET MINDENT TAGADNI.

VALÓBAN Barátom! Te azt nem hiſzed el,
A' mit fel nem érhetſz tulajdon eſzeddel?
Hidd el: nem okosság valamit tagadni,
Hogy annak nem tudjuk igaz okát adni.
Nem juthatunk mindjárt a' dolog' tövére,
Idö, 's munka ſzükség fel keresésére.
Szinte mint a' földet agsággal javítjuk:
Úgy gyarló eſzünket gondal gazdagítjuk.
Vajmi sok volt régen homályba rejtezve,
A' mi már elöttünk fel vagyon fedezve!
Melly nagy az embernek lelki tehetsége,
Hirdeti sok féle tsuda méstersége:
Egy mákſzemnyi pornak tüzes erejével
Játſzik a' Váraknak kö keménységével.
A' temérdek vizek' ſzörnyü határában,
Mint egy orſzág úton el jár hajójában;
A' nyavalyát orvos ſzerekkel oſzlatja,
A' könél keményebb értzeket olvaſztja;

Az égi tsillagok' ösvényét meg méri,
Ritkább változásit elöre isméri.
A' káros menykövet más utra téríti,
A' dühös állatok' mérgét ſzelídíti,
Le ſzáll a' mélységes tenger' fenekére,
Fel repül a' magas felhök' tetejére. —
És még is az ollyan titok még ſzámtalan,
Mellynek valóságos oka bizonytalan.
Látjuk a' ſzép Napot tiſztán tündökleni;
De ki tudja, miböl álljon, meg fejteni?
Mikép' légyen? hogy a' híg sárt meg ſzárítja,
Ellenben a' kemény viaſzt meg lágyítja.
Mikép'? hogy a' barna váſznat fejéríti,
A' ſzöke artzákat pedig feketíti.
Mikép'? hogy az esök általa ſzakadnak,
'S máskor ö miatta a' vizek apadnak.
Illyen ellenkezö a' Nap' foganatja:
De annak bizonyos okát ki adhatja?
Ha tehát elöttünk a' Nap is homályos:
Mi módon lehetne olly dolog világos?
Mellyet soha senki nem látott ſzemével,
Söt még fel sem érhet emberi eſzével.
Nagy gyávaság mindent hinni általjában:
Vakmerö ség mindent tagadni vaktában.

DAMET és DORIS.

DAMET.

Jó Atyám! mint fognak könyveid hullani,
Ha ſzörnyü károdat meg fogod hallani. —
Jaj! mi tévö legyek? búdat nem nézhetem:
El megyek, 's olly meſzſze, a' mint tsak gyözhetem.

DORIS.

Mond meg Damet mért sírſz? érdekled ſzívemet.

DAMET.

Meg mondom; haljad tsak keserves ügyemet:
Az Atyámnak kedves két ketskéi voltak,
Ezek mindennapi tejökkel tartottak.
Kevéssel ez elött még ſzépen legeltek,
'S már halva feküſznek, ollyan nagyot estek.
Jámbor két állat volt: sokſzor el mulattak,
Ha a' magas fûben egymással játſzattak;
Vagy, ha az árnyékban meg láttak heverni,
Ök is oda ſzöktek kedvemet nevelni.

Azért fel kerestem nékik a' ſzép herét,
A' leg tiſztább forrást, a' leg ifjabb tserét.
A' forró napokban óket meg fördettem,
Éjjelre aklokat jól bé rekeſztettem.
'S már most jaj nem tudok búmban mit mivelni!

DORIS.

Hogy történt? Nem tudtad gondjokat viselni?

DAMET.

A' hegyről tsak imént a' völgybe ballagtam,
'S a' míg bokrétának virágot ſzaggattam:
Tirzisnek kutyái a' hegynek ſzaladtak,
'S ketskéimre dühös haraggal ugattak.
Ezek ijedtekben úgy meg tébolyodtak,
Hogy a' hegy tetőről futva le ugrottak.
Feléjek repültem, a' mint ezt én láttam,
De ſzegény párákat már halva találtam.

DORIS.

Szegény Gyermek!

DAMET.

Értem semmit ne aggódjál,
Egyedül Atyámnak sorsán ſzánakodjál!
Tudod: hogy ſzegény vólt úgy is értékében,
'S most végső ſzükségre jut öregségében.

Légy vigaſztalója ſzomorú ſzivének;
Én el bujdosom, én! oka keſervének.

DORIS.

Van e eſzed! búját akarod toldani?
Meg fogja hibádat, hidd el, botsátani.

DAMET.

Igaz: hogy ö engem', én ötet ſzeretem;
'S azért aggodalmát el nem viselhetem.

DORIS.

Gyermek! ha Atyádat igazán ſzereted:
Roſz fel tételedet véghez nem viheted.
Maradj, 's halgass! Hiſzen elötted nem titok,
Hogy ezen határban én leg többel birok.
Mi nékem két ketske! Ne búsúly! fogadom,
Azokat nyájomból örömeſt meg adom.

DAMET.

Doris! viſzſza hozod ezzel életemet. —
Már moſt el beſzéllem otthonn esetemet.
O mint fog ezen majd öſz Atyám vigadni!
Melly sürüen fogja áldását rád adni.
De mint hálájuk meg Doris! e' jóságot?

DORIS.

Ne beſzélj már annyi haſzontalanságot.
Eddig ketskéitek tsak ketten voltanak;

Moſt két gödölyékkel meg ſzaporodjanak.
Jöſzte! vidd el öket mindjárt ſeregemből.

DAMET.

Ez már ſok! el halok öröm érzésemből.

* * *

Lehet e e' földön már nagyobb boldogság;
Mint a' ſzomorúkat vigaſztaló jóság?

A' HOLDHOZ.

Fel kélt ismét a' Hold ezüstös ſzinével,
'S már játſzik a' tsendes tavunknak vizével.
O hány ſzáſzor láttam ártatlan képedet!
'S még sem gyözöm nézni moſt is ſzépségedet.
Ugyan ki tanított a' rendre vigyázni?
Hogy azt el nem tudod te soha hibázni.
Nagy böltsnek kell lenni a' jó Teremtönek,
Hogy egyiránt ſzolgáſz jónak 's tévelygönek.
Hiven fogom én is példádat követni,
Válagatás nélkül az embert ſzeretni;
'S valahányſzor látom fényedet támadni,
A' nagy Alkotónak hálát fogok adni.

A' GALAMBOK.

Édes Galambjaim! ſzelid kis állatok,
Jertek! kezeimből majd ennetek adok.
Bátran ſzedjétek fel a' búza ſzemeket:
Ne féljetek, én nem bántlak benneteket.
Sőt ha ſzokástok ként már hizelkedtetek,
Valamerre tetſzik, meg' el repülhettek:
Oda a' nap fényben álló hegytetőre,
A' honnan el láttak ſzéljel a' mezőre.
Bezzeg ott találtak tí még jó ſzállásra,
Kínáló nélkül is jó ízű tartásra!
'S megint repdezhettek a' hig levegőben,
Vagy enyeleghettek a' tsendes erdőben.
Midőn én a' be zárt tsigáknak módjára,
Házomból tsak néha nézek az utſzára;
Vagy, ha még is ollykor ki menni találok,
Mindenkor azon egy föld' ſzinén járkálok.
Igazán: drága kints a' tí gyors ſzárnyatok,
Értek elegendő hálát nem adhattok.

Tréfából el lopnám őket, ha tehetném,
Hogy, mik vagynak a' Föld felett, meg nézhetném.
Jól tudom, hogy ehez soha nem juthatok,
De egyet töletek méltán kivánhatok:
Azon kellemetes jámbor ſzelídséget,
Melly ki zár a' ſzívből minden irigységet.
Tí egy ſzük udvarban ſzépen meg egyeztek,
Akkor sem hartzoltok, hogy ha meg éheztek:
Lám pedig az ember gyakran kopaſz okból
Ki forgat másokat ősi vagyonokból!

A' TSAVARGÓ PATAK.

Hives Patak! soha nem jártam partodon,
Hogy ſzivem ne örült volna folyásodon.
El aludtak bennem az élet' gondjai,
Ha ezüst vizednek tsörögtek habjai;
Ha láttam, mint játſzol partod' virágival,
Vagy a' magát nézõ Napnak sugárival:
Kiket gyakran meg tsalſz, midõn enyelgéssel
Elõlek el el bújſz furtsa tekergéssel.
Tudom: tanúságot akarſz nékünk adni,
Kik a' Terméſzettel ſzeretünk mulatni.
Nem de? leg elõſzör kis ütközés tette,
Hogy vized egyenes útját el veſztette.
Igy félve horgadván a' partnak vivõdött,
Innen a' másikhoz már jobban ütõdött;
Míg végre a' gyakor tsapás azt okozta,
Hogy egéſz utadat tsavargásba hozta.
Hallom, hallom! zúgni hangos morgásodat,
Jól értem belõle haſznos tanátsodat:
Egyetlen egy botlás az erköltsnek útján
Káros eséseket huzhat maga utánn.

VALLÁS TÉLEL.

Egy módi nyavalyás kinlódó ágyában
Látván, hogy nints épség már semmi tagjában:
Kéntelen az Orvost mágahoz hivatja,
'S törödő ſzivének baját így folytatja:
Addig törtem utját a' roſz fesletségnek,
Míg tárgyává lettem e' rút betegségnek.
O! ha nem éreznék, mint te gerjedelmet,
Nem hozta volna rám Dorka e' gyötrelmet.
Mit! az ékes Dorka? kérlek a' lelkedre,
Mond az Orvos, hogy jön illy bün a' nyelvedre?
Ha illy méreg rágna a' Dorka' ſzépségén,
Ugyan ki tudhatná igazábban mint én?

A' KISDEDEK

ÉDES ATTYOK' NEVE' NAPJÁN.

A' sok havat esöt hordozó ſzelekre
Mi terjeſzt olly tsendes idöt az egekre?
Miért olly tündöklö a' Nap' fényessége,
Hogy tsak egy fellegnek sintsen jelensége?
Szerelmes Testvérek! ſzivünk örvendezzen,
Ajakinkon a' víg öröm zengedezzen;
Édes Atyánk ülli napját ſzent Nevének,
Ki reánk böségét önti kegyelmének.
Most is értünk fárad, bátran el hihetjük;
Ez az oka, ſzemben hogy nem köſzönthetjük.
Édes Anyánk elött fedjük fel ſzívünket,
'S kérjük, adja hírül Néki örömünket.
Hogy pedig méltókká legyünk ſzerelmére,
Mindenekben vígan el járjunk kedvére.
Elsö ſzavára gyors kéſzséggel hajúljunk,
Már kisded korunkban serényen tanúljunk.

A' Fák is gyümöltset, tudjuk, tsak ugy hoznak,
Ha a' Ki-kelettel szépen virágoznak.
Híven tellyesítsük tett fogadásunkat;
'S jó Atyánk tovább is viseli gondunkat.

A' RÓZSA.

Melly szép a' harmat gyöngy e'rózsa levélben!
Mint egy tiszta tükör ragyog a' nap fényben.
Tegnap a' menydörgés utánn hogy itt jártam,
Szép rózsa! még rajtad esö tseppet láttam.
A' szél is olly durván ingatta tövedet,
Mintha le akarná tépni leveledet. —
'S íme most még nagyobb ékességben áll itt,
Mind színe mind szaga szíveket vídámít.
Jó jel; mert ha ma bú zokog is szivemben;
Ha a' keserü könyv reszked is szememben:
Holnap az örömnek ege fel derülhet,
Mosolygó szemembe az öröm könyv gyülhet.
Rózsa! Képe vagy te az ártatlanságnak;
Esküdt ellensége ez a' komorságnak.

ÍRIN.

KLEIST UTÁNN.

Írin egy ſzép estve fel ült tsónakjára,
Hogy a' ſzomſzéd ſziget' bozótos partjára
El rakja fiával haláſz kosarait.
Már az el fáradt Nap piros sugárjait
Tengernek ereſzté, mellyektől a' viz 's ég,
Ugy tetſzett, hogy tsupa bíboros tűzben ég.
O melly ſzép a' vidék! igy ſzólla ſzivéből
Az Ifjú, ki Attya' gyakor beſzédéből
Már érzi az áldott Teremſzet' ſzépségét.
Nézd Atyám! igy fejti most gyönyörüségét:
Nézd a' Hattyút a' vig aprók' közepében
Mint fördik az égnek piruló fényében;
Nézd, mint uſzik, mint húz vörös barázdákat,
Szárnyát merőn tartja, mint tág vitorlákat.
Hallod susogását, amott a' ligetnek
Partján, a' félékeny Nyár fa leveleknek?

Ottan a' zöld habok a' vetést rengetik,
Lengedező ſzellők kedvesen zörgetik.
Melly édes öröm ſzáll most le az egekből,
Melly vidámság árad ſzinte a' vizekből,
Melly kiesé téſzen mindent az Enyéſzet,
Melly boldoggá minket a' drága Terméſzet!
Ugy van Fiam! boldog 's vig leſzel éltedben,
Ha az ártatlanság lakozik melyedben.
De csak ugy érezed e' sok ſzépségeket,
Ha jókor meg fojtod a' gerjedelmeket. —
Édesem! itt hagylak nem soká tégedet,
Itt hagyom jó világ! ritka ſzépségedet:
Még jobb vidékekbe viſzem lakásomat,
Azok jutalmazzák meg jámborságomat.
O! kérlek: a' tiſzta erköltset ſzeressed,
A' világnak haſznát, mint lehet, keressed,
Vegyítsd könyveidet a' ſzomorúakkal,
Közöld vagyonodat a' nyomorúltakkal.
Dolgozz: 's kinek tenger 's ſzél halgat ſzavára,
Ki mindent igazgat az ember' javára,
Az Ég' 's föld' Urához emeld fel lelkedet,
'S inkább veſzejtsd, hogy sem gonoszt tégy, éltedet.

Hidd el: játék a' nagy név, 's kints' sokasága,
Nyugott ſzív az ember' igaz boldogsága.
Kis koromtól fogva én igy gondolkodtam,
És azért, bátor már ősſzbe tsavarodtam;
Bátor már nyoltzvan íz, hogy a' kunyhónk körü
Szemem az erdö' új zöldségének örül:
Még is agg életem, mint tavaſzi regvel,
Mindég bövelkedett nyájoskodó kedvel.
Nem voltam ugyan ment éppen az agságtól;
Mert midön a' halál meg foſztott Bátyámtól:
Siró ſzemen böven bús könyveket öntött,
A' nap 's ég elöttem gyáſzba öltözködött.
A' ſzélvéſz is gyakran a' tengeren kapott,
A' tornyos habokkal magasra fel tsapott;
Kis hajóm a' hullám' tetején reſzkedett,
Míg vélem tsattogva le nem ereſzkedett.
A' tengernek úſzó lakosi féltekben,
Fejek felett zúgván a' habok mérgekben,
El rejteztek a' viz' néma mélységébe:
Én vártam, mellyik hab temet örvényébe.
A' ſzél is ſzárnyait tengerbe mártotta,
'S özön vizét az is reám borította.

De tsak hamar meg ſzünt a' ſzél' ordítása,
'S r'ám derült az égnek tsendes mosolygása.
Már a' kék ketsege füzes rejtekéből
Néz piros ſzemével üveg fedelékből;
Ugy egyébb lakosi a' ſzéles tengernek
Játſzadoznak fényes ſzínén a' vizeknek:
Az én ſzivemnek is meg tért tsendessége,
'S el folyja a' mézes öröm' édessége. —
De már halkal a' mély sír felé bitzegek:
A' mitől azonban semmit nem rettegek;
Hiſzem, olly ſzép léſzen éltem' le nyugvása,
Millyen volt reggele, 's nappali folyása.
O Fiam! jámbor légy; igy boldog léſz, mint én,
'S ſzüntelenül örülſz a' világ' ſzépségén.

A' jó fiú magát Irinnek karjához
Tsatolta, 's rebegve igy ſzóllott Attyához:
Édes Atyám! nem fogſz, nem fogſz még meg halni,
Nem enged a' jó Ég árván itt hagyatni;
Élſz még ſzerentsémre: — és nyelve fenn akadt,
Szemének bús árja olly sürüen ſzakadt.

Azonban, ki rakván a' varsákot ſzéljel,
Ki kelt a' tengerből a' homályos éjjel:
Ok is belé ültek tehát hajójokba,
'S viſzſza evezgettek tsendes hajlékjokba.

Irin valósággal meg halt nem sokára,
Fiának sok könyve omlott sír halmára;
'S ſzent irtózás támadt meg döbbent ſzivében,
Valahányſzor Attya' képe tünt ſzemében. —
Hogy a' mái estve nem ment ki eſzéből,
Ki tetſzik valóban egéſz életéből;
Mert hiven követte Attya' oktatását:
Látta is mind holtig az Égnek áldását.

ÖRÖM KERT.

El hiſzed e' immár te kemény Hitetlen!
Hogy kertem nem éppen haſzna vehetetlen?
A' melly virágot ma kezemből ki vettél,
'S azonnal ártatlan kebledbe ültettél,
Tudjad: kezem utánn annak köſzönheted;
Hogy tehát hibáztál, már éſzre veheted,
Midőn ſzavamat tsak tréfának tartottad,
Ha öröm kertemet ditsérni hallottad:
E' sérelmet még is ugy helyre hozhatod,
Ha ötet ezen túl gyakran látogatod.
Ezernyi örömre találſz már mentedben,
Hogy ha érzékeny ſzív lakozik melyedben.
Ugyan is ösvénye viſz Hárs fa útſzában,
Mellynek mind a' jobbik mind bal oldalában,
Temérdek nagyságú gyümöltsest láthatol,
'S mosolygó kintsével kényedre lakhatol.

Ebből érsz egy kisded pataknak partjára,
Itt fogsz álmélkodni, tudom, bizonyára:
Ha látod a' sorba szedett Jegenyéket,
Mint verik fejökkel a' magas felhöket;
Melly ékes zöld falat mutatnak ágokkal,
Melly szent tsendességet sürü homályokkal.
Ezt néha a' futó patak fel ébreszti,
Ha tiszta habjait tsörgésnek ereszti;
Vagy ha egy kis madár szomjúság oltásra
Sietséggel le tsap a' fris viz folyásra;
Vagy ha a' méh ki kél szomszéd hajlékából,
'S dönögve gyüjt a' sik rétnek virágából.

Ezen kies rétnek szélsö határában
Fekszik a' kert gyertyán fáknak árnyékában.
Közepett egy nyulánk Hársfa emelkedik,
Hives jó voltával folyvást kedveskedik.
Fél felyül kis fákkal bé vagyon kerítve,
Alja gyöp kar székkel fel van ékesítve:
Más részről pázsit domb' kellö közepéből
Drágá illatt oszlik sok virág' neméből.
Vídám madarakkal ágai meg telnek,
'S a' szép Természetről tsinnyán énekelnek.

Ha örömet találsz a' kerti munkában,
Itt fel keresheted azt minden órában.

A' vettetlen földet, ha tetſzik, áshatod,
'S mag alá ſzép rendel ágyokra oſzthatod.
Ha ſzárazság bántná, meg meg öntözhetnéd,
A' gyom ha fojtaná, tőle meg menthetnéd.
Ha illy gyors munkában talám meg fáradnál,
A' puha pázsiton édesen nyughatnál.
Itt is fel találnád nyájas örömedet,
Vagy tovább olvasván el kezdett könyvedet,
Vagy bokrétát kötvén Barátod' ſzámára,
Állandó hivséged' bizonyitására.
Azonban ha a' Nap butúznék áldással,
Te is haza térnél laſsú ballagással.
Vékony vatsorádból jó izüet ennél;
Ágyodba már félig el altatva mennél.
Jól tudom elöre, miról álmadozol,
Hogy öröm kertemben örvendve dolgozol.
Oda sieſs tehát bú érvén ſzivedet:
Igérem, meg hozza el veſztett kedvedet.

ŐSZI SÉTÁLÁS.

Minap Barátommal egy kertben sétáltunk,
Minden réſzeiben örömre találtunk.
Majd egy zöld Hársfának árnyékába ültünk,
Majd a' sima gyöpnek bársonyára dültünk.
Közel a' ſzaladó patak tsörgezett,
Széljel a' ſzárnyas nép vígan zengedezett;
Nyilván meg érzette a' nap ékességét,
Párja' ſzerelmének mézes édességét;
Mert ha eggyik fel kélt, a' másik is repült,
Mihelyest az meg ſzált, ez is mellője ült.
A' Lepke is társa' utját el állotta,
A' virág virához fejét le hajtotta;
A' víz' zúgása is tsak onnan támadott,
Hogy két tiſzta tsermely egy völgynek ſzaladott.
Tsudáltuk munkáját a' nagy Terméſzetnek,
Bámúltunk erején a' hív ſzeretetnek.
E' közt tovább lépvén lassú lépésekkel,
Szölö tőket láttunk gazdag gerezdekkel:

A' veſzſzök karókon meſzſze fel futottak,
Akár melly puſztító ſzéltöl nem tartottak.
De bezzeg nem voltak illy boldogok azok,
Kiknek épen nem volt, vagy el dült támaſzok.
Mert tartalék nélkül lévén el terültek,
'S a' le tiprás miatt már veſzni kéſzültek.
Én amaz tökékben, igy ſzólla Barátom,
Az egymásért élö Hitveseket látom:
Ezeket ugy nézem, mint olly ſzemélyeket,
Kik meg hitt Társ nélkül töltik életeket.
Édesem! nints ember ſzéles e' világon,
Ki ſzívböl ne kapna a' ſzent Házasságon;
Mert mindenik heves vérböl alkottatik:
Tsak hogy sok sok okból attól meg foſztatik.
De érez mélyében ollyan ürességet,
Melly benne bizonnyal ſzül keserüséget.
Tetesse bár magát, akár mint akarja,
De sok sohajtása baját fel takarja.
A' ſzüz élet' betsét bátor magaſztalja,
De belöl a' kinos erőſzak furdalja.
Ugyan is érzékeny ſzivvel teremtetni,
Még is azt, a' mire hajlik, nem ſzeretni,
Annyi, mint ép 's ki nyilt ſzemmel meg áldatni.
'S még is nap vilagnál semmit nem láthatni.

A' mit a' Terméſzet jó végül mer adni,
Annak sértés nélkül meg is kell maradni.
Nem ſzabad az öſztönt épen ki irtani,
Hanem jámbor tzélra ſzükség fordítani.
Rendes: hogy valamint az idők változnak,
Ugy az emberek is másként gondolkoznak.
Spárta meg vetette a' nötelenséget,
Nem is látott vitéz emberben ſzükséget.
Illyen beſzédek közt folytatván utunkat,
Tsuda hamar otthonn találtuk magunkat.

EGY LEVÉL' TÖREDÉKJE.

Mikor máſzunk már ki e' ſzörnyü homokból!
A' pára ki ſzakad a' vonó barmokból.
Szegények ptrüfzfzögve nehezen lehelnek,
Szemek, orrok fojtó porral úgy bé telnek.
Fö kínjok, hogy mennél jobban serénykednek,
A' fövényben annál mélyebben sülyednek.
A' bús kotsis öket eleget bíztatja,
De már ostorának sintsen foganatja.
Benne veſznek ezen ſzokatlan teherben,
El merül ſzekerünk e' ſzáraz tengerben.
O kietlen térség! azt az Ég bünteti,
A' kinek lakását ide helyhezteti.
Kedvetlen itt minden, hamvas ábrázatja,
Fü, fa, vetés komor fejét le lógatja.
Hallom, melly ſzomorú mélyen sóhajtoznak;
Mert kivánt enyhülés nélkül ſzomjúhoznak.
Hálá! látom ama' hegyet közelgetni,
Melly határt fog ezen gyáſzos tájnak vetni.
A' Terméſzet gondal tsudának tsinálta,
Annak vallja, kiki közelröl visgálta.

A' sík Föld fokonként addig emelkedik,
Míg bértze a' felhők közé keveredik.
Hegy a' hegyet éri, lántzokat formálnak,
A' mély völgyek körül bálványokként állnak.
Hol a' félénk vadak a' barlang' torkában
Lappangnak a' Bükfa' setét árnyékában.
Itt a' hegynek tsútsán a' meredek köfzál
A' magas ég felé, mint egy torony, ugy áll,
Mellynek repedezett barna üregéből,
Mint egy agg Remete puſzta lak helyéből,
Egy magános vad fa ki nyúlik ágával,
'S küfzködik a' fzélnek agyarkodásával.
Ott egy kopaſz tetö öſz hátát fordítva,
Halavány mohával félig be borítva,
Több fzázadok alatt nyög, 's földnek görbedez,
Oldalán egy kormos köfzikla tsüggedez;
'S a' borzadó Utast fennyen fenyegeti,
Hogy közel ne jöjjön, másként el temeti.
Alatta kövekkel van a' völgy bé vetve,
Tüskés bojtorjánnal hellyel egyeledve.
Az egéſz környékben egy fzó sem hallatik,
Még tsak egy alatson kunyhó sem látzatik.
Körös körül semmi nem mozdúl helyéből,
Ha tsak egy kis madár nem kél fel féſzkéből,

Ki keserves hangon nyög el tévedt társán
Egy félig meztelen gyökerű fenyő fán;
Vagy ha a' fris forrás a' fziklák közt fzalad,
'S ezüst tajtékokkal zuhogva le fzakad.
Szent hely! örvendek is, bánom is magamban,
Hogy tovább mulatni nem lehet utamban.
Édes iſzonyodás virraſztá fzivemet,
Miglen tsudáidon hordoztam fzememet.
Örökös Temploma vagy a' Terméſzetnek,
Hol a' józan Lelkek magokba térhetnek.
Itt vévén bátsúmat, mint meſzſzebb halladok,
Szebbnél ſzebb vidékek' sorjára akadok:
A' bort termő halmok a' ſzelíd erdőkkel,
A' hizlaló rétek a' gazdag mezőkkel,
Hantok a' völgyekkel, berkek ligetekkel,
Válta kezet fognak gyönyörű rendekkel.
Majd egy kisded falú mutatja házait,
Majd a' vidám Páſztor késéri juhait;
Itt a' bokrok között egy patak tsordogál,
Ott puſzta falak közt egy dült vár áldogál,
'S reá emlékeztet Béla' idejére,
Nyomorúlt Hazánknak végső inségére.
Mennél tovább megyek, vigabb a' terméſzet,
Mellyet sok ſzinre fest a' tiſzta enyéſzet.

De látom, a' várost már a' füst takarja,
A' minek látása kedvemet zavarja. 's a' t.

A' HABOZÓ PÁSZTOR.

Szerentsés Fájdalom! ki addig gyötrettél,
Míg ezen gyönyörü ligetbe vezettél.
Im', látom, mint nyugszik oka keservemnek,
Ártatlan kínzója háborgó szívemnek.
Lágy szél, úgy fúj, hogy a' levél ne lebegjen,
Ne talám álmából Kloe fel ijedjen.
De már ébred, 's szalad: jaj utánna futok!
De nem; tölem fut, 's még haragjába jutok.
Inkább le heverek alúvó helyére,
Ezen boldog fűbe, melly ő hozzá ére;
Inkább fel nyomozom a' virágok között,
Sebes lába mellyik tsapáson költözött.

A' PUBLIKÁN MADÁR' HALÁLÁRA.

OVID UTÁNN.

Meg halt Napkeletröl küldött Publikánom!
Míg élek, e' kedves állatomat bánom.
Tí ſzelíd Madarak! valakik tudjátok,
Végsö tiſzteletül, jertek, ſírassátok!
A' melyhez verjétek rémült ſzárnyatokat,
Búban körmöljétek gyenge artzátokat.
Haj helyett a' borzadt tollakat tépjétek,
Mint a' bús trombita ſzólljon éneketek.
Fülemüle! ennek jajgass most halálán,
Tereusnak úntig nyögtél gyilkoſságán.
Fetske! már Itysen ſzünj meg epekedni,
E' ritka madáron kezdj el keseredni.
Egéſz ſzárnyas sereg felette zokogjál,
De kivált Gerlitze! te panaſzolkodjál.
Egyesség' példája vala társaságtok,
Végsö pillantásig tartott barátságtok.
Pylades Oreſztest, leg kedvesebb hivét,
Jobban nem ſzerette, mint az e' gerlitzét.

De jaj! mi haſzna volt tiſzta hivségének?
Mi a' tarka tollak' tsinos ſzépségének?
Mi? hogy furtsán beſzélt, hogy Lányom kedvelte?
Ha a' ſzerentsétlent a' halál meg ölte!
Fényes tollad a' zöld smaragdot meg győzte,
Orrod a' pirúló sáfrányt meg előzte.
Egy madár sem tudott olly tiſztán ſzóllani,
Mint te a' ſzót pöſzén ki tudtad mondani.
Az Irigység ölt meg: ám te nem hartzoltál,
Tsatska, 's a' békesség' ſzeretője voltál.
Im a' Fürek folyvást együtt vetekednek;
Talám ez az oka, hogy úgy meg vénhednek!
Kevéssel jól laktál: olly sokat beſzéltél,
Hogy sok eleséget enni rá nem értél.
Te tsak diót ettél, és altató mákot,
Tiſzta viz oltotta el a' ſzomjúságot.
Él a' mohó kánya a' forgó héjjával,
A' holló, ki esöt jövendel ſzavával;
Minerva is hagyja élni a' roſz varjút,
Söt halálra kilentz ſzázad mulva ha jut:
'S meg hal az emberi hangon ſzólló madár!
E' ſzép ajándéktól meg válni melly nagy kár!
A' Jóktól elöſzör foſzt meg a' vad Halál;
A' Roſz nála könnyen irgalomra talál.

Igy Protesilaus hogy Trójánál meg holt,
A' tsúf Thersites még akkor életben volt.
A' vitéz Hektornak nyugottak hamvai,
Hogy még az élők közt mulattak Bátyjai.
Hát Leányom érted hány kérő ſzót ejtett!
Tsak hogy az a' durva ſzéltől el vitetett.
Hét napig gyötrötte ſzegényt a' nyavalya,
Nyoltzadikon le folyt már élte' fonala.
'S bár haldokló nyelvét tsak alig mozgatta:
Még is, élj Korinna! élj! fel kialtotta.
A' lágy gyöppel be vont Hantok' ligetében
Egy árnyékos Hársfa virít közepében:
Itt, mondják, a' ſzelid jó maradak laknak,
Mert a' ragadozók onnan ki tiltatnak.
Itten az ártatlan Hattyú ſzéljel legel,
A' hamvában élő Fenikſz itt énekel;
Junó' madara itt tárja ki tollait,
Hímjének a' Galamb itt adja tsókjait.
A' Publikán ezen ligetbe költözött,
'S ſzavával tsudát űz a' madarak között.
Pitziny teste nagyobb sírba temettetett,
'S kis kövére ezen rövid vers metſzetett:
„Látni: Aſzſzonyomnak hogy kedvében éltem;
Madarak' eſzénél böltsebben béſzéltem.“

A' FERGETEG.

Jaj! mint sikolt a' fzél a' fzelid mezöben,
Mint tépi a' fákot a' rengö erdöben!
Valahol meg fordúl, vefzély jár nyomában,
Mindent a' földhöz ver dühödt haragjában.
Látom, a' Balaton elötte mint fzalad,
Habozó féltében, mint egy hegy, fel dagad,
A' kis tsónakot majd a' felhöbe veti,
Majd le tsapja, 's hideg gyomrába temeti,
Szinte az egekbe fujja lehelletét,
Fátyolba borítja a' nap' tekintetét;
Meg rázza fzárnyait, zápor esök dülnek,
A' tsendes völgyekben a' házok merülnek.
Gyilkos! nintsen benned semmi irgalmasság;
Örülfz, ha földünket lakja a' pufztaság.
Szüny meg, kérünk, fzünj meg! valljuk hatalmadat,
Vond el a' fzép napról komor hályogodat.
Ugy tetfzik: valóban a' fzél tsendesedik,
A' kék ég is immár újra fényeskedik.

Ez bizony a' Menynek leſz parantsolatja,
Mert más ſzónak nintsen illy nagy foganatja.
Halgass tehát Ember! alatson porodban;
Imádd a' Felségnek tanátsit magadban.
Ö! ki a' tavaſzal fris esöt, harmatot,
Verö fényt, lágy ſzellöt, bö áldással adott,
Ö küldi földünkre a' sütö meleget,
Az égi haborút, ſzeles fergeteget,
Ö a' fagyos telet, a' setét éjtſzakát:
De ne morogyj; halljad mind egyiknek okát.
A' jó izü ékes gyümöltset ſzereted;
Ezt a' heves nyári napnak köſzönheted.
Az égi haború a' bünöst remíti,
A' zöld mezöt, kertet, rétet meg frisíti.
A' nehéz levegöt a' ſzél ki tiſztítja,
A' hajóst utjában elöbbre mozdítja.
A' Tél az embernek testét erösíti,
A' ki fáradt földet dologra kéſzíti.
A' ſzép tsillagos éj böven harmatozik,
Homályában ki ki bátran álmadozik.
Ime tehát az is áldással van teli,
A' miért az Eget sok roſz nyelv terheli.
Ha meg tenne mindent az Isten ſzavunkra,
Meg látnánk, mi sokat kivánunk kárunkra.

Atya Ô, 's ha ollykor kárt ereszt fiára,
Azt is gyermekinek tselekſzi haſznára:
Ámbátor azt rövid eſzünk fel nem éri,
Fejünkre veſzſzejét mi ſzent végből méri.

NÉV NAPRA.

Ne hidj az úri Nép' tziſra ruhájának,
Mosolygó ſzemének, mézes ajakának;
Sok belőle mérget forral roſz ſzivében,
Hogy tsorbát ejthessen a' Jámbor' nevében.
Nem hijában visel ſzín-Nép nevezetet,
Sok könnyű hitelűt már jégre vezetett.
Ne hidj a' Paraſztság' sopánkodásának,
Égi földi jókat kivánó ſzavának;
Furtsa lélek lakja, mindenkor haſznot vár,
Mellyet ha el nem ér, ravaſz utakon jár.
Egyetlen öröm könyv hív Barát' ſzemében
Többet mond, mint a' nyelv ezer igéjében.
Tudja ezt, a' kiben a' ſzív még érzékeny,
Kiben az éſz 's jóság, mint Benned, termékeny.

AZ ÁTOKRÓL.

Tehát változtatni sorsodat nem mered?
Akár mint furdaljon lelki ismereted;
Mert szüleid reád átkokat mondanak,
Mihelyest a' felöl tsak egy szót hallanak.
Keserves állapot! sokan tapasztalták;
De értsed, magokat miként vigasztalták.
A' melly gyermek édes szüleit meg veti,
Mindenben ki tsapó ösztönét követi;
A' ki bölts szavokat soha nem fogadja,
Öket az ínségben nyomorogni hagyja;
A' ki rosz éltével nékik szégyent okoz:
El hiszem, hogy bizony fejére átkat hoz;
Mert ez már képtelen hálaadatlanság,
Mellynek ki mért bére a' boldogtalanság.
De a' ki tsak fiát azért kárhoztatja,
Hogy kevély hasznának nem lesz áldozatja;
Ha azon hivatalt ö fel nem válalja,
Mellyröl a' kis Biró lelkében azt valja,
Hogy annak örömmel majd meg nem felelhet,
Ugy vélem az senki' átkától nem félhet.

Sőt ha győződése ellen tselekednék,
Rajta bizonyára az bé tellyesednék:
Hogy nem méltó az Ég' nagyobb kegyelmére,
Mivel jobban hajt a' ſzülők' ſzerelmére.
Igáz ugyan: tőlek ſzármazik az élet;
De jól tudjuk, hogy mást illet az itélet.
Aldjad te, Barátom, kik téged' átkoznak;
Meg látod, ſzemeik még fel nyilatkoznak.
Valóban ſzép dolog az embert oktatni,
A' boldog életre néki példát adni;
De ugy tartom, ezt olly nehéz véghez vinni,
Mint azon Irónak ſzép levelet irni,
A' kinek roſz tolla majd nem fog kezében,
Majd ismét a' téntát el önti ſzéltében.
Hadd, kapjanak mások a' könnyü életen;
Kapj te a' meg nyugott lelki isméreten.

A' HÁLAADATLAN NYÚL.

Egy Agár egy Nyulat sebes üzőbe vett,
Midőn ez a' tarlón bakdátsolva evett.
Meg ijed, ſzökdétsel, míg ſzerentséjére
Egy sürü tsalitnak rejtekébe ére.
Itt meg vonta magát, fül-heggyel halgatott;
De az Eb nyomában mind addig ugatott,
Míg a' félénk Nyulat ujra fel hajtotta,
'S egy gazdag kápoſztás kertnek ſzalaſztotta.
A' Vadász kutyástól eleget kereste,
De reá nem akadt, akár mennyit leste.
Minthogy itten a' Nyúl már bátorságban volt,
Maga el biztában semmivel sem gondolt.
A' kápoſzta fôknek mohón neki esett,
'S harsogó fogával sokakban nagy kárt tett.
A' Vadáſz a' zörgést alig vette éſzre,
Meg fordult, 's rá ismért a' dolgos kertéſzre.
Neki rugaſzkodik mindjárt a' kutyája,
Ki sülvén egyſzer'smind jól tzélzott puskája.
Le rogyik, foly vére, rugdoz lábaival,
'S ki adta páráját ezen ſzavaival:
Ime a' boſzſzúló halál törbe ejtett;
Mivel meg sértettem, a' ki velem jót tett.

ÖRÖMRE ÉBRESZTÉS.

PAJTÁS! nints jó dolgod, ha kinzod magadat,
'S nem éled kedvedre ſzép Ifjuságodat.
Még most vidám ſzemed akár merre tekint,
Virágzó tavaſzod édes örömet hint.
Még a' tsergő patak zug kedves hangjával,
Az ártatlan hold is ſzolgál világával;
Még a' zöld ernyőnek hives árnyékában
Gyönyörkedhetſz meg hitt barátnak tsókjában;
Még a' ſzölő ſzemnek ki futsart levétől
Meg válhat bus ſzíved titkos keservétől.
Egy ſzóval: sokkal ſzebb e' világ magában,
Hogy sem itt egy Ifjú hervadjon bujában.
Azért Pajtás! te se emélzſzed magadat,
Fordítsd örömedre ſzép ifjuságodat.
Lám a' vad rózsák közt a' kies völgyekben
A' Gerlitzék miként bugnak örömekben.
Lám a' ſzelid Birkák mi vigan mulatnak,
Ha ſzoros aklokból a' rétre hajtatnak.
Lám ha a' Páſztorjok fujja furuglyáját,
Melly tiſztán ki ejti örvendö nótáját.

Te volnál egyedül, ki le hajtott fövel
Gyötrelmedre élnél a' drága idövel?
Ha ifju korodnak leveli le hulnak,
Nyájossabb örömi magoktól el mulnak.
Leſz idöd a' komor vénségben epedni,
Szomorú ráncokra homlokodat ſzedni,
Feddödzni, morogni magad' el untában,
Nem bizván a' durva Halál' irgalmában.
Azért még is egyſzer: ne eméſzd magadat,
Fordítsd örömedre ſzép ifjuságodat.

AZ EMBER' MÉLTÓSÁGA.

Ha a' Terméſzetet akarod tsudálni,
Ne mennj meſzſze annak felségét visgálni.
Tekintsd meg magadat, azt a' kis világot;
Találſz, hidd el, elég tsuda valóságot.
Nézz ki tsak kertedbe nyáron az ablakon,
Szemeid nem gyöznek bamulni a' napon;
Kedves leſz a' ſzélnek lágy lengedezése,
Fülednek a' vidám madarak' zengése;
Orrodnak a' gyenge virágok' illatja,
Szádnak a' frisítö gyümöltsek' ſzamatja. —
Nem veſzed e éſzre a' nagy böltsességet,
Melly alkotá ezen öt érzékenységet?
Azon vak, kit néha házadhoz vezetnek,
Hogy áldását vegye jóltévö kezednek;
Azon ſzegény Jámbor nyilván bizonyítja,
Az ép tag az embert miként boldogítja.
Nem látja ö a' ſzép Napnak támadását,
Délben tiſzta fényét, estve le nyugvását;
Hallja a' Pityernek hangitsáló ſzavát,
Érzi a' virágnak kellemetes ſzagát:

De nem tudja, hogy azt mi örvendezteti,
Ebben az ékes ſzint nem különbözteti.
Úgy van, az Embernek leg kissebb réſzei,
Egy bölts, egy hatalmas Éſznek' billegei.
Hát az! a' mi ezen tagokat élteti,
De belső mivoltát senki nem értheti,
Melly által gondolunk, örülünk, ſzeretünk,
Különbséget a' jó 's roſz között tehetünk,
Melly e' föld' ſzinénél fellyebb emelkedik,
A' halál' erején győzödelmeskedik,
A' Lélek! e' tsuda remekje az égnek,
Nem de egy kis réſze a' nagy Istenségnek?
A' midőn magamban ekként gondolkodom,
Nedves ſzemmel gyakran fel fel fohászkodom;
Látván, hogy e' földnek leg nemesbb állatja
Magát sokſzor dühös Tigrisnek mutatja.

A' HÁRS FA.

Kedves Hársfám! látom, levelid sárgulnak,
A' leg gyengébb ſzellö' mozgására hullnak.
Már kereſztül látok meg ritkult ágodon,
A' naptól nem vagyok már ment árnyékodon;
Mellynek nem régen még homályában ültem,
Zöld ölében édes álmokba merültem,
Fel serkenvén könnyü testel fel ugrottam,
Meg nyugodt ſzivemért az eget áldottam.
A' ſzép Terméſzetet bámulva nézgéltem;
Minden alkotmányban tsudákat ſzemléltem.
A' nagy Teremtónek imádtam hatalmát,
Képzeltem a' boldog Jámborok' jutalmát. —
'S íme már most diſzed lábbal tiportatik,
Kedvezö jóvoltod semminek tartatik.
De vidúlj! a' millyen gyáſzos puſztulásod,
Ollyan örvendetes leſz majd virúlásod.
Ne bánd, hogy el' aſzott levelid rothadnak,
Mert fáradt tövednek ök táplálást adnak;
Hogy jövö tavaſzal ismét ki hajtsanak,
'S még sokkal gazdagabb árnyékot tartsanak.

Ki tudja? ha folyvást ſzemünk előtt álnál,
Talám még idővel unalommá válnál;
De így mennél nagyobb mostan kár vallásunk:
Annál forróbb léſzen érted sohajtásunk.
Örülj tehát, bátor gyáſzos ki mulásod;
Mert örvendetes leſz ujra támadásod.

A' BOKOR IRTÓ.

Midőn a' gyönyörű Nap nyugodni kéſzült,
Egy Atya fiával egy ſzép dombra ki ült,
'S ſzokott kegyességgel véle beſzélgetett,
Mutogatván néki a' nagy Teremſzetet.
Már a' Paraſzt eke' vasát fel fordítá,
'S jármos barmát haza felé igazítá;
A' Juháſz is halkal ballaga nyájával,
Szemét vigaſztalván hó ſzínü gyapjával.
Az útnak két ſzélén sürü bokrok álltak,
Mellyek közt a' midőn a' birkák bujkáltak:
Nem tsuda, ha ollykor bennek meg akadtak,
'S így tömött ſzörökből el el hagyogattak.
Ezt látván a' gyermek néki boſzſzonkodik,
'S Attyának hevesen igy panaſzolkodik:
Nézd tsak, édes Atyám! ezen roſz bokrokat,
Miként meg tsufolják a' ſzegény juhokat.
Nem lehet el türnöm ezen kártévöket,
Holnap kis baltámmal mind ki irtom őket.
Mosolygott az Atya, 's mivel fia kérte,
Hogy reggel ki mégyen véle, meg igérte.

A' nagy Vitéz egéſz éjjel nem alhatott,
Már gondolatjában buzgón dolgozgatott.
A' madarak alig kezdtek énekelni,
Fel kellett nyugovó Attyának is kelni.
Ki mentek. A' Fiú forgatja baltáját,
Hogy el kezdje mennél hamarább tsatáját.
De lassabban, fiam! ugy mond, a' bölts Atya,
A' ki heveskedik, tettét meg bánhatja.
Nézd a' kis madarkák' példás ſzorgalmokat,
Kiknek te ſzereted éneklö ſzavokat;
Nézd, melly seregesen lepik a' bokrokat,
Mellyekben a' juhok hagyták el gyapjokat.
Tudjad, hogy ök abból feſzköket épitik:
Ezen munkájokban az ágok segítik;
El vévén, a' mi sok a' bövelkedönek,
'S haſznára juttatván a' ſzükölködönek.
Az Alkotó tsuda módon gondoskodik:
Mellyröl a' Teremtmény még nem is álmodik.
De a' ki gögösen ellene dolgoznék,
Tusakodásával bünbe avatkoznék.
Változtasd meg tehát, Fiam, ſzándékodat:
A' bokrokon ne töltsd irígy haragodat.

AZ ESTVE.

Immár a' sik várost füstös köd takarja!
Ki a' nyugvó Napot szemlélni akarja,
Ide jöjjön ezen zöld domb' tetejére,
Az ég' 's föld' tsudái' tág nézö helyére.
Ime már a' szellö fel kapott szárnyára,
De tsak hamar le ül vagy a' fa' ágára,
Vagy a' zöld vetések' tetejét meg szálja,
'S a' játszó habok közt magát ott lóbbálja.
A' hegy, völgy is kezdi hinteni illatját,
Fel fogván az égnek le hulló harmatját;
Mellyben minden, a' mi nappal el laukadott,
Meg fördött, 's újúlva ismét fel támadott.
Az egész környékben a' munka kezd múlni,
Kiki mezejéröl haza kezd indúlni,
A' bögö tsorda is ballag bö tölgyével,
Hogy dézsákat töltsen jó édes tejével.
De a' szolgáló is siet kosarával,
Hogy viszont jó tartsa szedett zöld gallyával.
A' Juhász késéri gyapjat termö nyáját,
'S ártatlan kedvében meg fujja dudáját.

Azonban mindenütt a' zaj tsendesedik,
Míg a' nagy Terméſzet el nem ſzenderedik.
Az égről is le ſzáll az éj ſzelídséggel,
Erdőt, falút, mezőt bé fed setétséggel.
En ezek közt nyugott lelki ismérettel
Imádom azon jót méltó tiſztelettel,
A' kinek régenten isteni ſzavára
A' Tsendeſség élő erőt vett magára.
Ha a' Hold ártatlan világával fel kél,
Tudván, hogy a' melly réſzt felém fordít, tsak fél,
'S még is gömbölyűnek tetſzik, tsudálkozom,
Látom, hogy gyakorta könnyen tsalatkozom.
Ha meg fáradt testem pihenni vágyódik,
Nehéz ſzemem is már önként bé tsukódik:
Nagy hamar örömmel fel bontom ágyomat,
Mert nem félek, hogy kár rémítse álmomat.
Ha az Est-tsillagát már alig láthatom;
Végy, mondom, öledbe édes nyugodalom;
Képe vagy te ama' hoſzſzasabb éjjelnek,
Melly utánn nints vége az örök reggelnek.

A' TÉL.

Meg ſzüntek az esök, zúg a' fagylaló ſzél,
Hóval terhelt ſzárnyon ül a' meg öſzült Tél.
Irtózatos lehet ezen félt vendégünk,
Jaj ſzó közt hódúl meg elötte vidékünk.
Lássuk eſzes Ifjú! nem e képzelésünk
Oka, hogy olly ſzörnyü töle rettegésünk?
Tudod: az emberek melly könnyen tsalatnak,
Ha a' ſzemnek ſzónak hamar hitelt adnak.
Nem de! eggyik öſzel hogy reggel sétáltunk,
Meſzſzéröl egy hamvas hegyet nyölni láttunk?
'S közelebb érkezvén magunkat nevettük;
Mert, hogy a' hegy tünö köd volt, éſzre vettük.
Igaz: a' rétekben nem nyilnak virágok,
Nem tartnak árnyékot a' setét zöld ágok;
Nem legyez a' ſzellö, a' viz nem tsörgedez,
A' fürge madárnak ſzava nem zengedez,
A' barna Arató sárga mezejében
Nem dalolgat, kévét kötvén, örömében:
Vége a' Szüretnek, a' hegyek halgatnak,
A' gyümöltsös kertek senkit nem mulatnak. —

De ha nem kedveljük a' lágy tunyaságot,
Találhatunk most is elég mulatságot.
Nints virág! Nézz, kérlek, fagyos ablakodra,
Szebbnél szebb virágot látsz bámulásodra.
Nints zöld fa! De hótól fodrosak ágai,
Rajtok tsillámlanak a' nap' sugárjai.
Metsz a' szél! de együtt tisztitja egünket,
'S igy sok nyavalyától meg őriz bennünket.
Áll a' viz! de épen azért mulathatunk,
Mert bé hidalt sima színén tsuszkálhatunk.
Busong a' szárnyas nép! de meg emlékeztet,
Hogy az öröm utánn bánat következhet.
Hó fedi a' mezőt! de úgy e örülünk,
Ha majd a' sebesen tsuszó sárnyra ülünk.
Szóval, semmi bajunk, van meleg fedelünk,
Van ruhánk, ép erőnk, italunk ételünk;
Mi tehát bün nélkül nem zugolódhatunk:
De a' hol kunyhókat nyáron nem láthatunk,
Most pedig lám tőből szemünk előtt állnak,
Azok, bezzeg azok! nagy szükséget látnak.
O! azokról soha meg ne felejtkezzünk,
Szegénnyel jót tenni buzgón igyekezzünk.
Kinek szivét annak ügye nem érdekli,
Hogy tovább is boldog legyen, nem érdemli.

Ha a' buja hivság úgy nem uralkodnék,
El hiſzem, kevesebb ember nyomorkodnék.
A' Tél nem fitogat semmi tzifraságot;
'S földünkel ő téfzen leg nagyobb jóságot,
Midön a' kis magot áldott tsendességben
Táplálja, hogy nyáron teremjen bőségben.
Ha ez eſztendőnek ſzépek más réſzei,
Vagynak a' Télnek is gyönyörüségei,
Mellyek tsak az előtt vagynak el takarva,
Ki ſzemét és ſzivét bé zárja akarva.

NE GYANAKODJ.

Egy gazdag Aſzſzonynak fényes ſzobájából
Több ízben el veſzett holmi vagyonából.
A' gyanú a' házi ſzolgálóra ſzállott;
Ki a' vádolásra, mint a' fal, ugy állott.
De mivel a' tetten rajta nem kapatott,
A' büntetés később időre hagyatott.
Egyſzer, hogy tselédi ki találtak menni,
Az Aſzſzony bizonyos próbát akart tenni.
Széljel kint hagyott több apró drágaságot,
'S a' leányra bizta a' hív gondosságot.
Haza térvén, mindent ſzemesen meg visgált,
És ujra a' ſzámban fogyatkozást talált.
Már most a' Leányzót tolvajnak gondolta,
'S mint ollyant a' Bírák előtt be vádolta.
Ez, mert ellenkezőt nem bizonyíthatott,
A' piatzon ſzégyen köre állítatott.
Eget földet bé tölt ſzegény! sirásával,
Mentegetvén magát ártatlanságával;
De nints haſzna: senki sorsát nem ſzánhatta,
Mint tolvajt házába bé nem fogadhatta.

Igy rútúl el veſztvén minden betsületét,
Leg nagyobb ſzükségben tengette életét.
De az ártatlanság meg vigaſztaltatott,
Midőn az igazság nap fényre hozatott.
Az Aſzſzonynak kedve tellett egy tsókában,
A' ki ſzabadon járt mindenik ſzobában.
Ez egykor egy gyürût az Aſzſzony' láttára
Fel kapott, és fel vitt a' ſzomſzéd füz fára.
Az orozó madár, hová ment, meg lesték,
'S midőn az órgazda' advát ki keresték:
Mindnyájan a' dolgot irtózva tsudálták,
Mert az eddig el tünt kintset ott találták.
Fel ébredt az Aſzſzony' lelki ismérete,
'S kínos marásinak nem vala ſzünete.
Mindenkor ſzívében forgott ſzolgálója,
Kit olly kegyetlenül meg rontott gyanúja.
De már késő: a' kárt jóvá nem tehette;
Mert a' bú a' Leányt föld alá temette. —

A' MÉH és A' GALAMB.

Egy méh a' viz parton virágot keresett,
És mézzel terhelve abba belé esett.
A' mint ezt egy ſzelid Galamb éſzre vette,
Le tört egy kis ágot, 's elejbe vetette.
A' Méh fel vergödött egyik levelére,
'S ſzerentsésen ki ért a' patak' ſzélére.
A' jótévö Galamb azonnal el repült,
'S egy terebély fának zöld ágára fel ült.
Egy Vadáſz puskával már reá tzélozott,
De a' méh meg ſzurván olly nagy kínt okozott,
Hogy attól a' lövés tárgyát el veſztette,
'S a' Galamb' életét a' méh meg mentette.
Gazdag! a' ſzegényen tanúlj segíteni;
Ki tudja, a' kinek ma te adatſz enni,
Nem etet e' téged' holnap kenyerével;
A' ſzerentse igen forog kerekével.

MI LEG KÖNNYEBB, MI LEG NEHEZEDD?

THALES, Görög orſzág' Böltse, e' kérdésre,
Mellyet egy valaki fel tett meg fejtésre:
Mit tart leg könnyebbnek, mit leg nehezebbnek?
Ezen rövid ſzókat adta feleletnek:
„Leg nehezebb saját hibáinkra nézni,
Leg könnyebb másokra gántsokat tetézni.„
Igazat is mondott nemünk' tsufságára,
Sok közös örömnek fel zavarására.
Lám melly vigan tseveg a' madár ſzéltében,
Mert nem rág a' kaján Irigység ſzivében.
A' Patsirta bátran ſzárnyaira kelhet,
Harsogó ſzavával untig énekelhet:
Nem nézi a' ſzarka azért hunyorgással,
Kedvét tölti ő is rendes ugrálással.
Ha a' Páva ékes farkát ki terjeſzti,
A' varjút a' bánat azért nem epeſzti.
A' Veréb nem komor, bár ötet meg vessék,
Tsiribel, tsak buza ſzemeket ehessék.

Szeretetre méltó oktalan állatok!
Emberek közt illy jót ritkán tanulhatok. —
Tudjuk, tudjuk! 's azért sir a' lélek bennünk,
Mért nem ment elöbbre édes anya nyelvünk;
Mert valakik ügyét magokra válolták,
Öket majd ez, majd más gántsokról vádoltak.
Szégyen ki mondani! Hazánk' közepében,
Bátor ſzent tzélja volt igyekezetében:
Sok munkás Társaság lábra nem álhatott,
Hazúg vádak által úgy el nyomattatott.
De ſzünj meg ezekröl Lelkem elmélkedni,
Nemes harag kéſzül véremben gerjedni.
Szent Isten! ne türd el e' rendetlenséget,
Irtsd ki az emberböl a' rút irígységet.

DIDÓ ENEÁSHOZ.

OVID UTÁNN.

Fogadd el Eneás! Elisa' levelét:
Most hallod utólján életben lételét.
Mint a' fejér Hattyú, ha érzi bomlását,
Meander' zöld partján nyögi bútsúzását:
Én is, bátor tudom, hogy meg nem indítlak,
Bal sors' öſztönére még is meg ſzóllítlak.
Jó tételem, testem, 's ſzívem meg vettetik;
Tsekélység, ha ſzavam ſzélnek ereſztetik.
El méſz tehát? a' bús Didót nem sajnálod,
A' vitorlát 's hitet egy ſzélnek ajánlod!
Tehát tsak fel oldod hajóddal ſzavadat,
'S ismeretlen földhöz kötözöd magadat?
Nem kapſz új Kartágón, 's tágúló bástyáján,
Nem, fö hatalommal orſzágló páltzáján.
Nem kell a' kéſz; hogy más légyen, kell tsinálnod,
Itt áll ez ſzámodra, azt még kell találnod.
De találj uj földet: hogy jútſz birására?
Ki ereſzt jövevényt maga' ugarára?

Másutt új Didóba kell ismét ſzeretned,
Hogy kit reá ſzedhess, ujra hitegetned.
Mikor leſz: hogy illyen ſzép várost épithess,
'S várából népedre ſzéllyel el tekinthess?
De teſzem: ezekben akaratod teljen,
Hol találſz olly Hitvest, a' ki úgy kedveljen?
A' kénköves fáklya, a' tömjén úgy nem ég,
A' mint bennem lobog te hozzád a' hivség.
Almatlan ſzemeim tsak Eneást látják,
Mind a' nap mind az éj elömbe állítják.
Ö ugyan jóvoltom' gonoſzúl hálálja,
A' mellyért, ha eſzem józan, meg utálja:
De noha illy rútúl bánt, nem gyülölhetem,
Hitſzegésén nyögvén, még inkább ſzeretem.
Kegyelmezz ſzép Vénus! ſzomorú menyednek;
'S Amor hevítsd ſzivét kemény testvérednek;
Hogy engem', ki ötet ſzeretem, kedveljen,
'S igaz hivségemnek hiven meg feleljen.
Tsalfa remény! ámbár ollyan ábrázatja,
De nem lakik benne annya' indulatja.
A' bértzeken termö fa, vagy magas kö ſzál,
Vagy vad állat lehet, a' kitöl ſzármaztál;
Vagy tenger, kit most is a' ſzelek rengetnek,
'S még is vágyódásid habjára sietnek.

Hová futſz? gátot vet lám az irgalmas Tél,
Nézd el, a' vizeket mint forralja a' ſzél.
Engedd a' jó tételt fergetektöl jönni,
Mellyet inkább néked akarnék köſzönni.
Több igazság vagyon a' ſzélben 's vizekben,
Mint a' te el pártult kegyetlen ſzivedben.
Nem vagyok érdemes, ne gondold felölem,
Hogy el veſzſz, a' midön távozol elölem.
Nagy arrú boſzſzúban fáraſztod eſzedet,
Ha engem' kerülvén meg veted éltedet.
Várj! majd meg áll a' ſzél, 's tenger' sik utjain,
Triton fel 's alá jár kékellö lovain.
Vajha a' ſzelekkel te is meg változnál!
Meg lenne, ha könél keményebb nem volnál.
De hiſzen ismered a' viz' dühösségét:
Hogy vetheti Fejed benne reménységét?
Legyen bár a' tenger tsendes, ha meg indúlſz,
Tág határán ezer veſzélyben meg fordúſz.
Ö a' hit ſzegöknek nem tsak fártfogója,
Sőt ezen rutságnak ö a' boſzſzúlója.
Kivált ha az igaz ſzerelem sértetett,
Minthogy ennek annya ö benne ſzületett.
Félek, el ne veſzſzen, a' ki engem' el veſzt,
'S ne bünhödjék értem, a' ki holtig epeſzt.

Ne fuljon a' mérges tenger' sós vizében,
Soká gyönyörködjék boldog életében!
Élj! bár távul tölem; tsak élj! jobb szeretem;
Általad végzödjék inkább bus életem.
Képezd! a' forgó szél el ért gyors utadban:
(Ne véld, hogy kivánjam) mit érzesz magadban?
Szemed elött terem hamis esküvésed,
'S álnok nyelvel meg ölt Didó feleséged.
Látni fogod széljel eresztett hajával,
Vérrel fetskendezett halavány artzával.
Ezt mind meg érdemlem, azt fogod mondani;
Érted hull, valahány menykö fog hullani.
Várj! még a' bus tenger, 's te le tsendesedel,
Utóbb majd bátrabban utnak eresztkedel.
Én vélem ne gondolj: szánd tsak gyermekedet,
Hogy kettönk' halála ne marja szivedet.
Mit tett Ascanius, 's a' Házi Istenek,
Hogy a' tüzet futván, a' vizbe vesszenek?
De veled sem hordod! hányd vesd bár magadat;
Se Ök, se az Atyád nem nyomták válladat.
Mind költemény; nem most tsal nyelved elöször,
Nem én vagyok elsö, kit rosz hited gyötör.
Kérdezzük: hol a' szép Iulus' szüléje?
Meg holt; mert el hagyta embertelen férje.

Ezt magad beſzélted. De, ki veled jót tett,
Meg tsalni, már ezzel kétſzeres bünöd lett.
Nem is kételkedem, hogy az Ég' veſzſzeje
Üz tengeren 's földön már hét eſztendeje;
'S én, hogy a' haboktól partomra vettettél,
Még jól azt se tudván, kinek neveztettél,
Bátorságos helyet rendeltem ſzámodra,
Keſz valék népemet bizni kormányodra.
Bár tsak itt lett volna vége jóságomnak!
'S hire el rejtetnék ſzörnyü botlásomnak!
Az nap ártott, mellyben a' néki eredett
Kék zápor magános barlangba kergetett.
Ének ſzót hallottam, Nímfákénak véltem,
A' baglok huhogták, hogy veſztemre éltem.
Kinozz Sicheusért meg sértett ſzemérem!
Artzámra fut, hozzá menvén, bünös vérem.
Sicheusnak képét tartom márvány házban,
Fejér gyapjú fedi zöldes gally homályban.
Ismérös ſzó magát itt hégyſzer hallatta:
Jer Elisa! lassú hangon, ezt mondotta.
Megyek, nints akadály; házas Társad vagyok,
De ſzégyenletemben késlelve ballagok.
Botsáss meg! Lám azzal menthetem magamat:
Hogy hiteles ember okozta gántsamat;

Isten Aſzſzony ſzülte; öſz attya, fiának
Szent terhe, hogy hiv leſz, jó reményt adának.
Szép okát adhatom tehát, ha vétettem,
A' hivségre esküdt, azért ſzerethettem.
Látom: míg nem ſzakad életemnek vége,
Folyvást üldözni fog a' sors' dühössége.
A' ſzent oltár előtt ölték meg férjemet,
E' gyilkoſság' motska lepi testvéremet.
Az Uram' hamvától, 's Hazámtól el váltam,
'S az ellenség' előtt kinok közt bujkáltam.
Ment lévén a' Bátyám' 's a' habok' mérgétől,
Ismeretlenek közt e' tenger' ſzélétől,
Mellyet Hiteſzegett! kezedre engedtem,
Pénzért ſzállást kapván, itt le telepedtem.
Városomnak tágos bástyát épitettem,
'S ezt is az irigység' tárgyává ki tettem.
Törnek idegenre, 's Aſzſzonyra ellenem,
Gyenge kapuimat haddal kell mentenem.
Ezer Kérő kedvez, 's azt ki ki fájlalja,
Hogy helyét, nem tudom, mi jött ment foglalja.
Bizvást! magam adtam fegyvert Eneásnak,
Rab ſzijra kötözve küldjön Hyarbásnak;
Vagy él még Férjemet hóhérló testvérem,
Hadd fesse rút kezét, mint ohajtja, vérem.

Tedd le kezeidből a' ſzent Isteneket!
Utálják az Egek a' gonoſz kezeket.
Inkább a' lángok közt kivántak maradni,
Hogy sem a' tűz utánn tőled imádtatni.
Hagyd el tán Didót is, kit bűnbe ejtettél,
'S Réſzedet, ki ſzivem alatt véremmel él.
Az annya' hus sorsa fogja ſzegényt érni,
Előbb döntöd sirba, hogy sem kezdjen élni.
Az Iulus' öttse meg hal az annyával;
Egyſzerre a' halál kettőt viſz magával,
De az Istenség küld! Bár el tiltott volna;
Hogy Néped e' földről soha ne is ſzólna.
Isten a' Vezéred! azért hány vet a' ſzél,
A' tengeren azért üldöz annyi veſzél.
Ha Trója nagy volna, mint Hector' éltébe',
Nem iparkodhatnál jobban kebelébe.
Nem Hazádba sietſz: Tiberist kergeted;
Bár érd el, jövevény leſz ott nevezeted.
Azon rejtett vidék hajód előtt ugy fut,
Hogy addig meg őſzülſz, míg az partjára jut.
Ne tétovázz, vedd el móringúl népemet,
És Pygmaliontól hordott bö kintsemet.
Trója' régi hirét ezen városba hozd,
'S mint Király ſzerentsés páltzáddal kormányozd.

Ha had van eſzedben, 's Iulus' Fiadnak
Hogy hire repüljön ſzép diadalmadnak:
Teljék kedved, ſzerzek verni ellenséget,
E' hely ſzeret fegyvert, ſzeret békeſséget.
Győzd meg elsöbb magad', kérlek az egekre!
A' veled költözö Házi Istenekre,
Kérlek az Atyádra, Kupidó' ivére,
Saját testvérednek erös fegyverére:
'S úgy gyöztön győzzenek bújdosó társaid,
Ilion' veſztével ſzünjenek bajaid.
Askanius töltse éltét ſzerentsésen,
Vén Anchises' tsontja nyugodjék tsendesen.
Engedj meg házomnak, melly meg hódúl néked,
Nints más vétke, hanem hogy ſzeretlek téged!
Nem vagyok Ftiából, Mycene sem hazám,
Nem hartzolt ellened mind férjem, mind atyám.
Ha ſzégyenled Didót hivni Hitvesednek,
Nevezz akár minek, tarts tsak a' tiednek.
Ismérem a' tenger' dühös háborgását,
Gyakran meg gátalja a' hajók' uſzását.
Majd ha jó ſzellö fuj, tárd ki vitorládat,
Most a' hinár tartja ki vetett sajkádat.
Bizd rám! ſzámot tartok az idö járásra,
Ha kell, magam intlek az el indulásra.

Meg fáradt Társaid még most nyugodjanak,
Meg rongált hajóid, várd, hadd jobbuljanak.
A' már veled közlött 's közlendö jóságért,
Ne félj, nem marasztlak a' vélt házasságért.
A' tengerrel én is majd le tsillapodom,
'S az alatt a' búnak türéséhez szokom.
Ha nem várasz: végére járok életemnek,
'S igy kinját nem érzem sokáig szivemnek.
Vajha látnál, midön vezetem tollamat,
Az ölemben tartom töled nyert kardomat;
'S áztatom artzámon le folyó könyvemmel,
Mellyet nem sokára bé festek véremmel.
Helyes ajándékot adál halálomra,
Ekességet oltsón szerzettél poromra.
A' tör nem elöször sérti most melyemet,
A' vad szerelemtöl hordozza sebemet.
Jer Anna testvérem! biztosa vétkemnek,
A' vég tiszteletet add meg tetememnek.
Ne Sicheusénak nevezzed poromat,
Hanem illyen versel jegyezd meg siromat:
Az ok Eneásnak rosz hite, 's kardja volt,
Hogy Didó tulajdon keze által meg holt.

ÉNEKEK.

A' KÖLTÉSHEZ.

Vers ſzerzésnek Tudománnya!
Az Éſznek ſzép találmánnya,
Üres órák' el töltöje,
Terhes gondok' enyhítöje,
Nints mértékje betsednek!

A' Jámborság' ditsösége,
A' Barátság' édessége,
A' Terméſzet' vidámsága,
Az életnek boldogsága
Általad nevelkednek.

Magát, 's Földjét mulatni,
A' Nyelv' görtsén simogatni,
Mást halhatatlanná tenni,
És egyszersmind azzá lenni,
A' te erőd' hatalma.

De nem tzélom mást ditsérni,
Sem örök időket érni:
Ha Hivei közzé tenne
Hazám, munkámnak ez lenne
Leg kedvessebb jutalma.

A' PÁSZTORI SZÁZAD.

Drága Napok! ti díszei
A' fiatal világnak:
Melly bal sorsnak végzései
Tettek csak Vers' tárgyának?

A' tí tiszta szépségteket
Olly' hasztalan ohajtjuk:
Mint ha el tünt kedveseket
Csak képekben láthatjuk.

A' szép 's gazdag Föld kintseit
Együtt 's böven közlötte;
Az örök Ősz gyümöltseit
Virág közé kötötte.

Mezök voltak a' térségek,
A' Lakók mind Pásztorok:
Mind későbbi különbségek
A' kastélyok, 's majorok.

Ők a' Vénektől függöttek
Jámbor együgyüségben,
És egymásra nem ütöttek
Az egyenlő böségben.

A' terebély fa tövekben
Fel találták a' kész várt,
Templomot a' ligetekben,
A' lágy gyöpön az oltárt.

Az Istenek le szállattak
A' föld' javítására,
'S igazsággal országlattak
Az emberek' hasznára.

Nem volt híre a' hivságnak,
A' kevélység' kölykének;
Sem a' zabolátlanságnak
Az Irigység' mérgének.

Nem volt senki tévelygésben,
Kire átok szálhatott,
Mint a' Nyáj a' legelésben
Tilosba nem juthatott.

Mindenütt Rend uralkodott,
A' nyelv ſziv ſzerint beſzélt;
Kevesebbet gondolkodott
Az ember, de jobban élt.

Igaz ugyan: ritka dolog
Volt akkor a' híres Bölts:
De, ugy tetſzik, elég boldog,
Kit meg nyugtat az Erkölts.

A' ſzükségtöl koholtatott
Munkát senki nem tudta:
A' ki akkor dolgozgatott,
Magát együtt mulatta.

Játékjaik' leleménnye
A' muzsikák' ſzerei,
Szabad eſzök' ſzüleménnye
A' Költöknek versei.

Nem volt ott olly gyönyörüség,
Melly mindenkor másra, vágy,
Mellynek vége keserüség,
'S maga utánn gondot hágy.

A' rut haszon nem áskálta
A' föld' gyomrát értzekért,
Sem a' tengert nem uſzkálta,
Se nem öntött ember vért.

A' Nyáj-örzö örökében
Vigan élte napjait;
A' melly vidék böltsöjében
Látta, fedte tsontjait.

A' Halál, ki most ſzárnyra kélt,
Akkor lépve érkezett;
Tsapásától senki nem félt,
Mert senki nem vétkezett.

Öröm volt az egéſz élet,
A' pör versent éneklés;
Igaztól jött az itélet,
Tsekélység volt a' veſztés.

Ámor akkor nem lövellett
Szem bé kötve nyilakat,
Titkos sebet igy nem ejtett,
Hogy támaſzſzon károkat.

A' Pásztornék, hiv 's jó Lelkek,
Nem hogy sokat értsenek;
Hanem azon igyekeztek,
Hogy Férjöknek tessenek.

A' kövér rét' sik tavai
Voltanak hív tükreik,
A' partoknak virágjai
Leg szebb ékességeik.

Ez volt minden: mert ruhájok,
Mellyet kezök készített,
Együgyű volt, mint a' nyájok,
A' kinek gyapjából lett.

Ezen nyájnak örzésére
Szánták ök is gondjokat,
Szeles ebed' hivségére
Nem bizhatván javokat.

Boldog Világ! melly Istenség
Hozhat viszsza földünkre?
Hogy a' tsel, had, rendetlenség
Veszszenek ki örökre.

Pásztorok' vig állapatja,
A' szív' gyönyörüsége!
Távul vagy te; meg mutatja
A' Nemzetek' insége.

A' vagy talám tsak képzelet
Ezen boldog idö kor?
A' Történet meddig vezet,
Panaszt hallok mindenkor.

Már az elsö Pásztor' vére
A' földet meg itatta:
Igy a' boszszu' vételére
Lakosait kinzatta.

Nem illeti igy az embert
A' Boldogság' ideje:
Mindég volt bün, mindég is vert
A' Szerentse' veszszeje.

A' KÖZÉP-SZERÜSÉG.
HORATZ' ÉNEKE.

Boldogúl élhetſz *Licini*, ha mindég
Nagyra nem vágyol, se az el bukástól
Olly igen nem félſz, hogy azért az álnok
Partnak evezgess.

A' közép-ſzernek betse, mint aranynak,
Mindenütt kellö: az avúlt fedélnek
Szennye útálat; veſzedelmes a' nagy
Udvari pompa.

A' Fenyö ágat töri a' dühös ſzél;
A' magas tornyok fene roppanással
Dülnek; a' menykö meredek hegyekbe
Tsap le leg inkább.

Jót reményl roſzban, remeg a' veſzélytöl
A' ſzerentsének ragyogó egében
A' tovább Látó: — ki derül tavaſzra
A' ſzomorú tél.

Hogy ha most kár ér, nem igen sokára
Jóra fordúl majd ügyed: ím Apolló
Váltva hárfáját veri, és tsak ollykor
Huzza fel íjját.

Légy erös 's bátor, ha veſzélyek érnek;
Légy okos, 's tégy jót, ha ſzerentsé ſzolgál:
Kedvezö ſzéltöl lobogó vitorlád
El ne ragadjon.

A' NAGY SZÍVŰ JÁMBOR.

Rosz Indulat! hizol belé,
Ha valakit ezer felé
Üz az Harag' tetſzése:
De boſzonkodj; mert haſznot hajt,
Bátor kaján ſzivében bajt
Forral vad üldözése.

Ám a' nagy ſzív a' veſzélyben,
Mint egy köſzal a' ſzélvéſzben
Helyt áll nyugott elmével;
A' Föld bizvást meg rendülhet,
A' magas Ég reá dülhet
Izre törő terhével:

Míg ſzínre jön az Igazság,
Melly ellen tör a' ravaſzság,
Hogy ártson a' Jámbornak;
De olly ſzép leſz ditsősége,
Millyen kellő fényessége
Zápor utánn a' Napnak.

EGY KERESZTES DÁMÁNAK TISZTELETÉRE

A' Hír ſzárnyát tsattogtatja,
Trombitáját harsogtatja,
Érdem jelt tart kezében
Egy Tsáſzárné' Nevében.

Az olly Szépnek lett a' bére:
Kinek régi nemes Vére,
Jámbor, kegyes, bölts ſzemély,
'S diſzeiben nem kevély.

Ki ez? kérdi hamarjában
Egy irígy Társ boſzſzujában:
A' kiben ha keresünk,
Gántsokat ne lelhessünk?

Vagynak! Értsed: Ô nem hallja
Ha valaki magaſztalja;
Nem látja más' ſzemében,
Midőn örvend díſzében.

Azért tsak az Hirhez illik;
A' ki Földünk felett lakik,
Mindent lát, és mindent hall,
'S hangos ſzóval magaſztal,

Orſzág ſzerte meg nevezni,
Ditsérettel meg tetézni
Azt a' Magyar ſzép Nemben,
Ki illy nagy az érdemben.

Meg lett! 's ſzebb lett a' Nap súgár,
Tiſztábban ſzólt a' kis madár,
A' Teremſzet vigadott,
'S az örömre jelt adott.

A' NAGY-SZIVÜ GYERMEK.

A' mint vélem sétálgatott,
Több virágot le ſzaggatott
Egy nyers Ifjú bokrétának,
A' mellyet ſzánt jó Annyának.

Egy kis Méh ült egyikében,
'S ugy meg ſzurta heventében:
Hogy az Ifju el riadott;
Végre illy ſzókra fakadott:

Te roſz állat! mért bántottál?
Talám másra boſzonkodtál,
'S rajtam töltöd most mérgedet:
Hagyd itt azért életedet.

De nem! — Utnak erefztelek;
Mi haſznom, ha el vefztelek?
Szebb dolog meg botsátani,
Mint a' boſzfzút igy torlani.

Ugy is réſzént értem tetted,
Hogy magadat védelmezted;
Való! mert ha nem élhetel,
Több kast mézzel nem tölthetel.

A' HAZUG GYERMEK.

A' melly gyermek könnyen hazúd,
Azt mindenek meg vetik,
'S ha még ravaſz mentséget tud,
Szem elöl el kergetik.

Az ö ſzíve ſzüntelen fél;
Mert bünei faggatják:
'S noha valóságot beſzél,
Szavát nem is halgatják.

A' HERVADT RÓZSA.

Úgy e minap te ſzép Leány!
Ez a' Rózsa még pirúlt?
'S íme, nézd már most halavány,
Kies díſze mind el mult.

Mert a' Napnak ki nyitotta
Szer felett ſzűz kebelét:
Az ſzagától meg foſztotta,
'S már ſzél hordja levelét.

A' mit Néked e' virágban
Lehet most is ſzemlélni:
Tudjad, az fog e' világban
Sok Szépekkel történni.

El ſzökik az Ifjusággal
Orczádról is a' ſzépség:
Egyedül a' Jámborsággal
Marad egy olly ékesség,

Melly addig tart, míg képedet
Rózsa ſzínbe borítja
A' ſzemérem, 's ha ſzemedet
A' rúttól el fordítja.

EL VÁLTOZÁS.

Szünj-meg, kérlek, tsudálkozni,
Ha a' hernyót el változni
Hallod tarka pillévé;

Hiſzen sok leſz a' tükörnél,
Bátor nem ſzebb a' féregnél,
Nappal tzifra lepkévé.

A' FETSKE.

Kisded Fetske! meg érkeztél
Hoſzſzú utazásodról?
Jól van, hogy meg emlékeztél
Tavali lakásodról.

A' pitvarban fel találod
Tudom, épen féſzkedet,
Ebből magad által látod,
Hogy ſzeretlek tégedet.

Öröm ollyan jó vendéget
A' házba bé fogadni,
Ki a' közlött ſzivességet
El nem ſzokta tagadni.

Te üzöd el a' bús Telet,
'S annak zordon napjait,
Te veled jön a' Ki-kelet,
Hogy el hintse javait.

A' Gazdának te nem téſz kárt,
Féſzkedet te tsinálod:
Sőt még a' mi ő néki árt,
Magad' azzal táplálod.

Hogy versekkel éneklésed
Ditsértetnék, nem hallom;
De hajnalkor tsevegésed
Nékem tetſzik, meg vallom.

Tetſzik, hogy olly buzgósággal
Ülöd kis tojásidat,
'S ha ki kelnek, olly jósággal
Neveled fiaidat.

Ha fel nyölnek, te oktatod,
Repülni mint lehessen;
Az eledelt, meg mutatod,
Keresni hogy' kellessen.

Mind ezekért én szeretlek:
Szeresd te is házomat;
Ellenségidtöl meg mentlek,
Igérem hiv gondomat.

EGY JÓ GYERMEKNEK REGGELI ÉNEKE.

Az álomból fel ébredtem;
Köſzöntlek áldott Nap!
Látom, meg van mind melettem,
A' mi tetſzett tegnap:
Élnek, látom, jó Szüleim,
Élnek kedves Testvéreim;
El kezdem 'hát énekemet,
Hogy imádjam Istenemet.

Halva vagynak sok gyermekek
A' Temetö helyben;
'S én örömmel énekelek
E' vidám reggelben.
Az éjtſzaka jól aludtam,
Menyben vagyok, azt álmadtam;
Ép az eröm: dolgozhatok,
Munkám utánn el mulatok.

Ugyan mért ne vígadhatnék?
Senkitöl sem félek,
A' feddéstöl úgy tarthatnék,
Ha furna a' lélek;
De én roſzſzat nem tselekſzem,
Hanem tsak azon igyekſzem,
Hogy mindenkor jó lehessek,
'S Szüleimnek így tetſzhessek.

Ha magamat úgy viselem,
A' mint ök oktatnak,
Azt a' lakást meg érdemlem,
Hol a' Jók mulatnak.
Melly ſzép az Isten' orſzága!
Ha már itt olly nagy jósága;
Ezt hitemmel meg ismérem,
Bátor éſzſzel fel nem érem.

BARATOM' LEVELE

EGY JELES IFJÚNAK KÖSZÖNTÉSÉRE.

Nap hanyatlik, sugárának
Veſzti kemény hévségét,
Végére jut futásának,
Éri tenger' mélységét.

Kies ſzellő' levegtével
Legyez izzadt tagokat,
Hives árnyék tsal keblével,
Hogy tágítson gondokat.

Én is egyik dombotskának
Zöld pázsitos boltjában,
E' Terméſzet' áldásának
Réſzt vettem volt javában.

Jő egy kegy kép, tsattogtatja
Kisded arany ſzárnyait,
Vidámságát mutogatja,
Tsudáltatván tollait.

Serkeny, indulj, fogj lepkéket
(Meg ſzóllamlik) tarkákat!
Szedj mosolygó ſzegfüveket,
Veres keblü rózsákat.

Foglald egybe bokrétának,
Küld el még ma estvével,
Annak, ki ſzüz Gratziáknak
Bir ártatlan kedvével.

Torkát nyitván éneklésre,
Zengedezett, és örült:
Egyetlen egy reppenésre
Mint a' villám el repült;

'S meg nem mondta: kinek ſzánta,
El küldöm Gróf L***
Tán maga is ugy kivánta,
Azon angyal Ifjúnak.

KÖSZÖNÖ VÁLASZ.

Itt is a' Nap már butsut vett
Kerek Földünk' felétöl,
Téres tavunk sima kék lett,
Meg ſoſztatván tüzétöl.

Kies Hársfám már árnyékot
Nem vetett kis kertembe,
Hogy egy kedves ajándékot
Hoztak oda kezembe.

Bokréta volt: virágjait
Szüz Grátzia ſzedhette,
Kellö rendbe fris ſzálait
Tsak tudós kéz köthette.

Bár kertem is bövelkednék
Ollyan ſzínes kintsekkel;
Koſzorúval kedveskednék
Fel tzifrázva ezekkel.

De most kezdem tsak mivelni,
Kartsú tehát látſzatja;
Többre fogom majd nevelni,
Az idő meg mutatja.

Addig is vedd jóságodért
Tartozó köſzönetem':
Míg gyönyörű bokrétádért
Koſzorúmat köthetem.

A' JÓ KISDEDEK ÉDES ANNYOKNAK NEVE' NAPJÁRA.

A' vad Tél el puſztította
Virágos kis kertünket,
Gyötrelmünkre le rontotta
Szives fel-tételünket:
Koſzorút akartunk fűzni
Tiſzteletünk' jelének,
'S zöld pántlikát reá tűzni
Kéſz függésünk' képének.

Igy tehát hogy' ünnepeljük
Édes Anyánk' napodat?
Im ſzíveink fel ſzenteljük
Örömedre azokat:
Fel találod bizony bennek
A' forró ſzeretetet,
És a' mi hiv társa ennek,
Az igaz tiſzteletet.

Nem is fogunk meg változni,
Míg vér léfzen erünkben;
Mert tetfzésedtöl távozni
Ugy irtózunk lelkünkben;
Hogy, ha néha meg botlanánk,
'S igy sértenénk fzivedet;
Jaj! hibánkat addig bánnánk,
Míg meg hoznánk kedvedet.

Bé is fogja tellyesítni
Kiki, a' mit fogadott,
Azt fzüntelen ditsöítni,
Ki illy jó Szülöt adott.
Igy majd, tudjuk, valahányfzor
E' jeles nap fel derül,
Rajtunk fzíved mind annyifzor
Édes örömbe merül.

ÖRÖMRE VÁLT SZOMORÚSÁG.

Láttam minap egy Gerlitzét
Veſztett társán busongni:
Leg inkább az gyötré ſzivét,
'S kínſzerité zokogni,
A' mi hajdan fel ébreſzté
Az örömre vig kedvét,
'S édes erövel élleſzté
Hiv párjához ſzerelmét.

Ha ollyan zöld ágra ſzállot,
Hol üzte volt érzését,
Minden tolla égnek állott,
Jajjal közlé nyögését:
Mert mind inkább érzi ſzíve,
Mi tetemes kárt vallott,
Hogy élténél drágább híve
Tőle meſzſze távozott.

Mit teſz ſzegény illy kinnyában?
Erdöt, mezöt öſzve jár,
'S meg sem nyugſzik bús utjában,
Míg helyre nem tér a' kár.
Nem zeng bezzeg már a' nyögés,
Meg ſzünnek a' keservek;
Ujra támad az enyelgés,
Vigadnak a' kedvesek.

Elsöben is lebegetik
Örömekben ſzárnyokat,
Oſztán ſzépen egyengetik
Tsókra pitzin ſzájokat.
E' vigságot lehetetlen
Voltaképpen feſteni,
Ha tsak a' toll nem eleven,
Ha tsak nem tud érzeni.

EGY LEPKÉKET GYŰJTŐ ÚRFIHOZ.

Sok Lepkéket öfzve fogol
Gondos Úrfi! mint látom;
Rajtok méltán álmélkodol,
Öket én is tsudálom.

A' fzíneknek ékessége
Azt nyilván ki jelenti,
Hogy nagy annak böltsessége,
A' ki öket teremti.

Nézd tsak! kérlek, amott annak
Melly fzép tarkák fzárnyai:
Már fzebb fzínt nem mutathatnak
A' Napnak sugárjai.

'S pedig tudjad: hernyóból lett,
A' kit talám utáltál:
Midön a' tsalánból evett,
Ha melette sétáltál. —

Vigyázz erre! ki hirdeted,
Hogy nagy urak ſzüleid;
Mert azt bizony el hiheted,
Mások volták eleid.

A' PILLE, 'S A' MÉHE.

Ha ma az Ég ki derülne,
A' mezőre el repülne:
Füröl füre ſzálna,
Kényére hintálna,
Ugy mond egy ſzép Pille.

Vajha! ma ſzép idö lenne,
A' zöld rétre majd ki menne:
Munkájához látna,
Mézet viaſzt tsinálna,
Felel egy kis Méhe.

GYÖNGYÖSI.

Ím! e' kisded semmit nem lát;
'S hogy' mulatja még is magát;
Tehát nem olly boldogtalan
Az ember, ha világtalan.

Sőt boldog; mert o' melly nagy kin!
Ha kit meg tsal a' külső ſzin:
Ez pedig tsak azzal mulat,
A' mit az éſz jónak mutat.

Örülj ſzegény! mert ha látnál,
Hidd el, több búra találnál.
Ó két ſzemem mért vagy te ép?
De jaj! hiſzen, Gyöngyösim ſzép!

A' FESTETT RÓZSA.

BLUMAUER UTÁNN.

Egy Képiró piros ſzinével
Egy Rózsát rajzolt etsetjével,
Melly, mert nem volt mondva tsinálva,
Igen helyén el volt találva.
Egy fejér Rózsa ablakjában
Látván a' bibor ſzint társában,
Félt, hogy meg elöztetik töle,
'S azért irigység lett belöle:
Már téj ſzinét ugy általlotta,
Hogy buban fejét le hajtotta.

A' Képiró ezt éſzre vette;
Azért az öntözöt neki vitte,
Hogy majd vizével meg gyógyítja.
De a' beteg meg ſzóllítja:
Mit haſznál nékem korsó vized?
Ha nints ſzámomra ollyan ſzíned,

Mint annak ott. Ha meg öntözel,
Még inkább halavánnyá teſzel.
Vedd inkább elö etsetedet,
'S ne ſzánd tölem is ſzép ſzinedet;
Másként ollyan vagyok mint a' holt.
Te hetyke Bohó! igy válaſzolt
Az eſzes képiró magában,
'S be is festette valójában.

Alig ért a' ſzép ſzin hozzája,
Már kezdett változni formája;
Gyenge réſzeit mert fel ette,
Holt halavány sárgává tette.
Levelkéi öſzve fonnyadtak,
Jó illat helyett rút büzt adtak.
A' Gazda el megy a' Rózsához,
Hozzá értette az orrához:
Jaj! ugy mond, a' ſzépség' példája
Ime a' dög' büzét okádja.
Tövestöl azért ki irtotta,
'S az ablakon ki hagyította.

Leányok! e' mesét el értsétek:
'S a' fejér rózsát ne feſsétek.

A' VIOLA 's A' TULIPÁN.

Egy ſzép kertben, hol virágok
'S gyümöltsös fák teremtek,
Egy violát a' zöld ágok
Levelökkel bé fedtek.

Bátor ſzelíd tekintetét
Szemérmesen titkolta;
Jó illatja ott lételét
Nemesen el árulta.

A' Tulipán ellenében
Magasra nevelkedett,
A' hajnalnak vér ſzinében
Mosolyogva kérkedett;

De nem tudván meg kénálni
Senkit édes illattal:
Meg nem ſzoktak nála állni
Érzékeny indulattal.

Jámbor! neveld tsendességben
Ártatlan érdemedet;
A' jutalom ditsőségben
Fel találja helyedet:

Midőn a' ki most hivsággal
Dobra üti tetteit,
A' ſzégyennek nagy tsúfsággal
Tapaſztalja jeleit.

A' TAVASZ.

Napról napra ſzebben nevet
A' Nap tiſzta artzával;
Sokkal sürübb árnyékot vet
A' zöld erdö fájával;
Sokkal drágább a' ſík mezö
Gazdagító javával;
Sokkal lágyobb a' hüs ſzellö
Lengedezö ſzárnyával.

Jobban lehet meg förödni
A' fris patak' vizében;
Jobban lehet gyönyörködni
A' rét' kövér füvében;
Jobban lehet válagatni
A' virágok' ſzínében:
Égi öröm így mulatni
A' víg Tavaſz' ölében.

A' MÓHO HAL.

Nezd! mint uſzkál ott a' kis hal
A' ſzép patak' vizében,
Valamit kap, mindent bé-fal
Telhetetlen kedvében.

Ezt a' Haláſz a' mint látja,
Hegyes horgát ki veti,
'S hogy a' hal a' ſzáját tátja,
Még a' gyávát neveti.

Jaj! mit mivelſz ſzeles bohó!
Már foly véred, el veſzel:
Ugyan mért vagy ollyan mohó,
Gyanús étket mért eſzel.

Lássad Kisded! e' példában:
Hogy az veſztét kergeti,
A' ki tilos ſzabadjában
Vágyódásit követi.

Te ezen kárt el mellőzöd,
Ha már kitsiny korodban,
Tenként magad' meg meg győzöd
Kedves mulatságodban.

AZ ARNYÉKÁNAK ÖRÜLŐ GYERMEK.

Bezzeg! most látom árnyékomat,
Tsudálom benne nagyságomat;
Ha ki még kitsinynek mondana,
Kegyetlenül meg bofzfzontana.

Mi dolog! lám nagyságod el múlt,
Mihent a' nap felhőbe borúlt. —
Tudjad gyermek! tsak ugy lehetfz nagy,
Ha a' fzerentsében kitsiny vagy.

A' PARASZT.

Én Teremtöm! hálát adok,
Mert engem' meg áldottál:
Midön annak, a' mi vagyok,
Bölts végzésből alkodtál.

Nem irígylem a' gazdagnak
Öſzve gyüjtött javait;
Mert ki tartja azt boldognak,
Ha isméri bajait?

Mi ſzerentse bövelkedni
E' föld' minden kintsével?
Ha nem tud meg elégedni
Az Úr maga ſzivével.

Ha én a' Nap' támadtával
Bé járom kis földemet,
'S a' kegyes Ég' áldásával
Fedve látom mívemet;

Ha a' hangos zöld ligetben
A' vig madár énekel,
A' harmatos kövér rétben
Kisded nyájom ſzökdétsel;

Ha ſzomſzédom korán reggel
Vélem öſzve akadott,
'S látom, hogy fris egéſzséggel
A' napra fel virradott:

Fel kiáltok ſzent örömben:
Nagy az Isten' jósága!
Minkent meg tart ép erönkben
Ha van másnak jóſzága.

Ezen oſztán meg vidúlok,
Mint egy Angyal' ſzavára,
'S vig örömmel el indúlok,
Akár melly nagy munkára.

Meg történik ugyan ollykor,
Hogy igen meg fáradok:
De tudom, hogy nap nyugatkor
Ismét haza ballagok.

Akkor pedig el felejtem
Egéſz napi bajamat,
Ha ártatlan két gyermekem
Körül veſzik lábamat;

'S öſzve ülvén falatozunk
A' jó Annyok' főztéből,
Még másnak is adakozunk,
A' mint lehet kevésből.

Ha már egyſzer hálát adtunk
Az Istennek fenn ſzóval,
Hogy ö töle meg áldattunk
Ma is elég sok jóval:

Boldog, mondom, a' Paraſztság,
Ki földjét jól miveli!
Boldogabb, mint ki az orſzág'
Sulyos gondját viseli.

ÁMORNAK FEGYVEREI.

BLUMAUER UTÁNN.

Ne hidjetek az Ámornak
Tí fiatal Leányok!
Mert tessék bár nagy Bajnoknak,
Hogy tsalfa, meg látjátok.

A' hány réfzből áll fegyvere,
Mellyet fzokott hordozni,
Fartélynak mind annyi fzere,
Hogy kárt tudjon okozni.

Ivét, mellyel ki rugatja
Sebesítö nyilait,
Veſzſzövé el változtatja,
Hogy rá kösse horgait.

Tegze, mellyen ugy bámultok,
Egy fzüz egér' fogója:
Tí is könnyen benn fzorultok,
Ha ki magát nem ójja.

Nyilát, hogy ha furtsaságból
Valaki meg tompítja,
Ő kegyetlen boſzſzuságból
Gyilkos törré fordítja.

Ha két ſzárnyát ki tépitek,
Azt hallottam felöle:
Annak haſznát vehetitek,
Pelyhes ágy leſz belőle.

Venus ſzőtte ſzem kötője
Jusson bár ki kezére,
Egy tsötsömös' fedezője,
Vagy mássa leſz végtére.

A' FEGYVERTELEN ÁMOR.

Ma az Ámor fegyvereit
Magáról le vetette,
Az erdöbe kedveseit
Meztelenül követte;

Hogy ne talán fáklyájával
Valakit meg sértene,
Vagy ki pötzkelt gyors nyilával
Köztök sebet ejtene.

Az Annyának ajándékát
Szeméröl le oldatja;
A' gyanúnak igy árnyékát
Álnokúl el oſzlatja.

Ki ki vele most mulatol,
Vigyázz! mert ez tsak fartély:
Igy bizonnyal arra jutol,
A' mit még el kerültél.

Ha ſzem kötve sebes ivét
Olly jól tudta intézni:
Most ſzemének égő tüzét
Ki merné így el nézni?

Szaladj töle! mert meg látod;
Ha az Ámor meztelen,
Tapaſztalni ne kivánjod,
Fegyverben van egéſzlen.

AZ ÁRTATLAN IFJÚSÁG.

Szépen festi az egéſzség
Az eleven artzákat:
De ſzebb, ha a' lelki épség
Szül rajtok ſzüz rózsákat.

Midön a' nyers Ifjúságnak
Látom bátor fris ſzemét;
Az emberi méltóságnak
Nézem benne érdemét.

De jaj! ſzívem nehezen ver,
Hogy ha, mint egy bus halál,
A' fiatal sárga ember
Víg kedv nélkül járdagál.

Mint egy Bajnok ſzéllyel nézhet
Az a' földön mindenre;
Örvendezve fel tekínthet
A' tsillagos egekre.

Illy bánat azt nem furdalja:
Szép ſzép minden mellettem;
De mi haſzna? ſzivem vallja:
Én ezt mind el veſztettem.

Ha a' madár harsogással
Mondja öröm énekét:
Ö is igaz hál-adással
Áldja kegyes Istenét.

Ha a' patak kristaly vizét
Szeme előtt futtatja:
Ö is akkor tiſzta ſzivét
Elméjébe juttatja.

Illy boldog az Ifjuságnak
Mind addig az élete:
Míg a' ſzelid jámborságnak
Vagyon nála kelete.

A' NYÁR.

Szep Tavaſzkor a' rétekben
A' sok ſzinü fris virág,
Szép ha virít a' kertekben
A' gyümöltsel rakott ág:

De ſzebb, ha arany fejével
A' gabona hajladoz,
'S a' gazdának sok ſzemével
Meg érdemlett haſznot hoz.

Ha a' mezön, hol ekével
Barázdát vont a' ſzántó:
Most vig ének közt kezével
Kévét köt az arató.

Ha a' tarlón kereſzteket
Halmoz sürü sorjával:
'S a' meg rakott ſzekereket
Haza hordja barmával.

Mint örül majd az aſztagnak
Mellyben látja kenyerét!
Nem irígyli a' gazdagnak
Vékony bőrű tenyerét;

Nem ohajtja dítsőségét
A' vért ontó Bajnoknak:
Bátor nem tudja böségét
A' ki állott bajoknak.

A' KÖNYÖRŰLŐ GYERMEK.

ATYA.

AMOTT egy öreg ember jár,
Mint a' hó ősz a' haja:
Bizonnyal Jó-tévőre vár;
Látszik, hogy nagy a' baja.

Tsak tsont és bőr ábrázatja,
Alig birják lábai,
Szakadt tsekély ruházatja,
Reszketnek agg tagjai.

Talám tiltja a' szemérem,
Hogy nem kér segítséget:
De szeméből ki ismérem
A' keserves inséget.

FIÚ.

Ugy tetszik, hogy én is láttam,
Könyvek ültek szemében:
Szegényt mindjárt meg is szántam
Boldogtalam ügyében.

Édes Átyám! el ſzaladok,
'S kevés költö pénzemböl
Majd keveset én is adok
A' Jámbornak ſzivemböl.

Kegyes Gyermek! nagy jót tettél:
Mert ſzegényen segítettél:
Azért jó ſzíved örüljön,
'S máskor is könyörüljön.

A' FEJÉR 's A' SZERETSEN.

A' FEJÉR.

Jáj! de kormos ábrázatod,
Tsudálom, mint mutathatod;
Hogy ha böröm ollyan volna,
Nintsen, a' ki le rajzolna.

Az ördögnek tekíntete,
Mint a' tied olly fekete;
Ha akarnak ijeſzteni,
Téged' ſzoktak le feſteni.

A' SZERENTSEN.

Lassan! hiſzen maga a' Nap
Inkább barnán mint ſzökén kap;
A' fejért meg változtatja,
Mert rút annak artzulatja.

Nézz tavaſzſzal egy ſzilva fát,
A' míg ſzemed fejér ſzint lát:
Mind addig a' gyümölts nem jó,
Az az: te hozzád hasonló.

* * *

Így sokáig vetekedtek,
Végre azon meg eggyeztek:
Hogy egy Birót válaſzſzanak,
Kinek ſzaván meg áljanak.

Nyertes köztök a' Fejér volt;
A' *Szeretsen így válaſzolt:*
Én veſztettem itt, te nyertél,
Afrikában te veſztenél.

EGY ÚRFI ÖRVEND ÉDES ANNYA' NEVE' NAPJÁN.

Szökni ſzoktam örömemben,
Ha tavaſzſzal a' kertemben
Kies Hársfám zöldellik,
Mellynek hives homályában
A' madarak majd a' nyárban
A' ſzép időt éneklik.

De ma is, bár egyre fagyjon,
Bár esö, vagy hó ſzakadjon,
Ordíthat a' mérges ſzél:
Örül ſzivem, mert el értem,
A' miért az Eget kértem,
Örvendetes igy a' Tél.

Édes Anyám! köſzöntnélek,
De mi féle ſzóval éljek,
Hogy ki ejtsem, mit érzek?
Égö hozzád ſzeretetem,
Határ nélkül tiſzteletem;
Igy maradok, míg élek.

ÉGI HÁBORÚ UTÁNN.

Reggel volt. A' setét hegy megett
Egy terhes felhő emelkedett
Az égnek bús térségére,
'S fátyolt vont a' nap' képére.

A' félénk Terméſzet halgatott,
'S az egéſz vidék úgy látſzatott,
Mint egy borzaſztást ébreſztő
Holtakkal meg telt Temető.

Egyſzerre el riadnak a' ſzelek,
Rajtok morogván a' fellegek,
Kik meg rázván homlokokat
Szórták a' tüz villámokat.

Ez gonoſz ſzerentse' póstája!
Bút lát ma a' mező' gazdája;
Vagy hamu leſz hajlékából,
Vagy gaz el vert jóſzágából.

A' göz-hegyek már közelgetnek,
Majd ha árjaik meg erednek,
Mint a' patak ſzűk árkában,
Ugy zúg a' viz az utſzában. —

De nem! A' mitől ugy rettegtünk:
Kár nélkül által ment felettünk:
Tsendes esö következett,
A' min hegy völgy örvendezett.

Im a' ſzép nap újra tündöklik,
Fénnye arany ſzinbe öltözik,
A' ſzivárvány ellenében
Nevet a' vékony felhöben.

Zöld fele reménnyel ébreſzti,
Ha a' ſzivet bánat epeſzti,
Azt mutatja pirossága,
Hogy még meg tér vidámsága.

Lám a' Patsirta, ki féltében
Imént el bújt mély rejtekében,
Már most vígan énekeli
Azt, a' ki gondját viseli:

Él kezdem én is énekemet,
'S a' kinek köfzönöm életemet,
Aldozatúl be ajánlom,
Hív oltalmát igy hálálom.

ZSUZSI.

A' ſzép Zsuzsit ki tsufolják,
Hogy fiatál létére,
Mert rút vének ostromolják,
Ügyel ſzüzességére:

Ez magában nem nagy dolog,
Igaz, vak is láthatja;
Nagy városban a' ki forog,
Azt még is tsudálhatja.

AZ UJJONNAN ÜLTETETT FÁHOZ.

Én is ezen öröm kertben
Egy ifjú fát ültetek,
Majd egykor a' Ki-keletben
Ha alatta ülhetek:

Itt lesem meg, hová rakja
A' víg madár kis fészkét;
Itt halgatom, miként mondja
Örömében énekét.

Itten fogom olvasgatni
A' gyönyörű könyveket,
Itten fogok irogatni
Mulatságból verseket.

Azért hamar nevelkedjél,
'S hajts sürün zöld ágokat,
Arról te ne kételkedjél,
Jól viselem gondodat.

A' ſzél ellen meg támaſztlak,
Hogy gorombán ne rázzon;
Gyakran vizzel meg itatlak,
Hogy az aſzál ne ártson.

Hébe korba meg kapálom
Körös körül tövedet;
A' roſz füvet ki gyomlálom,
Hogy ne lopja nedvedet.

De te ezen fáradságot
Úgy meg nem érdemlenéd,
Hogy ha tsak a' ſzép virágot
Gyümölts nélkül teremnéd.

Mert mit ér, ha valaki ſzép,
De ha nem jó mellette?
Ez tsak ollyan lelketlen kép,
Melly ſzinét el veſztette.

KERÜLD A' PÖRT.

Hogy az esö el eredett,
Egy kényes Júh meg ijedett,
'S a' sürü bokrokba máſzott.
Igaz, hogy ott meg nem ázott:

De még nagyobb kárba esett;
Mert a' míg jó időt lesett,
A' tüskékbe meg akadott,
'S gyapja' java ott maradott.

* *
*

Így néha meg károsodik,
Ki Ügyéſzhez folyamodik;
Sokſzor nagyobb a' veſzteség,
Mint a' pörböl várt nyereség.

A' VÁLTOZÓ SZERENTSE.

Nem de! a' míg tsapogattad
Fa tsigádat, ſzögdözött?
Most hever, mert nem bántattad,
Gyermek játékid között.

Igy a' ki a' ſzerentsének
Mindég lágy ölében ül,
A' ſzép erkölts' öſzvényének
Üzésében el henyül:

De fel ébred a' serénység,
'S haſznának leſz látſzatja,
Ha nyavalya, vagy ſzegénység
Néha meg látogatja.

ÖSZVE HASONLÍTÁS.

Jól mondod! hogy a' ſzeretők
Ollyan friſek, mint a' ſzellők.
Az az: hogy a' ſzerelmesek
Nagyobb réſzint mind ſzelesek.

Valamint a' ſzél nem nyughat,
A' tárgyakban nem válogat;
Majd rózsához, majd ſzekfühez,
Majd a' mezőn ſzéllyel repdez:

Ugy ök is tsak tsalogatnak,
Egy ſzéptől más ſzéphez tsapnak;
Most a' ſzökét magaſztalják,
Majd a' barnát ſzebbnek valják.

Szelek tehát így bizonnyal;
De nem azon jó haſzonnal:
Hogy másokon enyhítsenek,
Bár senkit ne hevítsenek!

A' RÓZSA 's A' TÉLI-ZÖLD.

Meg kell adni a' Rózsának,
Hogy ô bizony ſzép virág,
Azért a' kert Aſzſzonyának
Méltán tartja a' világ.

Lám hajnalkor alig nyilik;
A' kelő nap meg ſzépül,
Rózsa ſzinbe öltözködik
Akkor is, ha le kéſzül.

A' harmatnak fris gyöngyei
Leveli közt úgy ülnek,
Mint a' ſzemérem' könyvei,
Ha ſzüz artzára gyülnek.

Ollyan kedves az illatja,
Mellyet ſzokott lehelni,
Hogy annak, ki ſzagolhatja,
Örömmel kell meg telni.

Tsak hogy holnap már le hullnak
E' gyönyörü levelek,
'S velek együtt mind el mulnak,
A' mik kedvet nevelnek.

Más törvényt tart a' Téli-zöld;
Nem nagy ugyan ſzépsége,
De bár öſzve fagyjon a' föld,
Még is virít zöldsége.

Rózsa képe a' ſzépségnek,
Melly olly hamar el hervad:
A' Téli-zöld a' nagy éſznek,
Melly örökké fenn marad.

A' HOLDHOZ.

Hold! melly ſzépen világítſz te
A' tsillagos kék égről;
Nem tudván, melly könnyen mond le
Az Ember a' hivségről:
Míg bús ſzemem sírva nézi
Tiſzta fényed mint halad,
Nyughatatlan ſzivem érzi,
Hogy vig kedve úgy ſzalad.

Magán, árván járok kelek,
Egy Alnoktól meg vetve;
De a' kit nem gyülölhetek
Egyéſzen el felejtve:
Ott két Hársfa' árnyékában,
Hol egy patak tsörgedez,
Lakik kisded hajlékában
A' Hitſzegö, 's örvendez.

Vess egy súgárt ablakára,
Halaványon ſzolgálva,

'S hogy itt ülök, add tudtára,
Méltatlan meg útálva;
Vagy ha talám azt halgatja,
Mint nyög a' Fülemüle;
Mond, ſzemem is itt hullatja
Könyvét, gyáſzba merülve.

O! melly komor a' Terméſzet,
Melly eddig olly ékes volt;
Minden öröm el enyéſzett,
Minden jó 's ſzép már ki holt.
Mint egy néma temetö hely
Egéſz vidék úgy látſzik,
A' hol a' sír kereſztekkel
Tsak a' zúgó ſzél játſzik.

Ereſzkedj le édes álom!
Fedd bé fáradt ſzememet,
Talám benned fel találom,
Ki meg ſzánja ügyemet.
Ah! de ez is el távozik,
Mint egy hamis roſz barát,
A' ki tüsént meg változik,
Hogy ha ſzerentsétlent lát.

Fa! képe vagy életemnek,
Nem rég' ſzépen virúltál,
'S példájára keservemnek
Diſzedből ki puſztúltál:
De te várhatd még a' Tavaſzt,
Ki el üzi a' Telet,
Engem' a' bú holtig hervaſzt,
Nints ſzámomra Ki-kelet.

KÍVÁNSÁG.

Boldog, a' ki egéſzségben
Szülő egét ſzijhatja,
'S pört nem látó tsendességben
Örökségét birhatja.

Míg más kevély ditsőségért
Ülve töri bús fejét:
Ő bé járja kedv-töltésért
Addig keskeny mezejét.

Nyája ſzerzi eledelét
Feles haſznú tejével,
Az kéſzíti öltözetét
Gyapjat termő börével.

Az izzaſztó verő fényben
Árnyékot tart hűs fája,
A' tsikorgó kemény télben
Fűlik töle ſzobája.

Szivét a' gond nem furdalja,
Nyers mindenkor ereje,
Háza' népe vigaſztalja,
Örömben foly ideje.

Nap közt el lát kis dolgához,
Könyvekben sem járatlan,
Az éjtſzaka jó álmat hoz,
Mert lelke is ártatlan.

El tölteni igy kivánnám
Én e' földön éltemet,
Hordozhatná más, nem bannám,
Neve alatt versemet:

Midön testem porrá válna,
Vad fü alá temetve,
A' hol senki nem járkálna,
Mély bánatot tetetve.

SÓHAJTÁS A' BÉKESSÉG UTANN.

Szelíd Galamb! ki zöld ággal
Feded a' Föld' népeit,
El mellőzvén okossággal
A' gyilkos ölv' körmeit:

Igaz e, hogy jövendőben
Már a' lestől nem félhetſz?
Ha ugy van: jer, e' mezőben
Kényed ſzerint el élhetſz.

Vessd le az olaj fa ágot;
Mély gyökeret hadd verjen,
'S embert illő boldogságot
Mennél előbb teremjen.

A' hol ez nyől, az erdőkben
Nem dül a' fa sántzoknak,
Nem ásatik a' mezőkben
A' vetett föld árkoknak.

Nem kapálja az ádáz ló
A' virágos réteket,
Nem pirítja a' ki folyó
Ember vér a' vizeket.

Az árnyékos ligetekbe
A' vig öröm vifzfza tér,
A' meg indult jó egekbe
A' sok sohajtás fel ér.

A' Hitves-társ ki terjefzti
Férje utánn karjait,
Atya Anya meg feresfzti
Öröm könyvben fijait.

A' hív Barát alig várja,
Hogy Barátját láthassa;
'S ha egyfzer ölébe zárja,
A' hült vért le moshassa.

A' Bujdosó félre tefzi
Koldús botját 's táskáját,
Munkás fzerit elö vefzi,
'S fzánt vet, fujván nótáját.

Siess tehát ſzelid madár!
Az olaj fa ágával:
Vigaſztalj meg egyſzer immár
A' Békesség' javával!

EGY HALDOKLÓ' SZAVAI.

Mezтelen volt ſzületésem,
Szinte ugy leſz temetésem:
Életem hát se nyereség,
Se halálom nem veſzteség.

ÚJ ESZTENDÖRE.

Nézd! hogy' folynak gyors ſzökéssel,
Eggyes titkos sietéssel
A' pataknak vizei:
Igy mulnak el gyorsasággal,
Szemfényveſztő nagy hivsággal
Az embernek idei.

A' Patakok vig tsergéssel
Jutnak ſzámos kerengéssel
A' nagy tenger' öblébe;
Életed illy vigassággal
Folyván kivánt hoſzſzasággal
Juss Örökség' keblébe!

ÁGNES'
TÖRTÉNETE.

AGNES'
TÖRTÉNETE.

ELSÖ ÉNEK.

Leg ékesebb tagja a' nagy Terméſzetnek,
Édes fele a' bölts Emberi Nemzetnek,
Szép Nem! ki érzékeny ſzíved' hatalmával
Jót, vagy roſzſzat tehetſz a' Világ' fiával,
Tudjad, hogy nem tartós az ollyan boldogság,
Mellyel kezet nem fog a' ſzelíd jámborság;
Hogy az élet bé van hintve veſzélyekkel,
Mint a' kék ég gyakran komor fellegekkel.
Halljad tsak az öſzbe borúlt Öregeket,
Kiknek meg érlelte az idö eſzeket,

A' heves Ifjakról miként gondolkodnak:
Kár utánn, úgy mondják, későn okosodnak!
Agnes' Története ezt meg bizonyítja,
Tudom, ſzemeidet könyvekbe borítja;
Mellyekben lábbadván vegyed gondolóra,
Mi nagy ſzükség vagyon olly Igaz-mondóra,
A' ki fel fedezze a' roſznak kút-fejét,
Hogy rontsa, ha lehet, ragadó erejét. —
Agnes olly Szülöktöl vette eredetét,
Kikben az Erköltsnek látván jó keletét,
Nem tsak halgathatta oktató ſzavokat,
De követhette is jeles példájokat.
Követte is: azért lelkekből ſzerették,
'S hogy örömökre leſz, méltán reménylhették.
Ök se ſzánták töle vékony értéköket,
Ö reá ſzentelték leg több idejöket.
Már tizen hat Tavaſz virágzott éltében,
Mindenik uj díſzſzel ragyogott képében.
Kartsú test, ép artza, gyenge pirossággal
Ölzve ölelkezve nyölt az ifjúsággal;
Kökény ſzemeinek ſzikráztak tüzei,
Kiket félig fedvén selyem ſzál ſzörei,
Igézve rajzolták ſzelíd erköltseit,
Szívének ártatlan érzékenységeit.

Egy ſzóval: remekje volt a' Terméſzetnek,
Tüköre az éles éſznek, 's ſzép termetnek,
Mellyhez minthogy a' jó Nevelés is járúlt,
Tökélletességin minden ember bámúlt.
Azért, mint a' virág tsalja a' méheket:
Ugy vonta magára ö is a' ſzemeket,
Mellyek, ha valakin érdemre akadnak,
Az érzékeny ſzívnek mindjárást hírt adnak,
Ki édes kinjában addig egyre hevül,
Míg a' betses tárgynak kedvébe nem kerül.
Történt: hogy egy gazdag Úr Neve' napjára
Mulatságot tartott Ház-népe' ſzámára.
Tág ſzobái égtek ſzáz tükrös gyertyával,
A' muzsika zengett bájoló hangjával;
Aſztalát étkekkel böven meg rakatta,
Jó ſzamatú borát sürüen hordatta:
'S hogy az Ifjuságnak lássa örömeit,
Vendégül hivatta serdülö Szépeit:
A' kik is jó ſzámmal egybe sereglettek,
'S a' bámuló ſzemnek tsudáivá lettek.
Egy, nagyobb Neménck fitogatására,
Más, a' Terméſzetnek ki pótolására;
Ez, hogy elöbb keljen a' lejtös vígságban,
Eröltetett mélyen úſzott a' hivságban.

Itt a' kendözö máz pirúlt az artzákon,
Ott a' hím, arany, gyöngy fénylett a' ruhákon;
Mintha tsak illy puha fegyverek volnának,
Mellyeknek a' fzivek ellent nem állnának.

Midön a' sütö Nap rekkenö estvével
El nyugfzik, fzemünket fárafztó fénnyével,
'S fel kél a' tsendes Hold fzelid világával,
A' vékony felhökkel játfzván sugárával:
Kiki érzékenyen tekint fel az égre,
'S reá felejtkezik a' tifzta fzépségre.
Illyen erövel bir Agnesnek artzája,
Tifztességes, velös, víg kedvü tréfája,
Tsínos, de nem pipes fejér öltözete,
Deli, mértékletes maga viselete.
Ki tsudálja tehát: hogy valakik nézték,
Személlyét ditsérö fzavakkal tetézték;
Hogy egy gazdag Ifjú' fzivét érdeklette,
'S ennyi díszeivel rabjává is tette.

Károlyt magasan költ derék alkotása,
Ég fzín fzemeinek nyájas mosolygása,
Melly tekintetének olly kellemet adott,
Mint a' Nap a' Földnek, ha tifztán virradott.
Rózsával vegyített fzöke ábrázatja
Az ép ifjúságnak nyers fzinét mutatja.

Az elevenséget mérséklő tsendesség,
Józan beſzédéből ki tetſző eſzesség,
Ugy tüntették Őtet mindenek' ſzemében,
Hogy nem volt, ki helyet nem kívánt ſzivében.
De tsak Agnes vala, ki azt meg hatotta,
'S eggyütt tsendes nyugtát fel háborította,
Annyival is inkább, mert éſzre vehette,
Hogy titkon ſzemeit rajta legeltette,
'S sebes pillantásik ha öſzve akadtak,
Bár félve, egymással örömest mulattak.
Mit teſz? bajt kezd víni uj ellenségével,
De érzi, hogy nem bir kedves erejével;
Meg hódúl, fegyverét magának ſzegezi,
'S kevély győzedelme utánn el végezi:
Hogy, bátor a' tiſzta ſzemérem pirítja,
Még is a' ſzép Agnest imígy meg ſzóllítja:
Meg botsáss jámbor Szüz! hogy meg ſzóllíttalak,
Ambár közelebbről tsak mostan láttalak.
Feles Társaságban én már meg fordúltam,
De olly hathatósan még meg nem indúltam,
Mint most, hogy érdemi drága ſzeméllyednek
Előttem olly kellő ſzinben jeleskednek.
Ha a' ſzép ég még ſzebb Mennynek tsak árnyéka,
Hogy ne lenne ſzép test ſzebb lélek' hajléka!

Mi ſzükség tagadnom! ſzépnek 's jónak látlak,
Ezen díſzek mellett, míg élek, imádlak.
Maga az alkotó Kéz midön kéſzített,
Drágább kintseivel azért ékesített,
Hogy mint főbb remekjét Téged' tsudáljanak,
'S hogy a' ſzelíd ſzivek Néked hódoljanak.
Ne nézd e' két artzát lepő pirosságot
Mint valamelly zavart eſzü gyávaságot;
Ki a' Szeretetnek biztatásával él,
Annak erejéről buzgó tüzzel beſzél.
Az Embert a' Vadtól ő különbözteti,
Illő méltóságát tsak ő ſzerezheti.
Földi boldogságnak ő az elsö neme,
Véghetetlen minden élönél érdeme. —
Vajha ſzemed bennem annyit találhatna!
Hogy vele kedved is rajtam meg ſzálhatna.
Irígységet ſzülne, tudom, kegyességed;
De annál nagyobb kínt okoz hidegséged.
Ha türhetſz, 's még másnak nem adtad ſzívedet
Nézz engem' mint holtig ſzeretö hívedet,
A' ki ſzándékidat bé fogja tölteni,
Minden örömeit lelkéből közleni.
Ollyan leſz életünk, mint a' víg Ki-kelet,
Mellyben a' nyájosság ártatlanúl nevet;

Mint a' melly muzsika ſzerek jól eggyeznek,
Mert, hiſzem, ſzíveink egyiránt éreznek.
El pirúlt e' ſzókra a' Szűznek artzája,
Szebb ſzínt nem mutathat a' Pünkösd' rózsája.
A' melly tűz melyében eddig tsak pislogott,
A' nyelv' jó ſzelétől már halkal lobogott;
Mert fel nem gerjedni ſzép Ifjú' ſzavától,
Nem lehet kívánni Éva' leányától.
Mint a' madár öként tavaſzſzal énekel:
Ugy terméſzet ſzerint a' ſzép ſzó érdekel,
Kivált, ha azt illyen ékes nyelv folytatja,
'S a' mellynek egyſzer'smind kedves foglalatja.
Agnes illy váratlan dolgok' hallására,
Nem tudta, melly válaſz illik ajakára;
Az öröm 's ſzemérem ſzívében hartzoltak,
Fő tárgyokhoz képest mást mást parantsoltak.
Végre fel emelvén le sütött artzáját,
Illy bölts feleletre nyitotta fel ſzáját:
Jó Ifjú! nem tudom, mi érdemnek véljem,
Hogy betses ſzemedbe tünt tsekély ſzeméllyem.
Azt gondolod talám, hogy nagyok ſzűleim,
Vagy hogy sokat érnek várandó kíntseim;
Káros bánkodhatnál, meg mondom elöre:
Nálom nem építhetſz illyen fenék köre.

Azonban, ha az Ég' ſzent rendeléséből
Társodnak válaſztaſz ſzíved' öſztönéből:
Minthogy a' ſzülőknek élünk jóvoltokkal,
E' lépés is essék az ő tanátsokkal.
Ők, a' kik bennünket igazán ſzeretnek,
Semmiben ok nélkül akadályt nem vetnek.
Mint a' bús Gerlitze' nyögő ſzózatjára,
Ha a' Társ rá akad ſzerelmes társára,
Helyet alig talál heves örömében:
Károly is igy örvend vélt ſzerentséjében.
Ah, jó Lélek! úgy mond, a' nagy vér 's gazdagság
Elöttem leg kissebb, leg utólsó agság.
Olly mohón tsak azok kaphatnak ezeken,
Kik hívságot üzni akarnak pénzeken.
Illy költsön ſzerekre nints Néked ſzükséged;
Meg van Terméſzettől adatott ſzépséged.
Lássa más, ha magát majmozva ſzepíti,
Az Angyalt a' tzifra tsunyán ékesíti.
Egy ital hideg viz, egy darab jó kenyér
Gazdagon meg rakott aſztalnál többet ér:
Ha azt két hív Lelkek együtt meríthetik,
Ha ezt éhség ellen két felé törhetik.
El hidd, ha éltemet öledben tölthetném,
Azt ſzeretetünknek 's Néked ſzentelhetném:

Egy kalibát, hol az ártatlanság mulat,
A' hová bé nem fért még a' roſz indulat,
A' saját mezöben legelö kis nyájnal —
Többre betsülöm a' leg gazdagabb tájnál.
Mások a' böségben bizvást uſzhatnának:
A' kajánok reánk agyarkodhatnának:
Nem törödném vélek, 's az egéſz világgal,
Hol ſzüntelen tsatáz a' roſz a' jósággal.
Mi meg vonnánk magunk', békességben élnénk,
A' haragos boſzſzú' mérgétöl nem félnénk:
Tsak magunkra lenne egyedül figyelmünk,
'S arra, hogyan nyöljön naponként ſzerelmünk.
Erre nézve, kérlek: maradj ſzavad' híve;
Ne félj, nem változik ſzeretödnek ſzíve.
Megyek, Isten velünk! addig nem nyúghatom,
Míg óhajtásomnak töltét nem láthatom.
Semmi viſzontagság azt nem gátolhatja,
Ha meg eggyez benne Szülénk' akaratja;
'S mért ne eggyezne meg? igazság kérésünk;
Meg bántaná öket kétségeskedésünk.
Most érzi elöſzör Károly életében,
Melly kínos bú mardoz az ember' keblében;
Ha attól, bár kisség, kéntelen el válni,
Kiben, ſzerentsés volt hív Társra találni.

Minden ſzempillantás napokká változik,
Míg véle ujjolag öſzve találkozik.
Azért mint a' villám Károly el sietett,
Hogy hamar meg hozza a' víg feleletet.
A' Szerelem költsön engedte ſzárnyait,
'S Attyához repülvén így önté ſzavait.

Édes Atyám! tudom, ſzereted fiadat,
Ha az boldog, annak állítod magadat.
Igaz boldogságnak jutnék kútfejére,
Ha reá állanál fiad' kérésére.
Te mondád: keserű az ember' élete,
Hogy ha eröſzakot ſzenved terméſzete.
Valaki él, annak kín a' magánosság,
Gyönyörűség a' két egy ſzívü párosság.
Ennek köſzönhetjük mi is lételünket,
Ez által vihetjük meſzſzebbre nevünket.
Unokákban fogunk hóltunk utánn élni,
Mint Fenikſz hamvából ujjonnan ki kélni.
Hagyd helyben, jó Atyám, tett válaſztásomat,
Hogy Ágnest ſzeressem mint hitves társomat.
Ágnest a' Terméſzet olly igen ſzerette,
Hogy leg ſzebb javával fel ékesítette:
De a' Jámborság is úgy tündöklik benne,
Hogy érte Nálod is, tudom, kedves lenne.

A' mit a' ſzerentse tőle meg tagadott,
Abból, édes Atyám, Néked böven adott;
Közöld kegyességből tsak kis réſzét vélünk,
Igérem, mindenkor örömedre élünk.

A' fel lázzadt Atya tsendesen halgatott,
Valamíg Agnesnek neve nem hallatott;
De értvén, hogy nem nagy házból ſzülettetett,
Tsuda hamar mérges haragra gerjedett.
A' vér öſzve futott rántzos homlokára,
Honnan a' nagy boſzſzú nézett le fiára,
Sárga képén barnás foltok fakadoztak,
Szemeiben vörös erek dagadoztak,
Mellyekből talántán dölfös könyv is folyna,
Ha a' nehéztelés bé nem itta volna.
Dúlt fúlt epét rágván, lábai dörögtek,
Félre vont ajaki rútúl igy höbögtek:
Méltatlan vagy, hallod, érdemes nevemre,
Méltatlan nagy gondal ſzerzett értékemre,
Ha alatson porba akarſz le heverni,
S fel kapott híremet így büzbe keverni.
Kinek ütközhetett tsak eſze' ágában,
Hogy kedved telhessék egy koldus' táskában!
Hej! ſzemmel éſz nélkül kezdtél e' játékhoz,
A' melly bús fejedre késő bánatot hoz.

Én nem adom reád soha áldásomat,
Hogy le allyasítsad vagyonos házomat.
Takarodj elölem, ſzégyenlem ſzívemből,
Hogy illy ſzennyes lélek néz ki gyermekemből.
Gondolj egy külföldön vándorló férjfiút,
Ki midőn már közel édes honnyához jut,
Szegényt a' rév partnál a' ſzelek fel kapják,
'S újra a' fertelmes habok közé tsapják:
Búban ázott könyvek reſzket'k ſzemében,
El tünt anya-földje forogván eſzében.
Valóságos képe ez most Károlyunknak,
Méltó tárgya ſzíves ſzánakodásunknak.
Ő kevessé előbb víg gondolatjában
Boldog volt Agnese' drága birtokában:
'S most kemény Attyának kínos válaſzára,
A' kő meg lágyúlna zokogó jajjára.
'S a' mi még sajnosabb, keservét titkolja,
Ne hogy kedvesénél baját el árúlja.
De a' ſzemfüles Hír, ki folyvást lesben áll,
Kivált az epedő boldogtalanoknál,
Alig lett a' történt dolog értésére,
Fel kapta ſzaporán tsatsogó nyelvére,
'S valamerre járt kélt, hírdette útjában,
Míg ki nem fetsegte azt Agnes' házában. —

A' jó Szülők ezen szívből meg idúltak,
Könyvező szemekkel az égnek fordúltak,
Tudván, melly nagy szégyen háromlik reájok,
Ha igy kissebbedik ártatlan Leányok.
Am többre betsülték ők jámbor nevöket,
Mint a' dús Gazdagok' halmozott kintsöket.
Azért is házoktól Károlyt el tiltották;
De jaj! még a' roszat igy ki nem irtották.

AGNES'
TÖRTÉNETE,

MÁSODIK ÉNEK.

SOHA nem találósb az Ember' elméje,
Mint ha a' bút-látó Szerelem bibéje.
Álljon bár a' ſzemes Argus ört mellette,
Ugy reá ſzedetik, hogy éſzre se vette.
Katonaság dolgok a' ſzerelmeseknek,
Nagy gát teſzi ŏket nagyobb nyerteseknek,
Ezen indulatnak az a' terméſzete,
Hogy az ellenzéssel gyorsabb tenyéſzete.
Valamint az arany tüzben próbáltatik:
Ugy a' hív ſzeretet veſzélyben látſzatik.
Károly magát illyen okkal ébreſztette,
Ha kedvetlen sorsa ſzivét epeſztette;
'S minthogy Agnesét is igy bátorította,
Melyében a' tüzet mind inkább gyujtotta:

Loppal el küldözvén hozzá embereit,
A' kik híven kézhez adták leveleit;
Mellyekben mert tollát szívéhez értette;
Személyét elötte meg lelkesítette;
'S igy Kedvesét látván mindenik sorjában,
Ezerszernél többször olvasta napjában.
Már úgy tetszik néki, hogy egész éltében
Nem lehet szerentsés tsak károly' ölében.

A' bölts szülök látván, hogy kedves leányok
Nints olly ki nyilt szivvel mint eddig hozzájok;
Hogy önként keresi a' magánosságot,
Ki eddig szerette a' víg társaságot;
Hogy majd örvend, majd sír mély gondolatjában,
A' mint kétes sorsát képzeli magában:
Sok fej-törés nélkül bajára akadtak,
Gyötrö aggodalmin bánatra fakadtak;
Mert tudták, melly káros az ollyan szeretet,
Mellyet a' Házasság' boldoggá nem tehet.
Hogy tehát elejét vegyék a' veszélynek;
Ki telhetö okos figyelemmel élnek:
El küldik hirtelen meszszebb leányokat,
Vélvén, hogy el fojtják igy indulatjokat.
Lám a' tüznek ha nints folyvást táplálása,
Lassanként magától léjzen el alvása.

De valamint a' Rab süket tömlötzében
Még elevenebben forgatja eſzében,
A' mit elöbb ſzéllyel tett ſzabadságában,
Midön a' ſzerentse követte nyomában:
Ugy a' Szerelmesek, ha nem látják egymást,
Majd még jobban érzik a' kínos kár-vallást;
'S ha nem hallatik is panáſz ſzó ſzájokból,
A' ſzorúlt ſzív ki néz bádjadt artzájokból,
Értvén Agnes: hogy már a' kotsi kéſzen áll,
Le botsátá fejét, mint egy liliom ſzál,
Mellynek ſzárát a' vad fö ſzél meg hajtotta,
'S forró könyveivel bús képét áſztotta:
Még is olly ékes volt tiſzta ábrázatja,
Hogy magát a' deli épséget mutatja.
Vitéz el-ſzánással meg gyözi nagy bújat,
Édes ſzüleitöl vévén rég butsúját.
Keservét takarja sovány mosolygással,
Szoros melyén tagít lassú sohajtással;
Hogy ne lássék, millyen kínos kötelesség,
Mostan leg elöſzör az engedelmesség. —
Szülei ſzivekhez váltva ſzorították,
Erzékeny tsókjokat reája oſztották;
De titkos bánatot jelent pillantások,
Mintha foganatlan lehetne áldások.

Már indúl — a' bú is meg indúl ſzivében,
Ujra sós tseppekre olvadoz ſzemében;
Ottan sír Károlynak emlékezetére,
Mig végre le gördült dobogó melyére.
A' réſzt-vevö úti-társ is ſzomorkodik,
Az egéſz környékben mély tsend uralkodik,
A' serény lovak is halkal lépegetnek,
Mint midön valakit pompásan temetnek.
A' felhök a' tiſzta eget bé fedezik,
A' Nap sugárival bennek el rejtezik;
Mint egy fekete gyáſzt véſzen fel fénnyére,
Agnes' fajdalmának bús tiſzteletére.
'S ollyan ſzomorú volt végre le nyúgvása,
Mintha nem lenne több kies támadása
Azon kis vidékben, a' hová Agnes ment —
Szerentse, ha ez bal jövendöt nem jelent.
Károly illy kedvetlen ügynek közepette
Gyakorta ſzemeit az égre vetette,
Kérdezvén: mi lehet olly gántsos éltében,
Hogy ennyi akadályt ſzenved ſzerelmében?
Mért? hogy értésére tsak az sem eshetett,
Szeme elöl Agnes melly helyre vitetett.
De leg nagyobb követ az tett bús ſzívére,
Hogy már ſzámot nem mert tartani hívére:

Félvén, hogy valamint a' hely tőle oſztja:
Ugy ſzeretetétől az idő meg foſztja.
De melly helytelen volt azonn aggódása,
Meg mutatta Agnes' érkező irása,
Mellyben ártatlanúl érzékeny tollával
Igy közli kínjait kedves Károlyával.
„Mi idegen hely ez, könyörülő Egek!
A' hol ſzámkivetve kétségben lézzegek?
Itt ülök únalmat lehellő ſzobámban,
El ámúlva most is azon mély tsudámban,
Mellyben Tőled, áldott Lélek, meg foſztattam,
'S nem tudom, mi módon ide hurtzoltattam.
Mint egy ſzelíd bárányt a' méſzárló ſzékre:
Ugy hoztak erővel e' gyáſzos vidékre.
Mindenik lépés közt, mellyet Tőled tettem,
A' halál' erejét előre érzettem. —
Hogy testtel el válljak, ſzüleim tehették:
De, hogy lélekkel is, véghez nem vihették.
Leg kissebb réſzem van velem foghelyemben,
Nálad lakik, a' mi él, 's érez testemben;
Nálad mulatoznak folyvást gondolatim,
Jaj! de annál ſzívre hatóbbak bánatim;
Mert érzem, hogy ſzükség Rólad emlékeznem,
Akkor is, ha mondják, meg kell felejtkeznem.

„Mi az Ember? látom, egy muló könnyü hab,
Mellynek a' dühös ſzél' kényére utat ſzab.
Ah kegyetlen Végzés! veſztemet akartad,
Mikoron nyugtomat ekként fel zavartad. —
Mint egy tüzes villám, ha tsendes időben
Tsattanik a' gözzel terhelt levegőben:
Úgy dörrent fülembe e' ſzó: nints mit tenni;
Kéſzülj! e' helységből néked el kell menni.
El jöttem; 's még nem is vehettem bútsúmat,
A' mi mérték nélkül öregbíti búmat.
Tehát azért kellett egymásra akadnunk,
Hogy hamar kínok közt kelljen el ſzakadnunk?
Azért kezdett bennünk hív érzés támadni,
Hogy egymásért mélyen tudjunk fohászkodni?
Hogy a' víg nyájasság kerüljön bennünket,
'S a' sürü sohajtás töltse bé egünket?
Mellyben bús képeink' lebegni láthassuk;
'S kínjain zokogó nyögésit halhassuk!
Szívem ollyan kútſő, mellyből öröm áradt;
De az már belőle egy tsöppig ki ſzáradt.
Nem olly ſzép a' virág feselő korában,
Nints vigság a' madár' éneklő ſzavában.
Setét gyászba borúlt, a' mire ſzemem néz,
Még a' forgó égnek ſzépsége sem igéz.

Ha rózsa ſzínt mutat, már nem is vigsálom;
Tsak akkor ſzeretem, ha búsnak találom:
Midőn az éjjelnek komor homályában
Minden a' halálnak nyugſzik árnyékában.

„Üss hamar ſzámomra te utólsó óra!
Tsak te fordíthatod bús ügyemet jóra.
Senki nem könyörül rajtam rabságomban,
Nem hoz vigaſztalást senki aggságomban;
Senki nem néz ezen meredek mélységre,
Mellynek ſzélén állok, hogy el nyeljen végre.
Hidegek a' ſzívek, mint a' jeges bértzek,
'S kemények, mint az ott bennek termő értzek.
Biztos segétséget Tőled sem várhatok;
Mert a' mint gyakorta Felőled álmadok,
Hogy ha felém sietſz kegyes indulattal,
Viſzſza térſz borzadást ſzülő ábrázattal.
Sárgaság fogja el illyenkor képemet,
Halálos hidegség rázza meg testemet;
Tüzesen háborgó ſzivem kezd vérezni,
Mert ſzörnyű jövendőt érez következni.
El tikkadok, mint egy fakadó virág ſzál,
Mellyet idő előtt el fojtott az afzál;
Vagy mint egy fa, mellynek leveli sárgulnak,
'S az őſzi tsipős ſzél' fúvására hullnak. —

Élj Te ſzerentsére méltóbb drága Lélek!
E' kerek ég alatt én jót nem reméllek.
Élj! 's ha talán nyájas örömid engedik,
Gondold meg, hogy Érted egy rab epekedik.,,
A' pénzt gyüjtö Fösvény annyira nem örül,
Ha loppal el emelt kintse viſzſza kerül:
Mint most Károly, vévén Agnese' levelét,
Mellyből ki tanulta annak hol-lételét;
'S a' mi több, a' mellyből érti sohajtását,
El ſzakadásokon tartós bánkodását.
Boldog ſzempillantás! ugy mond, ſzent ſzerelem!
Érzem, ſzined előtt mint fut a' gyötrelem;
Mint öntöd a' ſzelid írt a' terméſzetre,
Hogy az el dült kedvet támaſzd új életre.
De látom Agnest is mély búba merülve,
Mint ama' kesergö ſzüzet síron ülve,
Muló boldogságát eſzében forgatni,
Képére fekete fátyolt burogatni.
Látom, miként nyujtja felém ſzép karjait,
'S intve kér, hogy vegyem ſzivemre kinjait,
Meſzſze tehát tölem tündér mulatságok,
Olly sok ezereket vakító hivságok!
Jó-tétel! te nemes tárgya az embernek!
Minden erek bennem tsak te érted vernek.

Van e, de lehet e már bövebb jutalom?
Mintha hivségemmel azt meg vigaſztalom,
Ki a' nyögö bánat' terhével küſzködik,
'S ébreſztgetö barát nélkül ſzükölködik.
Igazsággal tölem vár ö segedelmet,
Megyek is, meg vetvén minden veſzedelmet.
Ordíthatſz dühös ſzél, dúló zápor eshetſz,
Tsattogj haragos ég, engem' nem késlelhetſz! —
A' ſzoptatós Tigris kölyke' rívására
Lélek-ſzakadva fut mérges oltalmára:
De Károly serényebb gyors paripájával;
A' sebes ſzél alig él vele ſzárnyával.
Repül, mint a' mezön a' felhök' árnyéka,
Ha a' ſzélvész üzi; hogy teljék ſzándéka.
Ki nevet minden bajt, melly utját terheli,
Mert kedvese iránt érdemét neveli;
Egy ſzázad' bajait, magában gondolja,
Az öſzve jövetel böven ki pótolja.
O Nap! te öröme az emberi nemnek,
Légy tellyesítöje buzgó kérésemnek.
Állj meg! el ne költözz a' tündöklö égröl,
Míg tanú nem lehetſz a' mái hivségröl.
Érzékeny madarka! folytasd énekedet;
Tsendes Est' tsillaga! halaſzd kelésedet;

Annál gyönyörüebb lehet majd súgárod,
Ha két hív ſziveknek örömét meg várod.
Szelíd Nyáj! ne siess, legelj a' térségen;
Igy ſzabad vagy, 's tovább téſz ki az éhségen.
Téged zúgó Folyam! tudom, tsak untatlak,
Ha kérö ſzavammal viſzſza tartóztatlak.
Egy mást érik ſzíned' tajtékzó habjai,
Kikre várva várnak a' tenger' árjai;
Hogy onnan ismét más vidékre küldjenek,
'S vizedböl derekas folyók eredjenek.
Ó siessünk tehát! a' jó-tétel tárgyunk,
Ennél felségésebb nints, a' mire várjunk.
Ott lakik az Atya, Kints, Haza, Ditsöség,
Hol erre ſzert tehet a' lelki erösség.
Sietſz tehát Károly! a' hivség' ſzárnyain,
Enyhíteni akarſz Ágnesed' bajain.
Vigázz! mohón ne tépd a' Reménység' ágát,
Sok késön bánta meg hebehurgyaságát.
Tudjad: a' Szerentsén tág vitorla látſzik,
Mellyel a' tsalfa ſzél kénnye ſzerint játſzik.
Nézd! néhány Utasok egy hajóban ülnek,
Mint a' két part' kies környékin örülnek.
A' Fák, mellyek rakvák réſzint virágokkal,
Réſzint ſzép gyümöltsel igézö ágokkal,

A' vigyázó ſzemet nem hogy meg gátolják,
Söt dús kintseikkel elöre bájolják.
Ki ki az utánn fut, mellyet ſzebbnek nézett,
De kérdés: a' durtzás ſzerentse mit végzett?
A' leg kissebb ütés, a' kormány' törése,
A' hajónak lassúbb vagy gyorsabb menése,
Egy örvény, egy ſzikla olly változást tehet.
Melly miatt az egéſz munka füstbe mehet.
Légy erös, vagy gyenge; okos, vagy tudatlan,
Mit ér: a' ſzerentse hogy ha álhatatlan? —
Senki el nem nyerte, a' mit ugy óhajtott,
A' mi ize ſzerint néki haſznot hajtott.
A' ki rózsát tört is, meg ſzurta a' ſzára,
Le esett, ki fel ment a' ſzálasabb fára.
Mi történt? egynéhány napok' végeztével,
A' leg hizelkedöbb ſzellö' legyeztével,
Ki repülnek a' zöld tengernek ſzinére,
De még el sem értek kellö közepére;
Egy ſzép reggel hajó törést ſzenvedének,
'S eggyenként a' halál' prédái levének. —
Most lássuk: meddig ért Károly az utjában,
'S a' Szerentse miként kedvezett dolgában.
Már pirúlni kezdtek ſzéllyel a' hajlékok,
Oriás nagyságra nyultak az árnyékok;

Már hirdeté a' Nap tsendes le nyugvását,
Méltósággal adván utólsó áldását;
'S hogy ne kápráztassa a' Nezők' ſzemeit,
Fényes súgárinak lankaſztá tüzeit.
Mindenkor nagyobbra nyölt a' karikája,
Ékes bibor ſzinbe borúlt az artzája.
Immár a' kékellő bértzekhez érkezett,
Míg ſzegdelt formában végre el rejtezett:
Maga utánn hagyván a' ſzép fellegeket,
Mint annyi késérő tsinos seregeket,
Kiknek majd láng piros vala ruházatjok,
Majd hamvas ſzíneknek arany pártázatjok.
Mar Estve volt — midön Károly el érkezett,
A' hová olly buzgó ſzivvel igyekezett. —
Mihelyest meg látta Ágnesnek fog helyét,
Harag is, öröm is dobogtatta melyét,
'S olly nagy mértékben nyölt türhetetlensége,
Hogy kétes homályá vált a' dolog' vége.

Ha tsak nem tud a' toll maga is érzeni,
Haſzontalan kéſzül azt jól ki ejteni,
A' mit Károly 's Ágnes érzettek ſzívökben,
Midön egy mást ujra látták ſzemélyökben,
Soká merön fügtek egymáson ſzemeik,
Mellyekben reſzkedtek bámuló könyveik.

Tsak ezek ſzólhattak néma pillantással,
A' nyelvök le lévén kötve ſzív-fogással.
Négy kar közé dűlve merevenen áltak,
Mint egy tsudát ſzerzö bálványokká váltak;
Tsak az öſzve forrott ajakok mozogtak,
Valamint belölről a' ſzivek dobogtak.
Ölelkezésökből azt lehetne vélni,
Talán lelkeiket akarják tserélni:
Míg lassan az öröm életre nem gerjedt,
'S a' frisebben verö melyekbe el terjedt.
Tsak az utánn vették éſzre, hogy boldogok,
Hogy nem álom-látás örvendetes dolgok.
Végre a' Szerelem' hív sugarlására
Károlynak ez ígék jöttek ajakára.

Kintsem! ugy mond, igaz: sok bú ér bennünket,
De azért el esni ne hagyjuk kedvünket;
Reménylem, söt tudom, hogy egymásért lettünk,
Ki fog tehát kelni az Ég is mellettünk.
Ö volt, ki ſzivünket eggyüvé kötötte
Midön a' köz érzést melyünkbe öntötte.
E' ſzent eggyességet nints ki fel bonthassa,
Bátor a' Fösvénység fogát tsikorgassa.
Itt a' jelen lévö Istenség' láttára,
A' mennyei dolgok' leg ſzentebb voltára,

A' hív ſzeretetre, mellyel folyvást égek,
Eſzküſzöm, hogy Hozzád hiv leſzek, míg élek;
'S mihelyest a' kegyes sors' engedelméből
Réſzemet vehetem Atyám' értékéből,
Édes öröm között az oltárhoz megyünk,
'S egéſz világ elött hangos vallást tegyünk:
Hogy valamíg a' vér tsergedez erünkben,
Tsorba nem fog esni soha hivségünkben.
Édesem! lehet e már nagyobb üdvözség,
Mint a' mellyet igér az állandó hivség?
Ha a' gondolatok egymást ölelgetik,
Az édes öſztönök kedvöket követik.
Ha a' ſzeretetnek ſzíves zálogai
Reánk mosolyognak mint ég' angyalai;
'S dadogva elöttünk versent emlegetik,
Kedves ſzüleiket mi igen ſzeretik;
Vagy ha enyelegve egy más közt mulatnak:
Szemeink hány öröm könyveket hullatnak!

Képzem: ha egy Beteg fájdalmas ágyában,
Midön tsak a' halált várja már kínjában,
Véletlen egy kegyes Orvosra akadna,
Ki a' gyógyulásra reménységet adna:
Mint vetné reája el gyengült ſzemeit,
Melly mohón venné bé orvosló ſzereit;

Mint vallaná ötet őrző Angyalának,
Melly kéſzen fogadná ſzavát tanátsának. —
A' Szerelem vala Agnes' nyavalyája,
'S mivel sok akadály férkezett hozzája,
Beteg ſzivét a' bú olly kitsinyé tette,
Hogy tzélhoz jutását már nem reménylette.
Azonban, midőn igy tünődik magában,
Ott terem egyſzerre Károly ſzobájában;
Ki az érzékenység' gerjedő tüzével,
Mint a' Nap a' ködöt tiſzta kelésével,
El üzte ſzívéből a' bús aggodalmat,
Helyébe ültetvén a' vig bizodalmat;
Mert azt oh melly könnyű hihetövé tenni,
A' minek ſzív ſzerint ugy kellene lenni!

Már Agnes kis kertjét járja elméjében,
Sok tarka virágot ſzaggat örömében.
A' ſzüz koſzorúkat belőlek kötözi,
'S ſzíve' forrásából gyengén meg öntözi;
Hogy mindenik ſzálja friſſen meg maradjon,
'S ſzerentse' jeléül jó illatot adjon.
A' kerek jegy-gyürüt már ujján viseli,
Benne örökkén vig napjait képzeli.
Mennyegzős ruháját fel veſzi magára,
A' hivség' ſzent lántzát köti oldalára.

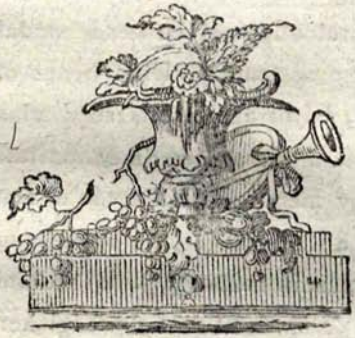
Már kart karba öltve indul az oltárhoz,
'S vallást teſz, hogy holtig hiv leſz Károlyához
Édes tsallattatás! melly tág birodalmad,
Mennyire ki terjed tsábító hatalmad?
Néked, 's azon furtsán ſzédítő beſzédnek,
Melly olly kellemetes egy ifjú ſzemélynek:—
Néktek, néktek! lehet tulajdonítani,
Hogy Ágnes meg hagyta magát vakítani.

Mint ama' por, mellynek mind ſzíne fekete,
Mind károkra kéſzült undok terméſzete,
Senkit nem sért addig, míg tüzre nem talál,
Noha benne lakik a' rettentő halál;
De mihelyest hozzá fér ez, fel lobbanik,
A' menydörgéseknél ſzörnyebbet tsattanak,
Valamit ér, mindent fel dúl erejével,
Még a' kő vár sem ment őrző seregével:
Ugy a' roſzra kíſztő heves gerjedelem
Meg van minden ſzivben; de a' veſzedelem
A' gyarló birtokost addig nem érheti,
Míg azt az éſz ſzoros pórázon vezeti;
Míg kerüli az olly alkalmatosságot,
Melly bátorrá teſzi a' magánosságot,
Mellyben a' rút képek meg elevenednek,
'S a' gyönyörüségnek búján hizelkednek.

Ha ebbe jut, ki dül az Erkölts helyéből,
Szennyesbe öltözik tiſzta köntöséből.
Ebbe jutott Károly : 's íme mire fakadt!
A' Jámborság benne gyilkosára akadt.
Ágnes! nem érzed e, úgy mond, kínjaimat,
Mellyek el futották minden tagjaimat?
Bár látnád, hogy' türök: ſzívedben meg esnél,
Vigaſztalásomra enyhülést keresnél.
Mint a' mérges hartznak zordon tólyongása,
Ollyan most ſzívemnek tüzes háborgása.
Ezt Te éleſztetted; le tsillapíthatod,
Ha magadat hozzá kegyesnek mutatod.
Add viſzſza, környörgök, kevély nyugalmamat,
Adj viſzſza magamnak Te benned magamat.
El ne fordúlj tölem; oh ne kedj gyülölni!
Ha tsak hivségemért nem akarſz meg ölni.
Miért nem fetted bé angyali artzádat,
Elöbb hogy sem bennem láttad rab ſzolgádat?
Akkor kötelesség, már most vétek volna,
Ha jó indulatod más tárgyhoz hajolna.
Futſz? Utánnad tsúſznak tántorgó térdjeim,
Míg meg nem indítnak ezer kéréseim.
O Leány! ne vigázz semmi tilalomra:
Vesd gondolatodat azon ſzent Templomra,

Mellyben enyim léſzel; ottan ki tiſztúlunk,
Ha az érzékenység' utján meg indúlunk.
Agnes látván Károly' artzáját pirúlni,
Szemeit ſzikrázó hév nedvbe borúlni,
Hatalmas erővel remegni inait,
Ajakin rebegni esdeklő ſzavait;
Egy névtelen érzés fogta el ereit,
'S lángolásba hozta rejtettebb tüzeit;
A' mitől olly mélyen kezde andalodni,
Hogy meg ſzünt a' lélek benne okoskodni.
Mert, bátor az Erkölts soká viaskodott,
Még is a' Terméſzet diadalmaskodott.
'S igy meg nem fojthatván a' test' hevülését,
Jaj! a' ſzüzességnek el nyomja nyögését.
Már némán ſzédeleg, lábai roskadnak,
Dül, 's az ártatlanság' virági hervadnak.
Hej! némúljatok meg lantomnak hurjai!
Ne hogy énekemnek sértsenek hangjai.
Fedezze vak homály örök sététséggel,
Valaminek köze van a' fesletséggel.
Ollyanra a' forgó ſzelek süvölthetnek,
A' min tsak a' vétek' tzinkosi nevetnek;
A' min a' Terméſzet búra ereſzkedett,
'S iſzonyodásában, úgy tetſzik, reſzkedett;

A' min a' hold — világ' ſzemérmetessége
Irtózott, 's felhöbe borúlt fényessége ;
A' min a' Tsillagok' tüze el oltódott,
'S a' zúgó ſzél alatt az éj meg rázkódott.

AGNES'
TÖRTÉNETE.

HARMADIK ÉNEK.

Itt áll már most Ágnes, amaz ékes Leány,
Mint egy öröm kertben serdülő oltovány,
Mellyet, mivel ſzelid gyümöltsel biztatott,
Ültetője gondos kézzel ápolgatott;
De, midőn leg ſzebben indul zöldelleni,
Meg kezdte a' féreg gyökerét serteni. —
Él ugyan ő még most, él nagy vigaságban,
Mint sokan tobzódva e' romlott világban,
Hol mézzel a' maſzlag ugy fel ereſztetik,
Hogy a' *gyilkos méreg éſzre nem* vetetik.
A' ſzemeket veſztő új öltözetekben
Jelen van a' nyájas gyülekezetekben,
Hol az eſzem iſzom, tántz, játék és ének
El veſzik erejét a' józan elmének,
Melly lassan magáról úgy meg felejtkezik,
Hogy a' jövendőről meg sem emlékezik;

'S igy, midön leg föbbnek véli boldogságát,
Le zuhan, 's siratja, de késön, hivságát.
Oktatást adhatna néki a' ſzökö kút,
Melly, midön vizével leg magasabbra jut:
Meg fordúl, le felé siet sebességgel,
Zúgván: élj halandó ember böltsességgel!
El ne bizd magadat, ha kellő poltzon ülſz;
Mivel nagyot esel, pedig könnyen le düſz.
Tükör példa Ágnes. Ö Károly kedvében
Leg ſzerentsésebb volt maga el véltében;
De nyomban követő boldogtalansága,
Tanú, hogy semminek nints állandósága:
Kivált illy hó halmon epült boldogságnak,
Mellyhez nem kell férni a' ſzép nap világnak.
Lehet: fel támadott volna talám az Nap,
Mellyben öſzve adja ſzeméllyöket a' Pap;
De egy eſztendönek sebes le folytával
El ragadta Károlyt a' halál magával,
Virágit hullató élte' tavaſzában,
Itt hagyván Ágnesét az inség' torkában.
Mert a' költsön pénznek bö forrása meg ſzünt,
Hogy az örökségnek reménysége el tünt;
El tüntek egyſzer'smind az öröm' álmai,
'S fel ébredtek a' bün' kemény hóhérjai.

Ha ſzép tiſzta nyári nappal véletlenül,
Egy vékony fellegben a' menykö meg derdül,
Le tsap, 's koldúst téſzen a' Házi-gazdából,
A' láng által hamú válván vagyonjából:
Tudni való, mint sír a' lélek testében,
Valamikor kára fel ébred elzében.
Szerentsétlen Jámbor! ſzüntesd keservedet;
Vagynak, kikben te még vethedd reményedet.
Ha másod nem volna, van ártatlanságod,
Ebben mindenkor leſz kéſz vigaſztalásod.
Oh! sokkal gyáſzosabb Agnes' állapotja;
Nints olly ſzín, olly etset, melly azt le irhatja.
A' melly homok halmon bizodalma épült,
Az egy mérges ſzélnek fúvására bé dült;
Bé dült! és lelkének örökös kinnyára
A' kétségbe-esés ült romladékjára;
A' kinek valahány nyíl repült ivéből
A' ſzerentsétlennek huzdalta sebjéből.
Nem tünteti néki egy Tsillag is fénnyét,
Mellybe a' nyomorúlt vethetné reményét;
Sőt valamerre néz, a' bánat' egében,
Az irtózás képe rémíti ſzívében.

De ugyan is: attól hirtelen el válni,
Kiben tudja tellyes ſzerentséjét állni;

A' kit ha mellõle sír gödörbe tettek,
Puſzta leſz, mint a' melly ſzölöt már meg ſzedtek,
Annak jelen-lenni hörgõ vonoglásán,
Vádoló lelkével végső baj-vivásán;
Látni el változott ijeſztõ ſzínében,
A' bünnek rútsága mint mardoz ſzivében;
Miként emelkednek borzas haj ſzálai,
Mint veſz ſzeme' fénnye, mint rogynak tagjai;
Mint ſzakad ki lelke meg hülő testéből,
Hogy jutalmát vegye gonoſz érdeméből: —
'S magát ſzinte ollyan vétkesnek ismérni,
Lehet e már éſzſzel nagyobb kínt fel érni?

Ugy van! Károly' hamva el sem volt temetve,
Már Ágnes is vele el vala felejtve.
Régi baráti közt nem talált egy lelket,
A' ki veſzteségén valóságos réſzt vett;
A' ki ſzívből gondolt el hagyott ügyével,
'S egyelített volna könyvet bús könyvével.
Még a' kiktől kegyes ſzánást reménylhetett,
Saját ſzüleitől tsak nem üldöztetett:
Kikben a' ſzeretet átokká változott,
Midõn reménységek úgy meg tsalatkozott,
Hogy az öröm helyett eméſztõ fajdalom:
Lett fáradságokért a' ſzörnyű jutalom;

Ám vévén a' roſz hírt, borzadtak testekben,
A' sárga irtózás látſzatott ſzinekben,
Reſzketö ököllel verték homlokokat,
Boſzſzonkodva tépték ſzétt-folyó hajokat,
Gyülölték a' Napnak árúló világát,
Szidták az emberek' rontó társaságát;
Átkozták az órát, mellyben Leányt ſzültek,
Ki által *illy hires* ſzégyenbe kerültek,
Kiröl nem akartak semmit már hallani,
Boſzſzújokat ezzel kivánták torlani.

Mit tégyen hát ſzegény? rebegö nyelvével
Sokſzor el veſzödik Károlynak nevével:
Egyre tsordogálván a' bánat ſzeméből,
Bár más más indúlat fakadoz ſzivéből.
Majd fel háborodva fennyen meg ſzóllítja,
Az ítélö Biró' elejbe állítja,
'S ſzámot adat vele fertelmes bünéről,
Rajta el követett kegyetlenségéről;
Majd ismét meg ſzánja, úntig mentegeti,
A' vétket a' gyarló Terméſzetre veti:
Avagy azt tellyesen magára válalja,
'S az Igazság elött tettét bé vádalja.
Ö volt, mondá, a' ki a' levelet irta,
Melly Károlyt a' hozzá jövetelre birta;

'S pedig ezen ſzeles lépésből ſzármozott
Azon roſz, melly végre halált is okozott. —
Igy benne a' kinnal öſzve esküdt ſzégyen
Szinte az életnek lak-helyéig mégyen,
'S ottan gyötri ötet dühös furdalással;
Bár mint engeſztelje keserü sirással.

Egyetlen öröme volt árva magzatja,
De még ezen is nyölt ſzüntelen bánatja.
Édes Fiam! mondá, ſokſzor keservében,
Hordozván gyermekét anyai ölében:
Azon Kedves, kitől vetted életedet,
Már árnyék, 's örökre el hagyott tégedet;
El hagytak mindenek vele egyſzeriben,
Nem is bizhatſz te már e' földön senkiben.
Hány ſzégyen pirúlás lepi-el artzádat,
Ha utóbb meg tudod nevedet 's anyádat?
Az én gyötrelmeim velem el végződnek;
De jaj! a' tieid élteddel kezdődnek,
'S azon roſzſzak soha ki sem is ſzáradnak,
Mellyek ſzüleidről fejedre áradnak.
Igy tehát egyedül azért hogy ſzülettél,
Saját vétked nélkül nyomorúltá lettél.
Mint a' melly virág ſzál korán kezd fakadni,
Meg tsipvén azt a' dér, el ſzokott hervadni. —

Jer, jer boldogtalan! ſzaporán ſiessünk,
Menedéket egy ſzük fal között keressünk:
Ott tengődjünk, távul e' tsalárd világtól,
Hoſzſzú bútsút vévén minden mulatságtól.
Ott leg alább még is egy kedvel birhatunk,
Hogy bal ſzerentsénken ſzem kivül ſirhatunk.
Könyveink olly forrón olly sürün folyjanak,
Hogy tőlek a' falak meg mohosúljanak:
Mellyek meg tanulván bokros panaſzinkat,
Viſzſzá hangoztassák zokogásainkat.
Ezen eggyetlen hang fog nálunk hallatni,
A' melly válaſzt tudjon, akarjon is adni;
A' melly a' bánatnak kűzdő áradásit
Hirdesse, 's ébreſzſze lelkem' furdalásit.

'S ugyan ezek voltak, kik nem sok időre
El kéſzítvén Agnest vigabb jövendőre,
Törödelmes ſzívén olly sebet ejtettek,
Hogy ſzenvedésinek vég határt vetettek.
Szemének ſzikrái lassanként ki multak,
Színének díſzei örökre le hulltak.
A' könyv, egyre folyván síró tsatornáján,
Két barázdát mosott halavány artzáján.
Láthatſz benne egy olly ſzerentsétlen házot,
Melly a' nagy ár vizben majd ablakig ázott:

'S mivel a' zúgó hab most is egyre önti,
Minden kétség kivül egéfzen le dönti.
Nem volt több eggyetlen házi tselédjénél,
A' ki vigafztalta fzegényt bús végénél;
'S ha a' rágó bánat záporát öntötte,
Ez volt, ki fzemeit még is meg törlötte,
Biztatván: olly magas az Ég' ditsösége,
Hogy másnak veſztével nem nyöl fényessége;
Söt fzent Törvényinek olly nagy az irgalma,
Hogy a' Bünösnek is lehet bízodalma.
Immár közelítvén utólsó órája,
Töredezve Ágnes igy fzóllott hozzája:
Tudom, érzem, minden kínok, mellyek ölnek,
Tulajdon vétkemnek gyökeréből nyölnek.
Itt hagyom örömmel ez árnyék világot,
Síromon túl várok igaz boldogságot:
Mellyet az Ég talám meg nem fog tagadni,
Ha a' siró bünöst meg fzokta halgatni.
Ó Vallás! isteni, érzem, eredeted,
Te vagy, ki az embert boldoggá teheted,
Mint a' fzerentsének ragyogó napjában,
Mind a' sanyarúság' öldöklö markában.
Mellyik nagy Bölts tudna illy környül-állásban
Szívemnek réfzt adni a' vigafztalásban?

'S ám Te még is biztatſz az Ég' kegyelmével;
Ha az érdemlett kínt el türöm békével. —
Tehát ti kétségbe ejtő gondolatok
Olly kémélletlenül már ne furdaljatok!
Ha a' bölts Rendelés bajomat neveli,
A' ſzent Igazságot ezzel engeſzteli;
'S ha úndok hibámért itten meg adóztat,
Gyáſzos koporsómon túl el nem kárhoztat.
Vajha! még éltemben azt a' jót tehetném,
Hogy, a' ki ártatlan, példámmal inthetném:
Ne hidjen az ékes ſzinnek, 's mézes ſzónak;
Mert nem mind az, a' mi látſzik ſzépnek, 's jónak.
E' földnek mosolygó rózsái tüskések,
Édes gyümöltsei jobbára férgesek.
Ez okból: a' miért ma a' ſzív gyötrődik,
Már holnap rá únván, azzal nem törődik;
Akár telljék kedve, akár tsalattassék,
Nem lehet, hogy az élz sokáig nyughassék.
Mindennap változik mohó vágyódása,
Míg el nem érkezik félő ki múlása.
Pállyádnak végénél érzed o Halandó!
Hogy tsak az erköltsnek java nem mulandó.
Most már tsak ſzülöttem' kétes állapotja
Az, 'a' mi egyedül ſzivemet ſzaggatja.

Szerentsétlen magzat! ha tudnád, mint ſzánlak,
Hogy árva böltsödben most utólján látlak.
Látom, ſzépen nyugſzol az álom' ölében,
Réſzesülſz éltető édes erejében.
Jele, hogy nem érzed anyádnak kinjait,
Mellyek majd bé zárják keserves napjait.
Reád adom azért végső áldásomat,
Bár el fogadhatnád együtt tanátsomat:
Mellyel kínſzerítlek egy lelked' haſznára
Ébren légy mindenkor az Erkölts' ſzavára.
Igy el felejtheted könnyebben anyádat,
Mert a' nagy Istenben leled-fel atyádat,
A' ki azon kézzel, melly a' roſzſzat veſzti,
A' jóra örökös áldását terjeſzti. —
Hiv ſzolgám! ha el vált lelkem hült testemtől,
Vedd el ezen árvát innen a' ſzivemtől.
Add által epedő édes ſzüleimnek,
'S kérd, hogy fogják pártját ſzegény gyermekemnek.
Én mélyen érezvén rút meg bántásokat,
Fejemre nem merem kérni áldásokat.
A' mit reám nézve leg jobbat tehetnek,
Az, ha meg botsátnak, 's ofztán el felejtnek.
Botsánat! botsánat! bünös lépésemnek,
Melly most végét ejti rövid életemnek.

Bé is hunyta hamar el bádjadt ſzemeit,
Mellyekre rá nyomta a' Halál kezeit. —
Ide ſzóra, Világ' deli Fiatala!
Nézd, melly veſzedelmes életed' hajnala;
Ha helyt adſz az ollyan forró indulatnak,
Mellyet Erkölts, Törvény jóvá nem hagyhatnak.
Büségből le ſzállít sanyarú ínségre,
Virágzó erőből sulyos betegségre;
Mélyen le alázza, ki betsben tartatott,
Azt ketségbe dönti, kit előbb biztatott.
A' hol erőre kap a' buja ſzerelem,
El kerülhetetlen ott a' veſzedelem.
Azért híven őrízd, tiſztán tartsd ſzívedet,
A' ſzemérmet betsüld, mint leg főbb kintsedet.
Ez a' leg erősebb baj-vívó fegyvered,
E' nélkül a' tsatát soha meg nem nyered.
Légy bár ügye-fogyott, értéked még is nagy,
Ha ezen erköltsnek ſzép bírtokában vagy.
Igy leſz napjaidnak tsendes le folyása,
'S még ennél boldogabb el alkonyodása.
Jerünk most Ágnesnek Temető-helyére!
Reá emlékezvén bús történetére;
Gördítsünk egy gyáſzos könyvet sír halmára,
'S véssük e' verseket kereſztje' fájára:

„*Itt fekszik a' szebbik Nemnek szép Magzatja,*
Egy kemény Atyának Fia' áldozatja.
Könnyen hitt az Ifjú' szédítő szavának,
Azért kárát vallván ártatlanságának:
Rövid volt öröme, hoszszasak kinjai,
'S itt is szégyen hirben hevernek hamvai.
Döbbenj meg érző szív! ez intő példára,
Hogy ne juss Agnesnek siralmas sorsára.„

ERKÖLTSI
ÉS MÁS
VELÖS MONDÁSOK.

ERKÖLTSI

ÉS MÁS

VELŐS MONDÁSOK.

Imádjad az Istent, ſzeresd Szüleidet,
Tiſzteld az Öreget, kéméld tselédidet.

Szentűl tellyesítsed a' parantsolatot,
Soha ne tselekedd, a' mi meg tiltatott.

Az ollyan Nap tölünk örökre el veſzett,
Mellyből r'ánk, vagy másra jó nem következett.

Okosság a' síkos helyről el költözni;
Veſzedelmes kétſzer egy kőbe ütközni.

Ha ſzégyen ezt vagy azt nyilván tselekedni;
Ollyasra titkon se ſzabad vetemedni.

Ha az Ég talántán nem hajúl ſzavunkra,
Türjük, mert ő tudja, mi vagyon javunkra.

Köſzönd meg, ha haſznos jóban réſzesültél,
A' vagy ha valamelly veſzélyt el kerültél.

Ha több áldásival bírſz a' kegyes Égnek,
Többekkel jót tenni tartsd kötelességnek.

Boldogabb, ki ſzüken él kis örökéből,
Mint ki sokat reményl másnak kegyelméből.

Leg több bajnak ollyan a' tulajdonsága,
Hogy a' békességes türés orvossága.

A' panaſz okot ád inkább a' bántásra,
Hogy sem segítséget-keresö ſzánásra.

Kinek ſzárnya alatt nyugſzol, azt tiſzteljed,
Véletlen meg bántván, hamar engeſzteljed.

Ne pántolódj; tsunya kofaság perelni,
Gyilkosság, haragra mást fel ingerelni.

Jeles erkölts roſzſzért roſzſzal nem fizetni,
A' Tévelygőt jóval jó útra vezetni.

Ne véld, hogy Istennek kedves dolgot tettél,
Ha vak buzgóságból Ember-vért öntettél.

A' józan tanátsot ſzívünkbe ereſzſzük,
Szükségben másnak is elejbe terjeſzſzük.

Az embert, nem ruhát tartsad tiſzteletben;
Sok Jámbor 's Bölts lehet kopott öltözetben.

A' ki magát reá akarja tartani,
Gyalázatot fog az gyakorta vallani.

Férges hírűeknek mutatják magokat,
Kik máséval mentik tulajdon motskokat.

A' ki torkosságból loppal nyalakodik,
Az utóbb a' tilos utánn ágoskodik.

Ne gyulladj haragra minden kitsinységen,
Se ne bámulj minden hitvány gyermekségen.

Néha bünösnek is jobb meg botsátani,
Mint azt meg büntetvén, a' jónak ártani.

Soha pofon ne verd a' ſzent igazságot;
Vígyázz, hogy meg ne sértsd az udvariságot.

A' ki sokat beſzél, az sokſzor fenn akad:
'S az eſzes halgató nevetségre fakad.

Ha valaki kérdez, felelj kérdésére:
De másnak ne váljék soha ſzégyenére.

A' ki mást meg betsül, az magát betsüli:
És sok haragosnak törét el kerüli.

Akár mi kevésből juthat a' ſzegénynek,
Ha ſzívedet önként nem teſzed keménynek.

Már nagyobb kegyetlent nem lehet gondolni,
Mint a' ki a' ſzegényt ki meri tsufolni.

Ha mással jót teſzünk, bár ingyen felében,
Még is hív zálogot hagytunk az elmében.

Kerüld el a' gyanús alkalmatosságot;
Fáról nem esett le, ki fára nem hágott.

A' roſz példa ragad, 's mint a' korom olly rút,
A' ki südö utánn indúl, az sárba jut.

Tévelygön ſzánakodj, mint egy nyavalyáson;
Ki nem teſz valaha valamit hibáson?

Ha ép erövel bírſz, ſzép eſzed 's termeted:
Jól vigyázz reá, mert könnyen el veſztheted.

Nem jó orvosság az, melly ha bé vétetik,
Azzal a' terméſzet meg veſztegettetik.

Tudjad, foht ſzámra jön a' kínos betegség,
'S tsak lat ſzámra ballag viſzſza az egéſzség.

Ki az állatokat durván üzi, veri:
Az majd az embert is kínozza, ha meri.

Kéz a' kezet mossà: ha te azt ma teſzed,
Mi másnak jó, holnap te is haſznát veſzed.

Az ember ſzületett a' dolog tevésre,
Valamint a' madár a' gyors repülésre.

Örökös törvénnye az a' Terméſzetnek,
Hogy azok aratnak, a' kik jókor vetnek.

Győzödelem utánn illik a' hódúlás,
Inas eſztendőkre a' fel ſzabadúlás.

Ki másnak vermet ás, méltó, hogy meg mérje,
Az álnokság' búját a' ſzerző ismérje.

A' jó-tételt fogadd ſzíves köſzönettel,
A' Holtakról beſzélj illő tiſztelettel.

Ajtód előtt seperd előbb a' ſzemetet,
Hogy sem más' elejbe vigyed a' pemetet.

A' mit nem tudſz, se ne ditsérd, se ne gyalázd:
Versengő társodat ſzóval meg ne alázd.

Jobb halgass, mint sem ha igazat mondanál,
Azzal mást ellened fel haborítanál.

A' kit ravaſzságon egyſzer rajta érnek,
Attól az Okosak hűséget nem kernek.

A' ki ſzavát kopaſz okból meg másítja,
A' róka seregnek ſzámát ſzaporítja.

Ha senkit nem bántaſz, téged' se bántanak,
A' jó Rend-bontótól mindenütt tartanak.

A' gonoſz ſzándéknak ki sülnek titkai,
Gyülölségben vagynak a' bün' mártirjai.

A' vétek' öröme hírtelen mulandó,
Az erkölts' jutalma örökké tartandó.

A' ki nyárban nem gyüjt, az koplalva telel;
A' lusta a' fel tett kérdésre nem felel.

A' sütő nap-fényben érik meg a' gyümölts,
Sok fej-törés után lehet valaki Bölts.

A' mit ma meg tehetſz, ne hallaſzd holnapra;
Mert bizonyos ſzámot ki tarthat más napra?

Hogy ha jó ízűen akarſz falatozni:
Szükséges előre jó kedvel dolgozni.

Ha üres a' ſzekrény, késő gazdálkodni,
A' jövendőről kell jókor gondoskodni.

Nem Ur az, söt ő függ maga tselédjétől,
A' ki a' ſzolgának fél ſzabad nyelvétől.

A' ki mostan gazdag, nem soká koldúlhat;
E' világból az ép Ifjú is ki múlhat.

A' ki ma kedvére nevet 's vígadozik,
Lehet, rövid idő mulva síránkozik.

Többre kell betsülni a' magánosságot:
Mint az erkölts-rontó vídám társaságot.

A' ki sántával jár, nem soká sántikál;
Bolhákkal kél az fel, a' ki kutyával hál.

A' kivel laknod kell, azzal ſzépen meg férj;
A' réſzeg, 's goromba elöl jókor ki térj.

Régi mondás: az eb ebbel barátkozik,
Varjú a' varjúval ritkán hadakozik.

A' jó ſzív más' vétkét ha nem ſzépítheti,
Leg alább ſzándékát híven mentegeti.

A' ki iparkodva tölti el idejét,
Tsuda tehetségre viheti erejét.

A' kereſztény erkölts' törvénnyét követni,
Annyit teſz, mint magát okosan ſzeretni.

A' kit a' kis Biró ſzámadásra idéz,
Az a' jámbor ember' ſzeme közé nem néz.

Ellenségedet is ſzeresd: nem annyit teſz,
Hogy vele tarts, hanem segítsd, ha kárban leſz.

Igaz: ſzép az arany, haſznos a' bő jóſzág,
De ſzebb az éſz 's erkölts, haſznosabb a' jóság.

Szegénységben élni, baj, de nem gyalázot;
Ha tsak a' restség, vagy bűn meg nem alázott.

A' pénzt, 's a' jóſzágot hamar kár érheti,
De a' mit tudſz, senki azt el nem veheti.

El ne hagyd, a' mit bírſz, bizontalanokért,
Ne add a' verebet holnapi túzokért.

Jó a' teli ſzekrény; de jobb az ép gyomor:
Roſz terméſzet, melly ma víg, és holnap komor.

Szerentsés: ki látván, hogy más meg károsúlt,
Annak veſzedelmén jókor meg okosúlt.

Szereti a' kényes ſzáj az édességet;
De sokſzor meg rontja a' jó egéſzséget.

A' külsö ſzín kies almaként meg tsalhat;
Ki utánna indúl, ſzégyent és kárt vallhat.

Ne hidj, ha valaki sokat hizelkedik,
Mert az álnok kigyó ſzerínt intselkedik.

Ki a' ſzerentsének ſzelével változik,
Az igaz Barátok közé nem tartozik.

Azon ſzerentsének nintsen fényessége,
A' mellynek nem támad irígy ellensége.

Báratot és élést takarj a' bőségben,
Hogy elő-vehessed a' nehéz inségben.

Gyáva az, és minden embernek bolondja,
Ki magát mindenik' barátjának moudja.

Köz-moudás: valamint az ökröt a' ſzarván:
Úgy ſzokták meg fogni az embert a' ſzaván.

Az el kezdés előtt fontold meg dolgodat;
Mert tudod, a' késö bánat eb gondolat.

Ne lépj addig vízbe, míg nem látod kövét:
Se a' fára ne máſzſz, ha gyengéled tövét.

Két jó közt a' jobbik a' valóságos jó;
Ki vetik a' kíntset, ha merül a' hajó.

Addig kell hámozni a' hársfát, míg hámlik;
Az otromba botból beretva nem válik.

A' ki meg égette ſzáját, óva beſzél:
Kit egyſzer a' kígyó meg tsip, gyiktól is fél.

Nem lehet a' vastag fát se meg hajtani,
Se egy két vágással földre borítani.

Úgy repül a' madár, ha meg tollasodott:
Az illik tiſztségbe, ki meg okosodott.

A' ki nem tud másnak ſzavára hajolni:
Nem tud az okosan másnak parantsolni.

Tudjad, hogy ha akarſz bátorságban élni,
Attól, a' ki árthat, mindenkor kell félni.

A' Bölts sokat ſzokott látni és hallani,
Ellenben keveset 's vigyázva ſzóllani.

A' távúllévöknek hangos ditsérése,
Annyi, mint a' jelen lévök' meg kérése.

Roſz példa, motskos könyv, otsmány beſzélgetés,
Mindenkor, mindenütt erkölts veſztegetés.

Semmi nem sulyos terh az iparkodónak:
A' pelhe fontot nyom a' vonakodónak.

A' vakmerö addig mer, míg fenn nem akad:
A' korsó addig jár kútra, míg benn ſzakad.

A' gyönyörüséget nem a' homlokáról
Lehet meg ismérni, hanem fordúltáról.

Nem végez az sokat, ki sok munkához fog:
A' ki két nyúl utánn indúl, eggyet sem fog.

Ne ſzánd költségedet a' jó nevelésre;
Az Ifjúság nagy kínts, méltó az örzésre.

A' jámbor Ifjúból jó Öreg fog válni,
'S példája a' késö nyomnak is haſználni.

A' ki jó erköltsü, 's nyugodalomban él:
Az se az Istentöl, se Királytól nem fél.

Nem könnyü az ollyan dolognak bírása,
Mellyre igen soknak vagyon vágyódása.

Az Okos ki nem köt Elöl-járójával,
Tsak Isten orvosa, ki perel urával.

A' kinek mi vagyon ſzíve tetſzésére:
Az soha nem esik unalmas terhére.

Tsak addig nyujtózzál, meddig lepedöd ér:
A' ki fenn nem héjaz, kitsiny helyen meg fér.

A' mit adſz, azt adjad egyenes ſzándékkal,
Ne kívánj mást rabbá tenni ajándékkal.

Ki a' gazdag? a' ki sokra nem vágyódik;
Ki ſzegény? a' fösvény, ki kintsről aggódik.

Ki Bölts akar lenni, idejét jól töltse:
Keserü a' türés, de édes gyümöltse.

Idötöl kell várni, tanátstól halgatni,
Türni, a' mit meg nem lehet változtatni.

Minden jeles nagynak kitsiny a' kezdete:
A' derék Tölgy-fának kis makk eredete.

Jobbára a' méreg kóstolva is meg árt:
Szerentse, ha a' bün elöfzör nem hoz kárt.

Ditsöséges seb az, melly akkor fzármozik,
Midön ki Hazája mellett hadakozik.

Ha bánod, hogy mások titkon befzélgetnek:
Jelét adod a' rofzfz lelki isméretnek.

Azonban ne susogj nagyobb társaságban;
Mert így sebet ejtefz az udvariságban.

A' mit másban feddefz, ha magad tsinálod:
Szavadra nem ügyel, bár jóval kínálod.

Mutasd meg, hogy mit tudfz, ha ideje 's helye;
De soha ne lássék az el-bízás' jele.

Isméretlennek is fzolgálj, hogy ha lehet,
Sokfzor a' jó barát kíntsnél többet tehet.

Ne törd azon fejed', a' mit fel nem érhetſz:
Lásd inkább, jámborúl 's boldogúl mint élhetſz.

Hogy ha haragban vagy, ne hozz itéletet;
A' boſzſzú már sokat roſz útra vezetett.

A' hajó mély vizben hamarább el merül:
Ki igen fenn jártat, könnyen mélységbe dül.

Nints olly kis ellenség, a' ki kárt nem tehet:
A' vékony haj ſzál is nem de árnyékot vet?

Ugy tartom, sokkal jobb inkább nem is élni,
Mint sem a' haláltól ſzünet nélkül félni.

A' kit a' ſzerentse le nyom üldözéssel,
Ne keserítsd te is még ſzemrevetéssel.

Könnyebb ſzerentsésé lenni, mint maradni;
A' drága köntös is el ſzokott ſzakadni.

Tsak ott verhet féſzket a' tökélletesség,
A' hol maga nyomát hagyta a' mesterség.

Az eſzteleneknek, tudjad, bú járások,
És ſzerentsétlenség az ö úti társok.

Akár melly mü-ſzerſzám, vagy eſzköz henyélve
Előbb rosdásodik, mint sem vele élve.

Az álhatatlanság, ha nem kéntelenség,
Mindenkor az okos előtt képtelenség.

A' mi az Irígyben a' boſzſzút neveli,
Az a' ſzívet a' nagy emberben emeli.

A' fül ſzük ajtaja sok ſzép igazságnak,
De bezzeg tág útja a' rút hazúgságnak.

Többet árthat a' víg ajak' mosolygása,
Mint az ellenségnek nyilt agyarkodása.

A' hazugság, 's a' nagy ditséret' ſzavai
Tsak nem azon fának ki tsapó ágai.

Az okos ugy bánik meg hitt barátjával,
Hogy viſzſza ne éljen jó akaratjával.

Okkal, nem erövel vezettetik az élz:
Még a' fát is óva hajtja meg a' kertész.

Egy föld' lakosinak belsö zendülése,
A' szomszéd Nemzetnek hadra ingerlése,

Tsak a' gyáva szív tud azon el rémülni,
A' mit el nem lehet semmikép' kerülni.

A' nagy elme kissebb aluszókonykodva,
Mint a' középszerü búzgon iparkodva.

A' ki már a' heves kezdetben meg akad,
Alig ha a' dolog markába nem szakad.

A' kém szemnek mindent fel fedezni káros;
A' mesterség, a' míg titkos, addig áros.

A' ki hánykolódik, vagy magát alázza:
Az okosak elött személlyét gyalázza.

Roszszúl kell el veszni a' rosz keresetnek:
Sok rágó férge van a' nagy nevezetnek.

A' ki sokat hever, nints látſzat dolgában,
Reggeli órának arany van ſzájában.

Ha jól élſz, ne gondolj a' bal vádalókkal:
Igy kell ſzembe ſzállni a' roſz - akarókkal.

Mint a' mérges kigyót, kerüld a' restséget;
Ez rontja a' lelki 's testi egéſzséget.

Kö az aranyt, arany az embert próbálja:
Igaznak tartsd, a' ki e' próbát ki állja.

Nints az Szerentsének olly nagy keménysége,
Hogy ne vigaſztaljon jobb sors' reménysége.

Élj, ha lehet a' jó alkalmatossággal;
Sok el ſzalaſztotta azt a' tunyasággal.

A' fáradság utánn ſzükség meg pihenni;
Igy ſzokott az erö munka gyözöbb lenni.

Nem méltó az ollyan a' nagy örökségre,
Ki semmit nem fordít a' köz ditsöségre.

A' melly fa felettébb kora gyümöltset hoz,
Annak a' roſz idö gyakorta kárt okoz.

Lássad, hogy ki elött feded fel titkodat,
A' fetsegés által meg ronthadd dolgodat.

Jobb az út' feléröl mindjárt viſzſza térni,
Hogy sem a' roſz helynek kebelébe érni.

Ki a' ſzomſzéd' háza' egésének örül,
Alig ha maga is a' kárba nem kerül.

Gyülölétesekké teſzik mind magokat,
Kik az aprólékra fel ütik orrokat.

Az éſz, mellyet képes jóra nem oktatnak,
Ollyan parlag, mellyröl tsak gyomot aratnak.

Henyéléssel senki meg nem gazdagodik:
A' Vagyon ſzerezve, 's tartva ſzaporodik.

A' ſzépség és virág hamar el hervadnak,
Az Erkölts 's Tudomány mindég meg maradnak

A' nagy folyó vizek kis zúgással folynak,
A' nagy Lelkek a' nagy fénnyel nem gondolnak.

A' mit meg találtál, 's Urának nem adtad,
A' bünös orgazdát házodba fogadtad.

Ha másnak jót tettél, úgy te is jót várhatsz:
Hogy ha kárt okoztál, te is rosszúl járhatsz.

Nem tsuda, ha azok félelemben élnek,
Kiknek mások kemény hatalmoktól félnek.

A' mi károdra van, ámbár kedves légyen,
Adj ki rajta, magát meg nem győzni, szégyen.

Hírt ne hordj, semmibe ne avasd magadat,
Ha meg nem tarthatod, ne adjad szavadat.

Köszönve emlegesd, ha mástól jót vettél:
Dobra ne üsd, másnak hogy ha te jót tettél.

Ha valamit nem tudsz, jobb azt meg mondani,
Mint tenyeret pökvén, kudartzot vallani.

A' ki sokat halgat, mélyen gondolkodik:
A' mély víztől a' bölts Révész tartózkodik.

Ha boldogtalannak állítod ügyedet:
Többekére vessed vígyázó szemedet.

A' Jámbor a' bünért magán is boszszút ál;
Tudván, az orvosság keserü, de használ.

A' hamis nyereség leg tsúnyább kereset;
Jobb jó üggyel bírni akármi keveset.

Halgass, ha szép dolgot akarsz el követni;
Mert hogy ha el nem sül, ki fognak nevetni.

Zárva tartsd füledet a' rágalmazásra,
Mivel kész az ember a' gyanakodásra.

A' nagy eröltetés töri az ideget,
A' lustaság pedig a' szép tehetséget.

Ki a' bal szerentse' markát tapasztalja,
Az a' nyomorultat elöbb vigasztalja.

Szerentsés állapot ſzerez barátokat;
De a' ſzerentsétlen próbálja azokat.

Kit a' Nagy meg nem vet, kit a' ſzegény nem fél,
Az mindenütt kedves emlékezetben él.

A' jó ſzív, ha tud is, nem akar sérteni,
Tsak a' gonoſz ſzeret mást kárba dönteni.

Idövel 's óva kell azt meg határozni,
A' minek nem lehet utóbb meg változni.

Gyáva, ki az ösi tetekben ditsekſzik,
Ha érdemes dolgot maga nem tselekſzik.

Néha holmi gántsot el nézni, okosság;
Nem mindenkor haſznál, söt árt az orvosság.

Jobb elöre félni, mint utóbb rettegni:
Kínos vakmérőség a' törvényt meg ſzegni.

Az életnek tenger baját meg elözi,
A' ki indúlatit ifjantan meg győzi.

Dühös az, nem vitéz, a' ki tsötsömöst öl,
Bünös az, a' ki mást igazságért gyûlöl.

Az öſzve-békéllés nem barátság' jele;
Bé hegett sebnek is meg marad a' helye.

A' mit más kér, nyilván 's okkal meg tagadni,
Annyi, mint a' kérést félig el fogadni.

Ha a' mit igértél, meg nem tselekedtek,
Félebarátodat rútúl reá ſzedted.

Fõ hibák: a' fejet ſzédítõ büſzkeség,
Maga durtzás eſzén nyargaló fejesség:

A' ſzép békességet fel-bontó hír-hordás;
A' két ſzínü beſzéd, 's paraſzt ellen mondás;

A' rút hízelkedés, ízetlen tréfálás,
Másoknak erköltsét ótsárló piſzkálás;

Minden ritkaságra ásító vágyódás,
A' rend-tartás ellen bujtó morgolódás.

A' ki sok mézet nyal;
Az keserût is fal.

Egynek veſztesége
Másnak nyeresége.

Soknak a' hazája
Gyakran mostohája.

A' melly mű hamar kéſz,
Jobbára hamar véſz.

A' tyuk addig piſzkál,
Míg jó ſzemre talál.

Kelletlen ott a' kínts,
A' hol egéſzség nints.

A' ki ſzegénynek ád,
Nem veſzt, hanem el ád.

Hol az erő nem elég,
Ott a' mesterség ſzükség.

Rövid a' torkosság,
Hoſzſzú a' betegség:
Igen jó orvosság,
A' mértékletesség.

Friſsen merni,
Félig nyerni.

Tanúld ki okát,
'S meg tudod voltát.

Lassan járj, tovább érſz,
Elöbb nyerſz, hogy ha kérſz.

Ne ſzólj nyelvem;
Nem fáj fejem.

MESÉK.

M E S K

MESÉK.

1.

Ki az? ki nem ſzületett,
'S halnia meg kelletett.

2.

A' hajnalnak pirosságát
Az enyim fellyül múlja,
Az ember' ártatlanságát,
'S bünét is el árúlja.

3.

Templomban, konyhában van keletem,
Ott Riaſzt, itt gyullaſzt lélekzetem.

4.

Van ſzemem, és nem látok,
Van fülem, és nem hallok,
Vagyon ſzám is, 's nem ſzólhatok,
Ha ifjú vagyok, úgy maradok.

5.

Találj ki! nints anyám,
'S az a' férjem, ki atyám.

6.

Valamit látok, meg vallom,
Még is azt a' panaſzt hallom:
Hogy egynek kedvezek,
A' másiknak bút ſzerzek.

7.

Egy magas fán ültek nyolcz tarka madarak,
Ha négyet le lőttek, ott hányan maradtak?

8.

Könnyű, a' lágy ſzél is hordozhatja,
Sűrű, de senki meg nem foghatja:
Olvasó! ſzemedet féltsed tőle,
Azért, ha kerenget, fuss előle.

9.

Velem jár kél, de csak világnál,
El tünik, ha a' világ nem ſzolgál.

10.

Meg vetett állatok közé ſzámláltatom,
Pedig édes álmat ſzerez ruházatom:
Jól tartom egy híres napon a' vendéget,
Kis réſzem sokaknak nyer nagy ditsöséget.

11.

Paraſzt veti, föld neveli,
Király, koldus viseli.

12.

a. A' Biblia hány betüket
Foglalhat magában?
b. Miként lehetne a' vizet
Tartani rostában?

13.

Tsupa fülből, és ſzájból áll,
Mindent hamar ki trombitál;
Még is, a' mit tsudálhatni,
Soha ötet nem láthatni.

14.

Nints füle, nints ſzája, nem él;
Még is minden nyelvet beſzél.

15.

Jól vedd haſznát; mivel, ha el veſztegeted,
Nints olly kints, a' mellyen viſzſza ſzerezheted.

16.

Mesterségem a' halálom,
Koporsómat én tsinálom;
Az élet' fonala tőlem fakad,
Végtére általam el is ſzakad.

17.

Élt e' földön, meg nem holt,
Még sem él már, mond, ki volt?

18.

Setét a' nap fényben,
Meleg a' hidegben,
Hideg a' melegben.

19.

Nagy titkok, sok kíntsek reám bizatnak,
Pedig gyermekek is velem bírhatnak.

20.

Négy testvérek versent ſzaladnak,
Mindenkor egy uton maradnak;
De öſzve soha nem akadnak,
Akár melly meſzſzire haladnak.

21.

Nem nyelnek le, meg sem rágnak,
Még is tetſzem sok ſzájnak.

22.

Mint a' gyors nyíl úgy repül,
Minden láb és ſzárny nélkül:
Hogy érkezik, kiki hallhatja,
De honnan 's hová, nem tudhatja.

23.

A' vizekben millyen kövek
Találtatnak leg többek?

24.

A' mekkora testem, ollyan hoſzſzú hajam,
De a' fésüléssel nintsen semmi bajam:
Állat' bélét eméſztem,
De azt még sem epeſztem,
Sőt vigságra ébreſztem.

25.

Máskor a' tüzet a' víz fujtja,
Bennem a' víz a' tüzet gyújtja.

26.

Fű valék, 's ha egyſzer porrá válok,
Drága vagy oltsó edénybe ſzállok:
Sokan igen is ſzeretnek,
Mások éppen nem türhetnek.

27.

a. Kit táplál a' ſzél?
b. 'S a' sírban ki él?

28.

A' formája gömbölyü,
Könnyü, tiſzta, sok ſzínü:
Fúvás által teremtheted,
Fúvás által el veſztheted.

29.

Házomat kéz láb nélkül építettem,
Azt télre a' föld alá el temettem,
'S magamat is beléje rekeſztettem.

30.

Ha el ragadtatom anyámtól,
'S meg foſztatom durva ruhámtól,
Tsak Uraknál látſzom,
A' nap fényben játſzom:
Szép vagyok, mint a' ſzivárvány,
'S még erősebb, mint a' márvány.

31.

Én életemet ſzéltől vagy víztől veſzem,
Tégedet táplálok, magam soha sem eſzem.

32.

Orra utánn soha nem jár:
Hátúl fogd, mert elöl ér kár.

33.

Én leg ſzükségesebb vagyok az embernek,
Még is már ifjatan tipornak, és vernek:
Utóbb vízre viſznek, még tüzbe is vetnek,
Kéſsel, foggal marva végre el temetnek.

34.

Mi az? öt az Ura hozza,
És ö az urát hordozta.

35.

Eledelem ékes,
Gyümöltsem is édes;
De boſzſzúm veſzélyes.

36.

Ha ruhám setét, félſz tölem,
De jobban, ha az világos:
Haragom, igaz, hogy káros,
De több a' haſzon belölem.

37.

Egyſzer'smind olvaſztok, 's keményítek,
Szinte úgy fejérítek, 's feketítek.

38.

Sok féle állat' böre a' ruhám,
Rövid 's hoſzſzú, nagy 's kitsiny a' formám:
Az emberek télben ſzeretnek,
Sokſzor a' molyok nyárban meg eſznek.

39.

a. A' Rókáknak dolgok mikor volt leg roſzſzabb?
b. Hát a' Nap, találd ki! mikor volt leg hoſzſzabb?

40.

Ha terhelve vagyok is,
Ha tsak hason máſzok is;
Még is úgy tudok futni,
A' mint a' ſzél tud fujni.

41.

Kettő a' lyuka,
Ha van két újja,
A' hoſzſzúból kitsinyt teſz,
Az egéſzből darab leſz.

42.

Tiſzta fényes ſzületésem,
Lutskos motskos temetésem.

43.

Mellyik az a' ſzép madár?
A' melly a' ház körül jár;

De ha lábát ſzemléli,
Magát nagyon ſzégyenli.

44.

Valljon, mellyik ſzem az, mellyel nem láthatni,
'S a' mellyet ſzabadon, 's óva ki vájhatni?

45.

Mi a' Férjfi' ékeſsége,
Mellynek gyakran halál vége?

46.

A' jó paraſzt veti, növi,
A' takáts bordában ſzövi:
Későbben jut a' malomba,
Onnan mindenféle boltba;
Látſzik rajta rút és ſzép,
'S el véſz, ki tudja, mikép'?

47.

Keresed, 's kerülöd a' világosságot:
Én el fogom, nem is, töled a' világot.

48.

Akkor vígan kerengek,
Ha meg veregetnek,
Túnyálkodva hevergek,
Ha nem ütögetnek.

49.

Ki volt? ki annyát lábbal tiprotta,
'S még is az Istent meg nem bántotta.

50.

Mester ember nélkül hid léfzen belőlem;
De kivált a' Tzigány igen retteg tőlem.

51.

Nappal nintsen semmi gondom,
Egy fzegletben heverek;
De van bezzeg estve dolgom,
Tüzet, lángot el nyelek.

52.

Leg hidegebb leg mellegebb igen bö ruházat;
De abból még egy Szabó sem épithetett házat.

53.

Pránta voltam,
Kövé váltam;
Midön vefzek,
Vizzé lefzek.

54.

Van feje, de nintsen fzája,
Van ága, de nintsen fája;
Gyorsan fut, de nintsen lába,
Nálunk el véfz a' Dunába.

55.

Magam setét vagyok, még is világítok,
Nyúgalomra fáradt testeket ſzóllítok.

56.

Kartsú testem tollból áll,
Fö érdemem a' ſzakál,
Melly a' port is lelkesíti,
Homályt fénnyel eggyesíti.

57.

Kéſz akartva rajtam lyukakat tsinálnak,
'S nem ſzeretik rajtam ha kereſztül látnak.

58.

Nem elég, hogy pörkölnek,
Még keréken is törnek;
Utóbb vizzel le öntenek,
Végtére fel hörpentenek.

59.

Tavaſzkor vídít,
Nyárban hívesít,
Öſzkor elígít,
Télben melegít.

60.

Aggott vén, 's még is ifjú vagyok,
Mindenütt egy formán ballagok:

Még is egynek sietek,
A' másiknak el kések.

61.

Erös fogaimmal fán, köven is szántok;
De ha más nem vezet, én senkit nem bántok.

62.

Egy kis helyen együtt laknak
Sok nyelvü 's korú Férjfiak,
Nagy, és kitsiny, vén, fiatal,
Szép és tsunya ruházattal;
'S a' mi rendes, mind halgatnak,
Jobbára hátat mutatnak.

63.

Országomban magam uralkodom,
Hatalmamért vérig viaskadom:
Népem nélkül jó ízüt nem eszem,
Koronámat holtig le nem teszem.

64.

Fényes nappal nézem, 's nem látom,
Setét éjjel fénnyét tsudálom.

65.

a. Nem ember, nem majom, mindent követ még i
b. Mellyik fü az, mellyet meg ismér a' vak is

66.

Míg ifjú vagyok, jól nevelnek,
Ha meg öregſzem, el felejtnek:
Kemény munkával keresem kenyeremet,
Sokſzor verés által végzem életemet.

67.

Hét más más nevü testvérek vannak,
Ezek rendben mindennap meg halnak,
'S ismét egymás utánn fel támadnak.

68.

Az erdöben ſzülettem,
De ott meg ölettettem;
A' míg élek, nem ſzólhatok,
Mint holt, ſzavammal mulatok.

69.

Vagyok emberek' 's állatok' örzöjek,
De gyakran mind a' kettök' ijeſztöjek:
Egy úgy ſzeret, ha kitsiny 's gyenge vagyok
Más, ha nagy az eröm, és jól ſzaladok.

70.

Valami nedves, el nyelem,
De ha meg nyomnak, ki vetem.

71.

Olly sebes ſzelet, mint én, nem ismérek;
Egy ſzempillantásban sok orſzágba érek,
'S azon pillantásban ismét haza térek.

72.

Köles ſzemnyi tojásból ſzületem,
Nem sokára magam' el temetem:
De hamar, 's ſzebben fel támadok,
Míg újra ismét meg nem halok.

73.

Nékem királyok is fel nyitják füleket,
'S tsuda, nem támaſztok még is irígyeket.

74.

Én napot, a' fiam éjjelt ſzerez,
A' világ miattam több kárt érez;
Úgy, de haſzon is tölem több ſzármazik,
Ámbár fiam tölem nem távazik.

75.

Ha más' zsírján meg hízom,
Életemben nem bízom:
Erted hízom, érted halok;
De vigyázz, kárt is hajthatok.

76.

Tzélja tsalás; ha rút vagy, ſzebbé teſz,
A' ki pedig ſzép, töle rútabb leſz.

77.

Keveset eſzem, gyenge pitziny termetem.
'S még is méreggel vaſsal üldöztettetem:
Értem vad állatokat nevelnek,
Kik nálomnál sokkal többe telnek.

78.

Helyemböl ki nem indulok,
Tsak magam körül mozdulok,
Még is ugy tetſzik, hogy fordulok.

79.

Ha nem akarſz éjjel ſzélben kárt okozni,
Tanátslom, ne resteld magaddal hordozni.

80.

Örülſz azon, ha le verſz,
De fájdalmat nem érzünk;
Mert tsak hamar fel emelſz,
'S merö játék esésünk.

81.

Két fej, két kar, hat láb, huſzonnégy körömmel:
Ennek meg fejtését hallanám örömmel.

82.

a. Hol veſzik a' vajat réf ſzámra?
b. Hol huzzák az ebet is vámra?

83.

Ambátor nyelvemmel nem béſzélhetek,
Nála nélkül még is el nem lehetek;
Mert mindjárt ki kell ejtenem,
Mi az igazság, és mi nem.

84.

Láb nélkül sok orſzágot bé járok,
Ollykor kitsinyből nagyot tsinálok:
A' ki velem bir, mindene van,
De sok az által boldogtalan.

85.

Midőn tsontomat bottal meg ütötted,
Ha a' ſzomſzédomat lyukba nem vetetted,
Szerentse, pénzedet ha el nem veſztetted.

86.

Tetétől talpig tsupa hasból áll,
Ha, mit kis ſzája el nyelt, meg kénál,
Mértékelve költsd el,
Mert meg tsúfol, hidd el.

87.

Sok jó 's roſz kis patak forr egy tsatornából:
Ha árad, ez apad, az ki tsap árkából.

88.

Vér utánn ugyan ſzomjúhoztam,
De halált soha nem okoztam;
Engemet bezzeg meg ölnének,
Ha inaim nem segítnének.

89.

Vizen által tehrt hordozhatok,
Több kőſzált egybe kaptsolhatok,
Pedig helyemből nem mozdúlhatok.

90.

Tiſzta fejéren ſzülettem,
Nyölés közben zöldé lettem,
De így rajtam nem kaptál:
Mihelyt testem meg feketült,
Szívem, mint kő, meg keményült;
Mindjárt belém haraptál.

91.

Szegény, 's sovány hátból állok,
Se husom se tsontom;
De húson, és tsonton állok,
'S hús, tsont az is, a' mi nyom.

92.

Én kettő tsak eggyet teſzek,
Jaj, hol ſzükségesé leſzek;
Az iſjak nevetnek,
A' Vének ſzeretnek.

93.

Noha fej 's láb nélkül ſzülettem,
Még is sokaktól ſzerettettem:
Idővel nyölhet fejem 's lábom,
'S így is sok ſzáj' ízét találom.

94.

Vagyon ollyan két egy testvér,
Eggyik barna, másik fejér,
Kik egymás utánn járkálnak,
De együtt soha meg nem állnak.

95.

Reám biznak sok titkokat,
Tudok is hallgatni:
Jobb' ſzeretek ſzép dalokat,
Mint pénzt el fogadni.

96.

Hol nints víz a' tavakban?
Hol nints ház a' várakban?

97.

Kik azok a' négy királyok,
Kik együtt orſzágolnak;
De mind ök, mind katonájok,
Egy más ellen hartzolnak.

98.

Tsak ha fogva ellenségem,
Akkor kinzom, eméſztem:
De bizonyos veſzteségem,
Ha ki rohan ellenem.

99.

Por volt, s' egy kis állat öſzve ſzedte,
Belöle ſzép házát épitette:
De ettöl az ember meg foſztotta,
'S drága égö ſzerré fordította.

100.

Két ablakot hordoznak,
Mellyek magok mozognak;
Rajtok bé nem kukatsálhatſz,
De ki felé sokat láthatſz.

101.

Kissebb léſzen, ha hozzá teſzel,
Nagyobb, ha belöle el veſzel.

102.

Házam egy állatnak böréből áll,
Békével viselj, 's díſzedre ſzolgál;
De ha ki tsalſz haragodban,
Kárt tehetſz másban, 's magadban.

103.

Majd itt, majd ott vagyok, 's nem járok;
Majd ezt, majd azt nézem, 's nem látok:
Szegény vagyok király létemben,
Kintsel bírok ſzegénységemben.

104.

Négy jó erös lábon állunk,
Éjjel nappal így ſzolgálunk:
Még is, ha helyből mozdúlunk,
Másnak lábára ſzorúlunk.

105.

A' mint vagy ſzomorú vagy víg állapotod,
Benne a' ſzíneket a' ſzerínt válaſztod,
Ha sürü és forró tseppekre olvaſztod,
Gyakran titkaidat reája bizhatod.

106.

Hol vagyon ollyan nagy betsek a' lovaknak,
Hogy sokan még nemes levelet is kapnak?

107.

Egy külföldi fáról ſzedték,
Onnan ide el küldötték:
Itt meg tépik, meg karmalják,
'S ſzép ruháknak vásáralják.

108.

Míg el nem nyert, él hal értem;
Ha el ért, le zár, 's nem él vélem.

109.

Rest tunya, meg sem mozdúl,
De ſzörnyűség, a' miként dúl,
Ha egyſzer meg fujtják,
És haragra gyujtják.

110.

Hogy ne tudjanak, azt akarom,
Azért magamat el takarom:
Mi lehetsek, gondolkodnak,
Meg nem tudván boſzonkodnak;
A' midőn tréfálok,
Az éſznek haſználok.

A' MESÉK' MEG FEJTÉSE.

1. Ádám.
2. A' ſzemérem.
3. A' Fujtató.
4. A' Kép.
5. Éva.
6. A' Tükör.
7. Egy sem, mert a' többi el repül.
8. A' füst.
9. Az árnyék.
10. A' lúd.
11. A' len.
12. a. Hat.
    b. Ha jéggé válik.
13. A' hír.
14. Az Echó.
15. Az idö.

16. A' selyem bogár.
17. Enoch, vagy Illés.
18. A' pintze.
19. A' petsét.
20. A' kotsi-kerekek.
21. A' dohány.
22. A' ſzél.
23. Nedvesek.
24. A' hegedű vonó.
25. A' méſz.
26. A' tobák.
27. a. A' ſzél-molnár.
    b. A' sír-ásó.
28. A' ſzappan buborék.
29. A' tsiga.
30. A' gyémánt.
31. A' malom.
32. A' rák.
33. A' kenyér.
34. A' láb-beli' talpa.
35. A' méh.
36. Az égi háború.
37. A' nap.

38. A' karmantyú.

39. { a. Sámson alatt. b. Josue' idejében.

40. A' hajó.

41. Az olló.

42. A' hó.

43. A' pára.

44. A' tyúk-ſzem.

45. A' kard.

46. A' papiros.

47. A' gyertya árnyék-tartó.

48. A' tsiga játék.

49. Ádám a' földet.

50. A' jég.

51. A' hamv-vévő.

52. A' hó a' földnek.

53. A' nád-méz.

54. A' folyó vizek.

55. A' hold.

56. Az etset.

57 A' kötött erſzény.

58. A' kávé.

59. A' fa.

60. Az idö.
61. A' fürész.
62. A' könyv-tár.
63. A' kakas.
64. A' tsillag.
65. a. A' tükör.
    b. A' tsallán.
66. A' ló.
67. A' napok a' hétben.
68. A' hegedü.
69. A' kutya.
70. A' Spongyia.
71. A' gondolat.
72. A' pille.
73. A' fül-tiſztító.
74. A' tüz és füst.
75. A' gyertya-bél.
76. Az artza máz.
77. Az egér.
78. A' nap.
79. A' lámpás.
80. A' teke játék.
81. A' lovas.

82. a. Spanyol orſzágban bélekben tartják a' meleg miatt.
b. Angliában.

83. A' mérő.

84. A' pénz.

85. A' billiard játék.

86. A' hordó.

87. Ténta a' tollból.

88. A' bolha.

89. A' hid.

90. A' tseresnye.

91. A' nyereg.

92. A' pápa ſzem.

93. A' tojás.

94. A' nap, és éj.

95. A' fül.

96. A' föld képeken.

97. A' kártya játék.

98. A' víz s' tűz.

99. A' viaſz.

100. A' ſzemek.

101. A' lyuk.

102. A' kard.

103. Az álom.

104. A' ſzékek.
105. A' Spanyol viaſz.
106. Arábiában.
107. A' pamuk.
108. A' fösvény a' kintsel.
109. A' puska por.
110. A' mese.

